

مون سين هلي سا...

(شاعري)

فهيم عباسي

مون سين هلي سا...

(شاعري)

فهيم عباسي

پبليڪيشن
حيدرآباد 2007ع

ڪتاب جا حق ۽ واسطا شاعر وٽ محفوظ

ڪتاب جو نالو: مون سين هلي سا

موضوع: شاعري

شاعر: فهيم عباسي

چاپو: پهريون

سال: ڊسمبر 2007

تعداد: 1000 (هڪ هزار)

ڪمپيوٽر ڪمپوزنگ:

پروفيشنل پرنٽرز هيرآباد حيدرآباد

چينڊڙ: پرائم ڪمپوزرس اينڊ پرنٽرز حيدرآباد

فون: 022-2619010

قيمت: 150 روپيا

“MOON SEEN HALI SAA” (Poetry)

By: Faheem Abbasi

Edition: First

Year: June-2007

Quantity: 1000

Printed By: Prime Composers & Printers Hyderabad.

Price: Rs. 150.00

ارپنا

امڙ جيڄل جي نانءُ جنهن منهنجي زندگيءَ جي حياتي کي
جستجو جي سرڪي پياري حياتيءَ جي هلچل ۾ هلچل پيدا
ڪئي.

ستاءُ

05	منهنجي طرفان
07	مهاڳ
09	به اکر
17	ڊاڪٽر ملڪ نديم
19	جامي چانڊيو
59	غزل
104	نظم
118	وايون
127	ڪافيون
139	گيت
184	بيت
	آزاد نظم

منهنجي طرفان

شاعري پيڙا جو پڙاڏو آهي يا سوچن جو سلسلو، زندگي جو عڪس آهي يا اندر جي اڌمن جي اٿل، پيار جي پالنا آهي يا پيار جي پڇي وڃڻ جو پاڇو، سمجھ جو سليقو آهي يا ڪو روح جو آواز؟ مختلف معنائون ۽ مختلف رايا شاعري جي وصف بيان ڪن ٿا. شاعري لفظن جي جوڙجڪ جو ميلاپ چئجي يا الهامي انعام. ڪجهه ته آهي. سونهن فطرتي هجي يا جڙتو، سونهن جي ماپ سان ئي انکي ماپيو ويندو آهي. ائين ئي شاعري قانون ۽ قائدن جو ڪنن پورهيو به آهي ته اڻ گهڙيل احساسن ۽ جذبن جي اظهار جي رواني به آهي. شاعر فطرتي طور شين کي پرکي ٿو يا سندس اندر ۾ اهڙو اسڪينر (Scanner) آهي جو احساسن ۽ جذبن جي دنيا جا ڪجهه رنگ شاعر جي اندر ۾ ڇاپي ٿو جيڪي تخيل جي انداز ۾ اظهار جو روپ اختيار ڪن ٿا. سوچون پنهنجون هجن يا پرايون، احساسن جي اٿل داخلي هجي يا خارجي، آهي ته جذبن جو اظهار پوءِ ڇو نه اهو پڇي راس ٿيل هجي يا ڪچي خام تيل جيان توانائي جي قوت سان شعلو پيدا ڪندڙ ڪيميڪل، ڪا ته ته قوت ضرور آهي. شاعر جي دل شايد درد جي دامن سان چهٽيل ٿئي ٿي پوءِ اها محبوب جي سڪ هجي يا وڇوڙي جو ورلاپ، پيٽ بڪايل معصوم ٻارن جي چهرن جي اداسي هجي، يا چچريل لاشن جي رت جو ڇيٽڻ جو احساس، جهريل جهوپڻ ۾ جوانيءَ ۾ مرجهايل چهرن جي پوڙاهپ جا راز هجن يا راحت جي راڻي هجي، ڪاريءَ جي ڪوڪن جو پڙلاءُ هجي يا تنهڻ اس ۾ پيرين اگهڙي هاريءَ جي صدا. ڪجهه ته آهي جيڪو اندر کي وڪوڙي

احساسن کي ولوڙي ٿو. جامي صحيح لکيو آهي ته منهنجي شاعري حادثو آهي. هڪ عام ماڻهو جنهن جو ڪافي، غزل ۽ وائيءَ سان ڪو تعلق ئي نه هجي اهو به هڪ شاعر سڏجي، اهو مان اڃا تائين سمجهي ناهيان سگهيو. شاعري جي شروعات مون اسلام آباد ۽ باغ ۾ آيل زلزلي واري ڏينهن کان ڪئي آهي. مون کي شاعر چيو وڃي يا نه اهو ته پڙهندڙن جو فيصلو ئي ڪجهه ٻڌائي سگهي ٿو. منهنجي شاعري ۾ ڪيئي گهٽتايون، اوڻايون، ڪوٽ، واڌ، ادبي تقاضائون نه پوريون ڪندڙ غلطيون هونديون.

بس مون کي جيڪو ڪجهه ايندو آهي لکي ڇڏيندو آهيان، اهو ڪيئن ۽ ڇو آهي منهنجي سمجهه کان ٻاهر آهي. هڪ ٽيڪنيڪل شاعر کي پورهئي جي ضرورت هوندي آهي جنهن جي ضرورت شدت سان محسوس ٿيندي آهي پران لاءِ به هڪ عمر گهرجي. آءٌ شڪرگذار آهيان سائين رنگريز صاحب جو جنهن مون ۾ اهو اتساهه پيدا ڪيو ته مان شاعري چپرايان. مان انهن سڀني دوستن جو ٿورائتو آهيان جن بار بار مون کي ڪتاب چپرائڻ لاءِ مجبور ڪيو. اميد آهي ته صاحب علم منهنجي غلطين جي نشاندهي ڪري منهنجي اصلاح ڪندا.

فهييم عباسي

ڪراچي

29-04-2007

فون . 03002104448

”شاعريءَ روح جو آبشار آهي.“ ”شاعري دم عيسيٰ ۽ يديضا آهي.“ شاعري درد جو اظهار به آهي ته ان جي مرهم به حالتون ۽ كيفيتون داخلي هجن يا خارجي، ٻنهي جا تاجي پيٽا هڪ ٻي ۾ اٿيڻ ۽ اٿيل سلهاڙيل هوندا آهن جو ڪنهن به شاعر کي فقط داخليت يا خارجيت جو شاعر قرار نٿو ڏئي سگهجي شاعر به هڪ انسان آهي، ڪو به انسان ”خلا“ جو شاعر نه هوندو آهي، ڌرتيءَ ۾ ئي ”بج“ پيئي تناور درخت بڻبو آهي، هوائون ان کي تائينديون ۽ ندين جو وهندڙ جل ان کي سيراب ڪندو آهي، اهڙي طرح شاعر به زندگيءَ جي داخلي ۽ خارجي حالتن جي اثر هيٺ رهندو آهي ۽ هن جي تحت الشعور ۾ خارجيت ۽ داخليت جي مٽي گوهجي هڪ ٿي ويندي آهي.

سنڌي شاعري ڪلاسيڪل هجي يا جديد انهيءَ ۾ سنڌيت جو اولڙو بهرحال موجود رهندو آيو آهي، ڪششچند بيوس کان وٺي شيخ اياز ۽ ابراهيم منشي تائين ۽ مظهر لغاري، ارشاد ساگر ۽ حسن درس کان وٺي نئين ٽهي جي بمن سوهو، نواز زئور ۽ ايوب کوسو تائين سنڌي شاعريءَ ۾ ڌرتيءَ جي دل ڌڙ ڪندي محسوس ٿيندي آهي، احمد سولنگي، ساحر راهو، محمد علي مانجهي ۽ ڪوي تائين ڪوڙ سارا شاعر اڄ به پنهنجي ذات ۽ بات ۾ يگانه آهن.

ڪي ماڻهو / تخليقار پنهنجي طبيعت ۽ مزاج ۾ نرالا هوندا آهن ۽ ميڊيا جي ذريعي پنهنجي سڃاڻپ لاءِ پريشان نه رهندا آهن، اهڙي تخليقڪارن مان هڪ ٻنهن نرالو اسان جو يار فهيم عباسي آهي. عجيب ڳالهه هيءَ آهي ته هن گهڻو ڪجهه لکڻ باوجود پاڻ کي ڪنهن به رسالي / اخبار ۾ ڇپرايو نه آهي ۽

شاعريء جي دنيا ۾ هن شعري مجموعي سان هڪ نئين نالي جو اضافو ڪيو آهي فاهيم، بيت، وايون، گيت، ٽيڙو، نظم ۽ غزل لکيا آهن جن ۾ ڌرتيءَ جا ٻرندڙ مسئلا به آهن ته سندس درد ونديءَ دل جو آواز به آهي، مون کي نظم جي حوالي سان فاهيم ۾ استاد بخاري، عبدالڪريم گدائي، ابراهيم منشي، سرويچ سجاولي، محمد خان مجيدي جو رنگ نمايان نظر اچي ٿو، هن جا نظم ڏاڍا سگههرا آهن ۽ سندس بيت ۽ وايون به ڪلاسيڪيٽ جي تسلسل آهن، سندس غزلن ۾ به ڏاڍي معصوميت آهي، کيس ٻوليءَ تي قدرت حاصل ڪرڻ ۽ فني پختگي تائين پهچڻ جو سفر اڃان به ڪرڻو آهي.

غلام حسين رنگريز

بنورو، ضلعو ٺٽو

نومبر 2006ع

.....هو سينا سڀ ساڙيندو

فهمير عباسي، سنڌي شاعرن جي نالن ۾ نئون نالو آهي، رڳو نالو نئون ناهي، پر سندس شاعري ۾ به نواڻ، نرالپ، انفراديت ۽ انوکيت آهي. سندس چوڻ آهي ته سندس هڪ به شعر چپيو ناهي پر اشاعت هيٺ مجموعي پڙهڻ کان پوءِ مون کي اهو محسوس ٿيو، سواد آيو شعور ۾ واڌارو ٿيو ته مان فڪري طور هڪ پختي شاعر کي پڙهيو آهي. جيتوڻيڪ فني اڏام ايتري اوچي ناهي، پر اوچائي ڏانهن وڌي رهي آهي، ۽ فن جي بلندين تي پهچڻ جون منجهس نشانيون آهن. ڌرتي جا ڏک نوان ناهن، پر سٺي شاعري جو اهو ڪمال هوندو آهي جو پڙهندڙن کي نواڻ محسوس ٿيندي آهي، انسان جو عشق نئون ناهي، پر بهتر شاعري جي بولي ۾ اظهار جي پرواز ان کي نواڻ محسوس ڪرائيندي آهي. انساني عشقن جي اڏمن ۽ ڌرتي جي ڏک کي شاعري جو فن ويس وڳا، هار سينگار ڪرائي خوبصورت بڻائيندو آهي. ان ڪري گهڻو ڪري هر شاعر جا گهڻا نظم، نثر کان وڌيڪ وڻندڙ لڳندا آهن. اهڙي طرح فهمير عباسي جو گهڻو شعر، اهو ڪهڙي به صنف ۾ هجي، هر پڙهندڙ کي وڻندو ۽ هر دور ۾ وڻندو رهندو. فهمير عباسي جو چوڻ آهي ته سندس هي شروعاتي شاعري آهي، شروعاتي شاعري ۾ ايترو زور آهي ان کان پوءِ تخليق ٿيندڙ شاعري شهزور هوندي. ڌرتي جا ڏک، پنهنجي ڌرتي کان وٺي دنيا جي ڌرتين تائين پنهنجي قوم کان وٺي دنيا جي قومن تائين پنهنجي ڪٽنب کان وٺي دنيا جي ڪٽنب تائين، ٿوري گهڻي محسوسات يا ذهني پيڙا

جي فرق کان سواءِ هڪ جهڙا ٿيندا آهن. هن شاعر جي نظر ۽ ذهني پهچ پنهنجي ديس کان وٺي دنيا جي ديسن تائين آهي، پنهنجن ماڻهن کان وٺي پري جي ماڻهو تائين هڪجهڙي آهي. ماڻهو معنيٰ ڏکي ماڻهو آهي، ڌرتي معنيٰ ڏکيل ستايل هيسايل ڦرجندڙ ۽ لتجندڙ ڌرتي آهي. پورهيت جو ضد پرماري ۽ غلامي جو ضد آزادي آهي. پرماري ۽ انسان کان آزادي کسيندڙ سمورين ڌرتين تي آهن. پوءِ ڪٿ گهڻا، ڪٿ ٿورا، ڪٿ گجها ڪٿ ظاهر، ڪٿ گهٽ، ايڏائيندڙ ڪٿ وڌ چيچلائيندڙ، ڪٿ ظاهر جمهوري ۽ اندر ۾ آمر، ڪٿ ڪهڙي سماجي صورت ۽ ڪٿ ڪهڙي نظامي صورت ۾ آهن. انهن کي سمجهڻ ۽ انهن کي ننگو ڪرڻ ۽ قوم ۽ عوام ۽ انسان کي انهن کان نجات جو پيغام ڏيڻ ئي پختي شعور جي نشاني آهي. جيڪا شاعري جي معنيٰ آهي ۽ جنهن جي تخليقار کي شاعر (شعور وارو) سڏبو آهي. اهڙي شعور يا شاعري جا ڪافي حد تائين اظهار فهم ۽ عباسي وٽ آهن جيڪي هن شاعر پنهنجي زميواري محسوس ڪري ديس واسين ۽ دنيا جي رهواسين کي ڏنا آهن. عشق و محبت جي شاعري ته دنيا جي پهرين شاعر کان وٺي اڄوڪي شاعر تائين، اظهار جي انوکيت، ٻولي جي فرق، صنفن جي نشاندهي کانسواءِ هڪ جهڙي شاعري آهي. قومي، عوامي، انقلابي ۽ انسانيت جي شاعري دنيا ۾ تمام ٿوري پر يگاني، نرالي ۽ پرڪشش شاعري آهي سڄي دنيا جي عوام جي پسنديدہ شيءِ آهي. اهڙي شاعري فقط ۽ فقط قومن، وطن، عوام ۽ انسان سان محبت ۽ پيار ڪندڙ ۽ ان حوالي سان بهادر، بي خوف، بيباڪ، دلير، دلاور، سورهيه ۽ سچار شاعر ئي ڪري سگهن ٿا. باقي عشق تي به ٿي سئون لکي شاعرن جي ڊگهي ۽

ان ڪٿ ۽ ان ڳن قطار ۾ بيهڻ وارا هونئين دور کي نظر ۾ نه ايندا آهن ڇاڪاڻ ته هر دور جي ماڻهوءَ جي اندر جي اڌمن ۽ جيءَ جي جذبن جيڪي گهڻي حد تائين تقاضا الڳ ۽ پنهنجي ٿئي ٿي، جيڪا بهادر ۽ بيباڪ شاعر ئي پوري ڪري سگهن ٿا باقي روايتي نوڙت ڏيکاريندڙ هر دور ۾ نوڙيل ئي رهندا. هر دور کي سڀنيو تائيل اڪيون ڦوٽاري شاعرن جي ضرورت ٿيندي آهي. اٽل ارادن وارن شاعرن جي گهرج ٿيندي آهي. ڇاڪاڻ ته منڍ کان وٺي هر بستي هر ڳوٺ، هر شهر، هرديس جي تمام گهڻن ماڻهن جي خواهش هوندي آهي ته سڀنيو ٿاڻي زندگي گذارجي. نوڙي حياتي گهارڻ ڪا حياتي آهي ڇا؟ ڇاڪاڻ ته هر سماجي جهنگ ۾ شيرن (عوام) کي پابندين جا پيچرا توڙن تي آماده ڪرڻ وارو حلقو تمام ٿورو ٿيندو آهي ۽ شينهن (عوام) کي پيچرن ۾ وڌيڪ مضبوطي سان قابو ڪرڻ وارن جو ٿولو وڌيڪ ٿيندو آهي، اڪثريت ۾ قومن جو عوام ٿيندو آهي. جنهن کي ڪنهن نه ڪنهن چالاڪي، فريب، مڪر، ٺڳي، ڏاڍ ۽ ڌم سان قابو ڪيو ويندو آهي ۽ ان جو نمائيندو ٿيڻ بهادري آهي، باقي عشق فشق ته جواني جو جهٽڪو، چهچٽو يا تفريح، پاڳلاڻپو يا سيڪسي خواهشن جي عياشي آهي بهادر ۽ بيباڪي ته ٻاراڻي وهي کان ٻڌائپ جي وهي تائين ان مٿ ڪارنامن جو تاريخي ڪتاب آهي. عشق و محبت جو رزلت ته جنسي پورائو ۽ ٻار جڻڻ ۽ ڪٽنب پالڻ آهي اهو ڪو ڪارنامو آهي ڇا؟ جو تاريخ جو حصو رهندو؟ پراڻا، بيڪار، فرسوده ۽ ڦرلٽ وارا سماج ڊاهي ان جي جاءِ تي قومن عوام ۽ انسانن جي ايدائن کان نجات وارا سماج ٺاهڻ وڏي ۾ وڏا ڪارناما آهن، جيڪي هر دور ۾ ياد ڪيا ويندا ۽ هر دور ۾ ڳايا ويندا.

فهم عباسي جا هن شروعاتي شاعري جي مجموعي ۾
 ڪيترا يادگار شعر آهن. جيڪي ڪي ڪهڙي صنف ۾ آهن ته
 ڪي ڪهڙي صنف ۾ آهن، جيڪي ردم، رواني، موسيقي سان
 ڀرپور ۽ رديف ۽ قافين سان سينگاريل آهن، بيتن، ڪافين، واين
 ۽ نظمن جا مختلف موضوع آهن، ڪي ته اهڙا موضوع آهن جن
 تي ٻين شاعرن تمام ٿورو ته لکيو آهي پر اهي ورنهار ناهن،
 طاقتور اظهار ۾ نه آهن. فهم انهن تي اوپن Open ۽ ڊيئر Dare
 سان لکيو آهي.

فهم عباسي جي شروعاتي شاعري جا جيڪي شعر
 مون کي پسند آيا، مون کي وڻيا ۽ مون کي متاثر ڪيو، مون
 کي موهيندڙ شاعري لڳا، انهن مان ڪجهه هيٺ پنهنجي راءِ
 سان ڏيان ٿو، باقي راءِ پڙهندڙ تي ڇڏيان ٿو.

دهشتگرد نظم مان ٻه بند:

قاتل ڪهڙي ڪارڻ مارين، هوڏ ڏيئي توهيڏا سارا،
 ماڻهو ماري ساڙي ڳاري، ڳجهن وانگي لوڏ لاماڙا.
 ڪيس ڪيا تو ڪيئي ڪارا.

تنهنجو ديس ۽ داءِ دلالي، ماءُ مٽي جوتون نه حلالِي،
 ظاهر ظهور گهوت ڪنا تو موت آ تنهنجي منزل مارا.
 ڪيس ڪيا تو ڪيئي ڪارا.

ڪاري تي لکيل وائي مان:

هوبي ڪفن مون کي درندو دفنائيندو،
 هو ڪاري ڪري ماريندو.

هو ساٿ سپوٽي هو سڀنا سڀ ساڙيندو.

هو ڪاري ڪاري ڪري ماري ٿو.

ان ڪاري تي لکيل وائي ۾ عورت جا خواب، سندس
انتهاڻيءَ جي نشاندهي ڪن ٿا. جن جي سڙي وڃڻ تي هن کي
پنهنجي جيءَ خاتمي کان وڌيڪ افسوس ٿئي ٿو.

”پناهون ڏنيوسين“، نظم جو هر بند نيڪي جي بدلي
برائي ملڻ جي ڏانهن آهي، جنهن ۾ قومون يا عوام شعور
حاصل ڪري سگهن ٿا. ان نظم جا ٻن بند ڏيان ٿو:

گهرن وچ ويهاري پناهون ڏنيوسين،

ننگي انگ ڪپڙا دعائون ڏنيوسين،

لتجي تون لڙيئي وطن کين پاتئي،

سجائي تون سيجن وڦائون ڏنيوسين.

ساڳي حوالي سان ساڳي شڪايت وارو نظم ”ياد ته ڪر
تون ڪير آهين“ سمورو پڙهڻ جهڙو آهي. ان جا ٻه ٽي بند هتي
پڙهي ڇڏيو.

سا وقت دغا ڪجهه ياد ته ڪر تو ڪير آهين؟

سا وقت وفا ڪجهه ياد ته ڪر تو ڪير آهين؟

ڏٺو تنهنجو دهشت تون در در ستايو،

رهيا تنهنجا وار سڀ ڪر توت ڪارا،

گهيلو گهٽين ۾ تون سيلن ستايو،

تو سوچيو مان والي ڪندس شهر خالي،

سوين سال گذريا تو سمجهيو نه سنڌ کي،

مٽائي نه مٽبي ڇا، بلائون بچيندين؟

ڪجهه سمجهه خطا ياد ته ڪر، تون ڪير آهين؟

سا وقت وفا ڪجهه ياد ته ڪير تون ڪير آهين

اهڙي طرح فهيم عباسي جو ”مٽي ماءُ ڇمڇو“ نظر به وري وري پڙهڻ جهڙو آهي.

جڏهن ڪو ڪميٽو ڪٿي ڪنڌ ڪڙمي،
جڏهن ساهه سستو مري گاهه گرمي،
جڏهن ميندي هٿڙن ڇڳن ڪو چٽائي،
جڏهن ڪنڌ ڪچڙن، گهٽا ڏيندي گهائي،
تڏهن منهنجي لڪڻين کي لوريءَ ۾ لڇجو.
اڙي جان جانان، مٽي ماءُ ڇمڇو.

جڏهن ڌاريو ڌرتي سڃاڻپ پڇي جو،
جڏهن وت وسڻ ڪنڌن جي ڪچي جو،
جڏهن لتجي لڙڪين نه واهر نه والي،
جڏهن مرندي مٽجين ٿين شهر خالي،
تڏهن منهنجي مرڻين ميارون مون مڪجو.
اڙي جان جانان، مٽي ماءُ ڇمڇو.

”نگر نينهن نياپا چمن چلولايون“ گيت، ٿر جي ٻولي، ٿر جي ماحول خاص ڪري برسات کان پوءِ، ڏاڍو وڻندڙ آهي.

وسيو ٿر وري آ ساوڪ سڏي ٿي،
پتون پاڳ پريون آسن اڏي ٿي،
ڏاڇين جون ڏوليون اسان ڇا سڃايون.
نگر نينهن نياپا چمن چلولايون

فهم عباسي جا روايتي عشق ۽ محبت جي شاعر به پڙهندڙ کي موهين ٿا ۽ نواڻ جي سرڪي پيارين ٿا، انهن ۾ به غضب جو ردم رواني ۽ موسيقي آهي. سندس ڪي رومانوي

شعر کيس مشهور رومانوي شاعري جي ڀر ۾ بيهارين ٿا. ڳائڻ کان پوءِ ته اهي شعر وڌيڪ سريلا محسوس ٿيندا.

گيت

پل پلوڙيون ٻانهون تنهنجون، چاهت چريون چاهون تنهنجون،
محبت ۾ موتائي ڏي، لکي لوڪ لڪائي ڏي،
پيارمنهجو پرچائي ڏي
ول وڪوڙيل پڪ ولين جا، ڦوڪي ڦوڪڻ ڪڪ اکين جا،
ڳوڙهڻ ڳڙندي ڳل ڳرائيون چاهت سان چورائي ڏي.
پيارمنهجو پرچائي ڏي
ڪافي جو هٿڙو بند هر عاشق جي خواهش هوندو آهي، جواني
جي خواهش جهٽ جي خواهش:

ڳاڙها پيلا گل گلابي، رات مسافر راحت راڳي،
چيليون چلپن پاڻي پتوڙن اچوڙي سانڻڻ مند ملهائون.
هل هلايون ڳيچ ڪي ڳايون.

فهم عباسي، شروعاتي شاعري ۾ ئي روايتي عشقيه
شاعري کانسواءِ قومي، عوامي، انقلابي، طبقاتي ۽ انساني
برادري واري شاعري ۾ گهڻو ڪري تصوراتي خيالن يا
تصوراتي اظهار جو شڪار نه ٿيو آهي، پنهنجي فڪر کي يا
پيغام کي، فن سان، حقيقت پسندي يا سائنسي سوچ ۾ پيش
ڪيو آهي. اها هڪ پختي ۽ باشعور ماڻهو جي نشاني آهي، جو
هو پنهنجي تخليقي فن ۾ يا ڳالهه ٻولهه ۾ يا اظهار ۾ وهم
وسوسي هوائي توائي پوت غيبت اجاين سجاين، ڪافي
ڪرامتن جادن جنترين وغيره ۾ وڪوڙيل يا ڦاٿل نه هجي يا ان
جي تخليق انهن خيالن جو مرڪب نه هجي، مون کي پڪ آهي

تہ شاعري جي وڌڻ، مختلف موضوعن جي مطالعي بعد ذهني طور اڃان وڌيڪ پختو ۽ مڃوڻ ٿيندو. سندس شاعرانه تخليقون اڄوڪي يا شروعاتي شاعري کان فني ۽ فڪري طور وڌيڪ شاهڪار ۽ شاندار ٿيندو.

هن مجموعي ۾ فهيم عباسي جي ٻين ڪيترين صنفن يعني بيتن، واين، ڪافين، نظمن ۽ رومانوي تخليقن سان سنڌ، وطن ۽ دنيا جي غمن، ڏڪن، ڏاڍاين، ڪلورن غلامين، بڪن، بدحالتن، دهشتگردي، بدامنين، جهالتن ۽ جبرن تي تمام بهترين شعر آهن، جن کي سنڌ ۽ عالمي شاعري ۾ مثال طور پيش ڪري سگهجي ٿو.

ڊاڪٽر ملڪ نديم

گلشير محلو، ڪنڌڪوٽ

ڪشمور

آگسٽ 2007ع

ادب ۽ فن جي دنيا ۾ ڪيترائي ماڻهو شاعر هوندا ناهن پر لڳندا آهن ۽ وري ڪيترائي شاعر هوندا آهن پر لڳندا ناهن. تخليقي روين جي جهان ۾ وري ڪجهه ماڻهو اهڙا به هوندا آهن جيڪي نه شاعر هوندا آهن ۽ نه وري لڳندا آهن پر سندن اندر جي اٽل زندگي جي ڪنهن خاص موڙ تي ڪين سامهون آڻي بيهاريندي آهي ۽ هو شاعر طور سڃاڻپڻ لڳندا آهن. فهيم عباسي به اهڙن ماڻهن منجهان آهي. هو منهنجو نهايت قرباڻو ذاتي دوست آهي ۽ سندس مزاج، سوچ، محسوسات ۽ روين ۾ گڙ بڙ شروع کان هئي ۽ هن جو شاعري ۽ موسيقيءَ سان لڳاءُ ٻاروڻن کان آهي پر هڪ ڏينهن هڪ شاعر طور سامهون ايندو اهو اندازو هن جي ويجهن دوستن کي به نه هو.

هونئن ته هن سان رابطو پيو رهندو آهي ۽ شاگردي واري زماني ۾ اسان گڄ حصو گڏ به رهيا آهيون پر تازو هن هڪ ڏينهن فون ڪري چيو ته شاعري جي ڪتاب تي به اکر لکي ڏي. مون حيرت منجهان پڇيومانس! ”ڪنهن جي شاعريءَ جو ڪتاب؟“ ته وڏو تهڪ ڏيئي چيائين! ”منهنجي شاعريءَ جو ڪتاب!“ اهو بهرحال هن جو مون سان ۽ مون لاءِ هڪ نئون تعارف هو. فهيم عباسي - فزڪس جو استاد ۽ هڪ شاعر! سندس شاعري پڙهي لڳي ٿو ته هن شاعري ڪئي ناهي پر هن کان ڪنهن حادثي جيان ٿي ويئي آهي ۽ ان حادثي جو شڪار سڀ کان وڌيڪ هو پاڻ ٿيو آهي. هڪ نئين شاعر طور هن جي شاعريءَ ۾ فني ترڪيبن ۽ بندش توڙي ٻوليءَ جون ڪيئي ڪمزوريون آهن جيڪي وقت، مطالعي ۽ مسلسل تخليقي پورهئي ۽ ادب جي فني ۽ فڪري جاڳ جي وڌڻ سان ئي دور ٿي سگهن ٿيون پر هڪ ڏاڪي تي شاعري هن لاءِ فن ۽ تخليقي

پورهئي کان وڌيڪ اندر جي ”اٿل“ ۽ جذبن جي بيساخته اظهار جو نالو آهي، جنهن ۾ هو پاڻ کي نئون ۽ هلڪو به محسوس ڪري ٿو ته پنهنجن جذبن ۽ ويچارن جي وهڪري آڏو بي اختيار به آهي.

هن جا جذبا سادا ۽ خيال انسان دوست ۽ حساسيت سان ڀرپور آهن. هن جي مزاج ۾ هڪڙي خوبي اهڙي آهي جنهن جي آڌار تي چئي سگهجي ٿو سندس شاعري ڏينهنون ڏينهن پختگيءَ جون منزلون طعي ڪندي. اهو رويو آهي مسلسل محنت ۽ پورهئي جو. هو جنهن به ڪم ۾ هٿ وجهندو آهي، ان کي سنجيدگي سان ڪندو آهي ۽ پوءِ ان جي آبياري ۽ مسبت ۽ سخت پورهئي سان ڪندو آهي مون کي يقين آهي ته شاعري ۾ هو به ائين ئي ڪندو. هن پنهنجي زندگيءَ ۾ هر ”نينهن“ سان نڀايو آهي، ڏسجي ته شاعري جي ديويءَ سان هن جي پيار جو چيهه ڪٿي ٿو ٿئي؟ ۽ هو ان سفر ۾ ڪيترو اڳتي ٿو وڌي؟ منهنجون نيڪ تمنائون هن سان گڏ آهن.

جامي چانڊيو

حيدرآباد

فيبروري 2007ع

غزل

رونقون رولاڪ ٿيون، راز توکي ڇا ٻڌايون
بي رخيون بيتابيون، ساز توکي ڇا ٻڌايون

نوڙت نهاري، سار ساري، روز پڪاري
مند ڪا موهي نٿي، آواز توکي ڇا ٻڌايون

بي حسيون بيحد وڌيون، خواب ماڻي ڇا ڪجي
بازيگريون ڏاڍيون ڏکيون، انداز توکي ڇا ٻڌايون

بارش پڳل بيوس بدن، اڪڙيون سڪن توکي پڇن
لڄ للڪاري پڪاري، پرواز توکي ڇا ٻڌايون

ياد ڪرسي يار ياريون، تڪ تياريون، گڏ گذاريون
وقت گهاريل سڀ وساريل، همراز توکي ڇا ٻڌايون

وار کولي گل ڳالهيون، چپ چرندي چال چاليون
نخرا نشيلا، سر سريلا، ناز توکي ڇا ٻڌايون

راه تنهنجيءَ جو رخ انوکو، ڇا جيون پيار پڇارون جاني،
تنهنجي منزل ليئا لائون، ڇا جيون سار سنڀارون جاني.

تنهنجا سائين ڪيئي سڀنا، ماس مٽي تون ماڳ مٽين ٿو،
تنهنجي فڪر ۾ فرد ۽ فرقا، ڇا جيون الڳ اڏارون جاني.

تنهنجا ناتا نينهن سين سان، قول ۽ ڪاتا ڏينهن سين سان،
محبت کي تون آئين ماڻين، ڇا جيون مات ميارون جاني.

تنهنجا واعدا وڃن ورن ٿا، ساڻي ساڻي سر ڦرن ٿا،
بدلي ۾ بيزار رهين ٿو، ڇا جيون ڪار گذاريون جاني.

دل دلاسا پيار جا پاسا، درد ڪهاڻيون ڪيئي ڄاڻون،
تنهنجي منزل ماني موقعو، ڇا جيون، هار هلارون جاني.

تنهنجو منهنجو ڪهڙو رشتو، ماڪ ڦڙي جيان ترڪي پيو آ،
تنهنجي تڪ تجلات ٿي ساڙي، ڇا جيون باغ بهارون جاني.

ها جي ملين هان ”امر“ هلين هان، قرب جا ڪي قلم پري تون،
رشتا ناتا، تو جي نه ڄاتا، ڇا جيون، پریت پڪارون جاني.

تو سان ڪهڙا ليڪا سائين

تو سان ڪهڙا ليڪا سائين جيءَ ۾ جهاتي پائي ڏس،
اڻيا سڻيا رشتا پنهنجا، نينهن پنهنجي کي نپائي ڏس.

هلندي گهمندي جيءَ جياپو جاجي ڏس تون،
جيت به تولا هار به تولا من اندر واجهائي ڏس.

رات نري يا باک ڦٽي ٿي، هينئڙي پاتيون ڳل ڳرائيون،
باغ بهارون پيار پڪارون ساھ ۾ ٿورو سمائي ڏس.

هڪڙو ماڻهو سور سهي ٿو، مرڪي مرڪي مٽ پيئي ٿو،
جان به جوکو، پنڌ به اوکو، سوريءَ تي ته سڄائي ڏس.

ڏات ڏنگهي ٿي، آندي ماندي ان تڻ آهي،
پرچي پو تون پيار پنهنجي لاءِ ”امر“ کي آزمائي ڏس.

ڪڪرن ڪيس ڪيا، تو وار ورايا هوندا،
وچڙين وير وڌا، تو لڙڪ لاڙيا هوندا.

روشيون رنيون، ۽ ڪنوڻيون ڪليون آهن،
ڪجولين ڪرڪنيا، شايد تو نيڻ وڇايا هوندا.

اونداهيون، الجهيون ۽ چانڊوڪي چڙي پئي آهي،
مرڪن ملڪ لٽيا هن توزلف سنواري هوندا.

جهرمر جهرمر جڳ جرڪيو، منهنجي دلڙي آ ڏڙڪي،
پلڪن پار پڇيا آهن ۽، تو سڄڻ ساريا هوندا.

جهوليون جهليون، گهٽين گيهه پيهه گهلي،
درد مٽيا مجنون مڙيا، تو جهومر جهالايا هوندا.

پيار جو ناتو پل ۾ پاتو، نينهن نيائي وينداسين،
بات ڀلائي، رات سجائي، جيون گهائي وينداسين.

رشتو ناتو ڪنهن نه سڃاتو، دل جو درد آتو آتو،
وات ۾ واهي، رات جا راهي ورق ورائي وينداسين.

درد ڪهائي، ڪنهن به نه ڄاڻي، ڄاڻي وائي نيٺ پڄاڻي،
سونهن سجائي راه وفا ۾، درد لڪائي وينداسين.

دل جي ڌڙڪن، پيار جو الڪو، هلڪو هلڪو،
سڪ جا سڀنا، من مرادون، جوت جلائي وينداسين.

تو به نه ڄاتو هاءِ اسان کي، رات جي راڻي،
پنهجي هستي، محبت مستي، لڙڪن ۾ لڪائي وينداسين.

دل جو ڌوڪو، هر ٻار انوکو، پنهنجو پاڻ پليوسين،
وڃ وراڪا، پيار ۾ پاتا، من ۾ مرجهائي وينداسين.

هاءِ زمانا ڪيئي افسانا، پاڻ لڪائي وينو آ،
ڪي وات وڍيا، ڪي ساٿ سٿيا، بلب ڀلائي وينداسين.

ڪو رات لڙيءَ ۾ لڙڪي ٿو، آئون پار پڇيو پڇتايان ٿي،
ڪو باڪ ڦٽيءَ ۾ پڙڪي ٿو، آئون جڳمڳ جوت جلايان ٿي.

دل ديرادرڊن ساڻ هيا، ڪي اڪڙين ۾ اُهڃاڻ هئا،
ڪو وقت وڪوڙي واڙي ٿو، آئون خوشبوءِ ڪي ڪيڪاريان ٿي.

هُن پار پروڪيون پروليون ٻڌي، مون سارا سڀنا سرجيا هئا،
ڪو محبت مروڙي ماري ٿو، آئون چاهت ڪي چمڪايان ٿي.

سي ڪاٺ ڪهاڙا ڪنهن نه ڏٺا، جن جوين جيءَ جلایا هئا،
ڪو پتنگن جيئن پتوڙي ٿو، آئون بڪايل ڪي بهڪايان ٿي.

ڪن ڪاڙهيءَ ڪنن چوٽ ڏيئي، ويهي ويرين تي ٿي وار ڪيا،
ڪو ٻڌلن ڪي به ٻوڙي ٿو، آئون نياپي نيٺ وڇايان ٿي.

ٿيا ڪيچن ڪيڏا ڪلور هئا، هن ماءُ مٽيءَ جي ماتِي تي،
ڪو ننگن ڪي به نچوڙي ٿو، آئون چادر چولو چاڙهيان ٿي.

سي راتيون روڙي روئندا هئا، هن پاپي پاپ پرائي سان،
ڪو آڪيرن ڪي اڪوڙي ٿو، آئون جهوپڙن ۾ جهونگاريان ٿي.

مون جهرندي جهرندي جيء ڏنا، مون لڏندي لمندي پيء ڏنا.
 ڪو جهريل ڪي به جهنجهوڙي ٿو، آئون گيج انهن لاءِ ڳايان ٿي،

ڪي مجنون موت ميجرائي ويا، ڪي سڱ ۾ سڙ ڪپائي ويا،
 ڪو ”جعفر“ ٿي جهونجهاري ٿو، آئون قدامت ڪند نوڀان ٿي.

هن ظالم ظلم ذري ذري، منهنجي ماءُ مٽيءَ ڪي ماريو هو،
 ڪو پاڻيءَ لاءِ پتوڙي ٿو، آئون جبلن ساهه سڪايان ٿي.

اڄ وقت اسان جو واڄو آ، ۽ وطن ويرين کان آڄو آ،
 ڪو پالتو اڄ پروڙي ٿو، آئون نينهن نياپا پانين ٿي.

سڪ سڏيو آ، يار پڇي وڃ،

پيرو پلجي، پيار پڇي وڃ،

هينئڙو توکي هٿ هٿ ساري،

اڪين الجهن، آزار پڇي وڃ،

جهوري جهوري، تڪي توري،

زلجي روح، دلدار پڇي وڃ،

راتين روٽان، لوڪ لڪائي،

ڳوڙها ڳوڙهن، سنسار پڇي وڃ،

”امر“ اڪيلو روح رڙي ٿو،

سڏڪا ساهن، آڌار پڇي وڃ.

تو نينهن نياپا پنهنجا هن

تون راحت رمز کي ڇا ڄاڻين، تو نينهن نياپا پنهنجا هن،
چاهت چڪور ڏس چوڌاري، تو درد دلاسا پنهنجا هن.

مون مرڪي مرڪي موت چڪيو، هن محبت جي مڙهه خاني ۾،
مرڻ جيئن ۾ کير نه ميارِي، تو خيال خلاصا پنهنجا هن.

مون ڪالهه ڪڇي ڪاڇوٽي ۾، ڪي سورن ساٿ سموياءِ،
تو ڀارت ڀورب پوئواري، تو محبت ماپا پنهنجا هن.

مون ساڙي سُڪ سناسين وانگي، سک ۾ سرڪي ساهه ڏنو،
تو حالت هڪڙي ها واري، تو پرک ۽ پاڇا پنهنجا هن.

مون جوئي جنگ جياپي سان، اندر ۽ اڻ ٿڌ آبي سا،
تو ماڳ مٽايا ماهواري، تو جڙتو جانا پنهنجا هن.

مون ”امر“ اجائي آتت تي، چيري چاڪن الجھيو هئو،
تو دلڙيءَ ڪهڙي دلداري، تو ڪُڪ ۽ ڪاڇا پنهنجا هن.

سٺ نه سياست سماج سنڀالي لوڪ لڪائي،
پالتن پالي ڪوڙ ڪٽائي، وقت وڃائي.

ڀڳت نه پاڙي، لوفر تاڙي، لتاڙي لوڙها،
آڙي پاڙي واڙي واڙيو ڪمدار، ڪارائي، وقت وڃائي.

اٽڪي اٽڪائي ويريءَ واھڙ وسندين ويڙهيو،
ٿاڻي گهاٽي گهوٽن گهاڙي ڪٽ ڪٽائي، وقت وڃائي.

جُنيون، جُونَن نوڙڻ ننگن نِيچ نچوڙي،
شوق شيطاني سمجهو سمجهي سڃائي، وقت وڃائي.

پيڻن پوري توري توري پوٺ پڇايا،
ٻارن پڇڙن ڦري ڦرهيون ڄاھل جٽائي، وقت وڃائي.

جهونن جڏڙن جوت جلائي تڪ تپايو،
ٻڏڙن ٻوڙن مُونجهه مُنجهائي ننگ نپائي، وقت وڃائي.

مُلان ماستر گهر گهرائي ڪن ڪٽايا،
هارين نارين هڪ هڪائي ٻول ٻڌائي، وقت وڃائي.

ديڳيون در تي داٻا ڌمڪيون پيٽ بکئي ڪي،
”امر“الڪو ڇا ڇا ڏاهي، ڪوئي پنهنجو پاڻ مڃائي وقت وڃائي.

پيار پراڻو پاپي آهي، ڳيرن کي ڳاريندو آ،
ويهي وٽائن تي، کوڙن کي ڪاريندو آ.

راه تنهنجي جو راهي بڻجي راه لٽي ٿو،
اڙائي الجهن ۾، آسن کي اڀاريندو آ.

هن جو ساڳيو سر سريلو نئون نشيلو،
پاڇ پڄائي، پل پلوڙي، منڙو ٿي ماريندو آ.

مرد مروڙي ماڻ ۾ رهندي چين ڪسي ٿو،
رج ۽ راڙو راه رلائي، ساهن ۾ ساريندو آ.

جوپن جلائي، روح رلائي لوڪ لڪي ٿو،
چاه چرائي مرڪن ميڙي اڪڙين ۾ اڏاريندو آ.

پرڙا سووري پاڇ پڄي ٿو ماڳ مٽي ٿو،
ماڻ مٽيءَ ۾ بک بچائي وڪڙن ۾ ولاريندو آ.

خوب ڪلائي ڪيڏ ڪيڏي ٿو پيار پڄي ٿو،
سڪ سمائي ورد ورائي، قاتل ٿي ڪاڙهيندو آ.

من تڙيو، ڪين مڙيو،
وجه وٺي ٿي شرم ڦريو.

آڌريائون سڀ ادائون،
هار مڃي ٿي هيئنڙو هريو.

پاڪ پناهون سڀ صدائون،
اڳڻ منهنجي ٿي گل ڪڙيو.

پرين پيارا نينهن نظارا،
عجيب ادائن سان دل ٿا اڙيو.

پنهنجي جيءَ ۾ جهانڪي ڏس تون،
رات ٽري ڪيئن سج لڙيو.

هڏڪي هڏڪي ياد ڪيان ٿو،
گهڙي گهڙي ڪيئن لڙڪ لڙيو.

تو ۾ منهنجو ڪل ڪائناتون،
وري وري ڪيئن جيءَ جڙيو.

توسان منهنجا سڀ سنيها،
پل پل ٽولا ساھ سڙيو.

جيون	جڳ	مڳ،	جهولي	خالي،
رات	زتن	ڀر،	ڏينهن	سوالي.

پيار	تي	پهرا،	ڪيئي	چهرا
تجليون	ڪجليون	اک	به	آلي.

سر جي	سُرڪي،	مر جي	مٽجي،	
جهرمر	جهرمر	وقت	آ	والي.

ڪڙهجي	ڪسجي،	قُر جي	قُر جي،	
ڏينهن	ڏني	جو،	لُتجي	لالِي.

نينهن	نيارا	تلندڙ	تارا،	
اوکا	اوڏا	خيال	خالي.	

تنهنجو	منهنجو	جيون	جهتڪو،	
وقت	آ	ويري	حال	احوالي.

لمحا اسان جا يادن تنهنجين کي چمندا رهن ٿا،
نچندي نچندي، چيڙن تنهنجن کي چمندا رهن ٿا.

اوهان سان جي گهاريون راتيون رتن ۾،
گڏ گهمندي، قولن تنهنجن تي ڪڏندا رهن ٿا.

اوهان جي اکين تي سوچي پل پل ۾ لوجي،
مرڪي مرڪي، نيٽن تنهنجن سان ملندا رهن ٿا.

زمان، بهانا، لوچون ۽ سوچون آ دستور دنيا،
سهندا رهن مگر سات تنهنجو سڪندا رهن ٿا.

ڪنهن درد جو رشتو ڄاڻان ٿو جو وهمن کي به ولوڙي ٿو،
ڪنهن ساٿ جو صلحو سڃاڻان ٿو جو زخمن کي به نچوڙي ٿو.

ڪنهن رات رنگيلي راتين ۾، مون رت جا ڳوڙها ڳاڙيا ها،
ڪنهن پيار جو پيرو پڄاڻان ٿو، جو محبت مند مروڙي ٿو.

هن پور جي ڪهڙي ڳالهه ڪجي، جنهن جلندي جوت جلائي هئي،
ڪنهن وقت جو ويري پاڻان ٿو، جو تهڪ ڏيئي مون توڙي ٿو.

هو قسمت جا ڪي ڪلور هئا، يا درد ڪهاڻي گهريل هئي،
ڪنهن مرض ۾ ڪو محتاج ٿيو، ڪو انڌيرن کي به اڪوڙي ٿو.

ظالم زمانا ڪيئي افسانا جڙتو جوڙي جڻ ڪيئي،
ڪنهن قهر ۾ ڪوئي ڪسجي ويو، ڪو پراون کي به پروڙي ٿو.

مان راه ڪنس! يا چاه ڪنس! هي ڪهڙي رمز جو جادو آ،
ڪنهن ماڳ ۾ ڪوئي وڃڙي ويو جو پيار ۾ ٿورو لوڙي ٿو.

تنهنجي چين جي چانوٺ کي ڪيئن وساري سگهندس،
انگلن ۽ اڻ ڄاڻاين کي ڪيئن مساري سگهندس.

حياءُ جي اک ٻوٽ ڏسي مان چرڪي ٿو پوان،
سونهن ڏي ۽ گهٽائڻ ڏي، ڪيئن نهاري سگهندس.

پيار سان يار به ڀرتو، نيٽن جو اظهار به ڀرتو،
جذبن جوت جوانين کي مان ڪيئن پڪاري سگهندس.

ويندي ويندي راهه رلائي روڻاري ٿي ماري ٿي
اڪين جي ارمانن کي مان ڪيئن جياڙي سگهندس.

ڏات ڏکيرو ڏاوڻ سائين، ڏنگهي ڏات وڌائي ٿو،
پيرا ڪڏندي پاڻمرادو، واٽن وجهه واجهائي ٿو.

هن جو پٽ نه پوئتي پلجي، هتي سدائين، اڳتي ڏسجي،
سرندي سرندي ساهه ۾ سرڪي، گيجهو ٿي نه ڳالهائي ٿو.

نغل ۽ نعرا، اوجھل الڪو، ساهه پنهنجي ۾ سانڍي سدائين،
شور نه شرارت مٽجي من ۾ جيون جوت جلائي ٿو.

هن توسان سور سليو آ ۽ ساهه تنهنجي ۾ سڌو پيو،
الجهه نه تون اڻ ڄاڻن وانگي، ارڏا ڪوڙ اڏائي ٿو.

سور سنديسا سڪڻا ناهن، رهزن کي مون رات ڏٺو،
ديس درندن ڏڏي وڌو آ، جاڳ ۾ تو جاڳائي ٿو.

ڏس پلي رولاڪ رلن، سڌڪن صدا سمجهه ته سائين،
موت مڙيوئي منزل ماڻي، قهاري قول ٻڌائي ٿو.

ڇو ”امر“ الجهي پيو هان، محبت جي ميدانن ۾،
انسانيت جي اک ٻوٽ حقيقت، هيڏو ٿي هارائي ٿو.

ڪير ٿو توکي سڏي، ڪنهن جا قصا تون سارين ٿي،
پيرن پاتو پاڙيب ٿئي، پرين چو نه پڪارين ٿي.

ٻانهون نليون چوڙين بنا، ڪهڙو ناھ تنهنجو،
پائي ڳچيءَ ۾ هار نئون، اڪيون ڪٽي نهارين ٿي..

مرڪي پوين ٿي مونجهه ۾ ننڍن ۾ نياپو نئون،
چم چم جي چڪ به ڪافي، لفظ کي چو اچارين ٿي.

تون جو آئينء، خواهشون وسري ويون،
بيزاري جي عالم ۾، چاهتون نسري ويون،

تنهنجي اکين ۾ اوتيل خواب خوب ڏسي،
ڪڇلين ۽ ڪارين ۾ محبتون سري ويون.

هٿن جو ريكائون، چهري جو رعنايون ڏسي،
وسريل وعدن جون بي اعتباريون پري ويون.

لبن جي لالاڻ تي، جسم جون جهلڪيون پسي،
پيار جون سڀ ڪائناتون، ٺري ويون.

جادوئي جيون جون موجون ۽ مستيون ڏسي،
شڪن ۽ شرارتن جون معنائون ڦري ويون.

گهنگهور گهٽائڻ ۽ زلفن جون چلولايون چڪي،
محبت جون شڪايتون ۽ ميارون مري ويون.

هي وڃن هئا يا واعدو وفا ”امر“ سان،
بي معنيٰ لفظن تي داستانون تري ويون.

تات تنهنجي تڙپائي ٿي، دل جا درد ٻڌندو ڪير؟
رات رلائي خوشين کڙڪائي، اهڙا ڪيڏ ڪيڏندو ڪير؟

سوچون سڏڪا، سور ۽ صدمو سڃاڻي تنهنجي ساٿ جون،
دل وندرائي، نينهن نپائي، اڳ اڳرائي اڙندو ڪير؟

پيار به پنهنجو، پريت به پنهنجي راه مسافر ريت به پنهنجي،
جيءُ جرڪائي، اکڙين اٽڪائي، ڳالهين ڳچ ڳرندو ڪي؟

ساه سوالِي، جڳ خيالي، جڳنو جرڪن تارا مرڪن،
هل هلائي، نظر نوڙائي، شرم جا پردا ڪڍندو ڪير.

ملت به منهنجي، رات به منهنجي لاوي جيان لات به منهنجي،
ڀاڻ ڦرائي ”امر“ اڙائي، وچن ورائي ورنندو ڪير؟

خواب ڏسين ٿي، جاڳ پسين ٿي، پيار کي ٿورو پڪار او سائين
اندر ارپنا، سانڍيل سڀنا، محبت جي مهڪار او سائين.

راتيون جاڳي هيٺڙو تنهنجو، درد نوان اٿلائي ٿو،
ڪاريون راتيون، جيون جهاتيون، سانوڻ جي وسڪار او سائين.

پڪ پڪاڻون، توکي پائيون، ڪيئن اسان سي ڳڻي ڳايون،
ماٺ ۾ مرڪين، پيار ۾ ڪرڪين، مند جي توتي ميار او سائين.

پيار پڪارون، سار سنپارون، يادن ۾ تون ياد ڪرين ٿي،
چپ رسيلا، گل ڳرائيون، ڏس جهرمر جي جهنڪار او سائين.

زندگي جو ڏيئو مرجھائجي ويو،
هر جڳهه موت آهي ڇانئجي ويو.

بي کفن لاش ۽ سرد چهرا ڏسي،
آدمي ڪجهه گهڙيون گهٻرائجي ويو.

ڪيئي سڀن جون ساڀيائون ڪٽي،
هڪ معصوم چهرو مرجھائجي ويو.

خوبصورت وادين جي هن شهر ۾،
موت جو راکاس گهمائجي ويو.

روشن گهڙيون ۽ رستا لٽي،
ڏير لاشن جو لڳائجي ويو.

انسانيت روئندي ۽ تڙپندي رهي،
گلڙن جهڙو ٻار به ڳڙڪائجي ويو.

وقت وڏو ويڙهي آهي، هي رشتن کي ٽورڙيندو آ،
 ڪو چاهه ۾، ڪو ساهه ۾، ڪو راهه ۾ لوڙيندو آ.

ڪو زندگي جي زور تي، ڪو بندوق جي موڙ تي،
 خوابن جي سايائن ۽ سڀن کي جوڙيندو آ.

ڪنهن قرب ڏنو، ڪنهن ڪرپ ڏنو، ڪو راهه ڪنو،
 ڪو ساري ساعتن کي، وڃڻ کي ولوڙيندو آ.

ڪو منزل ماڻي مسڪرائي ٿو، ڪو راهه ۾ پٽڪي راهي ٿو،
 ڪو محبت ۾، ڪو چاهت ۾، ڪو راحت ۾ روئيندو آ.

ڪا درد ڪهاڻي ڪرڪي ٿي، ڪا محبت ماري مرڪي ٿي،
 ڪو جذبن جي احساسن جي ڪا پريت ڪهاڻي چيڙيندو آ.

ڪنهن دل جا رستا دور ڏنا، ڪنهن پل ۾ ناتا ڏور ڏنا،
 ڪو مرادن کي، ڪو ارادن کي، موتين سان پوئيندو آ.

ڪو ساهه ۾ سڏڪي ساري ٿو، ڪو منزل پيار پڪاري ٿو،
 ڪو مٽيءَ کي مٺه مڃي، ڪو محبت کي ويسه مڃي، سلوڻيون ساريندو آ.

ڪو خوشين کي خيرات مڃي، محبت کي معراج مڃي،
 ”امر“ ڏوهه ثوابن کي، سياڻن ڏي سوريندو آ.

ويس وڳن جي ڳالهه نه ڪر اندر منهنجو ڪائي ٿو،
 ڪهڙو تنهنجو نانءُ رڪان، من نه ڪوئي پائي ٿو.

هيس ڪيئن سٺل ڪهڙو هار سينگار ڪيو مون،
 هٿ هنيلي حالت تي، هينئڙو پيو هرڪائي ٿو.

تنهنجون سوچون آيون آهن سُرندي سُرندي ساهن ۾،
 وار کليل، تيل لڳل، هي ڳالهيون ڪير ٻڌائي ٿو.

هيل به تنهنجي اچڻ جون آسون اميدون ساري ساري،
 ويس وڳو جو تيار ڪيم، شرم وچان شرمائي ٿو.

جهڪي جهڪي جهٽيون پئي هيڪل مهل سوچي سوچي،
 توکي ايڏو ياد ڪيم، رڳ رڳ رت واجهائي ٿو.

منهنجي عادت توکي سدا مُرڪي مُرڪي ياد ڪرڻ،
 در دروازا گليون گهٽيون، ڳالهائي ٿو ڪو ڳائي ٿو.

ماڻ ۾ ماڻن تي چو دل ڦرائي وينو آ،
خوبصورت خيالن تي چو پاڻ هرائي وينو آ.

ڪيئي راتيون، ڪيئي ڏينهن، ڪيئي جهليون،
وڪريل وارن تي چو جيءُ جڙائي وينو آ.

وقت وفائون پورل ڪي نه پائڻيون،
انگل ۽ انگڙاين تي چو اڪڙيون اڙائي وينو آ.

ڪا بت نڳي ڪا رات نڳي، پر هفتي پريت نڳي،
”امر“ ادائن الجهن آهون، چو نيڻ لڙائي وينو آ.

تو نه ملان ته سمجھجانء، گھاءُ گھاريو هوندم،
 راهه رلائي ته لوچجاء، پيار پڪاريو هوندم.

وري وري جي نه وران، وڪون ڪڍي واکاڻ جون،
 گهٽيون نه گهمان ته نوچجانء، مرڪن ماريو هوندم.

پلجي برڪا رت ۾، جي پيرو نه پلجي اچان،
 سوڙ سمهان ته سوچجانء، ڪنهن سور ساڙيو هوندم.

واتون ڇڏي وڃڙي وچان، ڪنهن ڪُن ۾ ڪنهن ڌن ۾،
 تهڪ ڏيئي نه ٽوڪجانء، ڪنهن جهوڙي جهاڙيو هوندم.

ويس تو وچڙي، ساريندو ڪير،
رڳو ڳالهه هڪڙي، اڪاريندو ڪير.

قلي، قرقوت، ڪجل ڪتڪتايون،
پيس جڳ جڪڙي، سنواريندو ڪير.

واڄت والين، رنگن ريڪائن،
ويهي جان جوءَ ۾، واريندو ڪير.

چلولايون چوڙين، ڪارينءَ ۽ پورين،
حالت ههڙي، گهاريندو ڪير.

ڪراين ڪنگڻ، پيار جا ٻنڌڻ،
جادو جهڙي، پڪاريندو ڪير.

نيڻ نويل، واسينگ وڪريل،
سادگي اهڙي، ماريندو ڪير.

ڳلن ڳاڙهاڻ اڪڙين اُهيڃاڻ،
تات تهڙي، جياريندو ڪير.

نيڻ نشيلا، حياتي ۽ حياءَ،
ڪاڪ ڪهڙي، نهاريندو ڪير.

سانوڻ راتيون، مندن ماتيون،
”امر“ اُچڙي، اجاڙيندو ڪير.

گهٽائڻ چيو، جيءُ جهلجي نٿو،
هوائڻ چيو، هٿ ڇهندي هلي ڏس.

ادائڻ چيو، پيار پلجي نٿو،
سزائڻ سيڪاريو، ساٿ گهمندي گهلي ڏس.

جفائڻ جهونگاريو، ڪو اسان جو به وارو،
نظارن نهاريو، چپ چمندي کلي ڏس.

گهٽائڻ گنگنايو، ڪي اسان جا به سڀنا،
بهارن بيزاريون، لڙڪ لڙندي پلي ڏس.

لڙي رات لڙڪي، سليو سور ٿورو،
صبح ڪنڌ نوايو، جفائڻ جهلي ڏس.

صدما ڪي سنڀريا، اسان جو ڪو الڪو،
ميالن مڪاريو، سج لهندي آهي ڏس.

چيو چانڊوڪي چڙي، سڄو ساٿ منهنجو،
پهاڙن پڪاريو، نيٺ نمندي رلي ڏس.

چوٿين چوايو، اونچايون اسان جون،
”امر“ اڄ اڪاريو، اڪيون ملندي ملي ڏس.

هياكل هياكل هاڻي اسان جو روح مٺا رلجي نٿو،
سور سلڻو پور رلڻو، جيءُ مٺا جهلجي نٿو،

چوٽ ڪاڻي وٽ وڃائي، قرب ڪهڙو ڪوٽ ۾،
جند جڻي مٺا پلڻو، سور مٺا سلجي نٿو.

تو چيو هو چار راتيون موج ۾ مهراڻ آ،
حال هيٺون درد ٻيڻو، پيار مٺا پلجي نٿو.

ساه سڌڪا، اندر الڪا، رات ڪاري رڃ ۾،
هائ جيئڻو مند مهڻو، هيٺڙي مون هلجي نٿو.

ساه سسڪيون، چاه چسڪيون، واپس وري آ وجهه وٺي،
سور سلڻو، مرڪ ملڻو، ”امر“ ائين الجهي نٿو.

ملن کين مرکي، پناهون اوهان جون،
دکي پئي آ ڌڙ کي، جفائون اوهان جون،

صدائون صدين کان، صلاحون سليقا،
پلڻ پيون هن، سزائون اوهان جون،

پڻڪ بي خيالو، بکيڙو بروبر،
کويل پئي آ ڪرکي، ڪلائون اوهان جون.

سڙي سور سياري، اڀاري الهاري،
خبر پئي آ ڪڙکي، وفائون اوهان جون.

تي جهجڪي جهڪو ٿئي، پلي پور پور،
”امر“ پئي آ لڙکي، دعائون اوهان جون.

سمند ڪناري، آندي آڙي بي بها بهار اسانجا،
 پاڻ پتوڙي اڪڙين اوڙهيا، اڻ ڏٺا اقرار اسانجا.

گهنگهور گهٽئون، پر جي گرجي هاڻ برسي پيون آهن،
 چيڙا چمندي راهه ۾ رلندي، چولين چلڪيا آڌار اسانجا.

چوڏهين چنڊ جو روپ ڏسي، پيار پنهنجو به پگھري پيو آ،
 وارن ورنديون، نيٺن نياپا، سونهن پريا سنسار اسانجا.

جهرمر جهرمر رنگ رنگينيون، گل گرائن نينهن نشيلا،
 ”امر“ انهي جو انت نه ڄاڻي، ماکي، جيتا منار اسانجا.

روز رسڻ جي ريت نرالي، عجب ادائون چاهه چاهون،
پيار پڪاري پل پل پرستم، ڪهڙا ليڪا ڪوڙ خطائون.

پریت به پنهنجي، پيار به پنهنجو، سورن جو سنسار به پنهنجو،
گهڙي گهڙي ڇو گهٽ گذاريون، عرض الاهي سوين صدائون.

دلڙيون ڌڙڪيون، جيون جرڪيو، چقمق جهڙو چاهه اسان جو،
چنڊ چاندوڪي پاڪر پورل، ڪيئن وساريان وڃن وفائون.

جهڙو تهڙو پنهنجو رشتو، اوتيل اٿيل ساهه کان سستو،
مرجي مٽجي ڇو مند تي پاڙيون، رنگ رنگليون روشن راهون.

”امر“ اجايو الڪن آڙي، جانب جيءُ ۾ جڪڙيل جڙيل،
وري وري ڇو وهم ويچاريون، ساٿيءَ جهڙيون سڀ ساڻيون.

هن رات لڙي جا رنگ ڏسي، سڀنو نئون ڪو ساريو آ،
يادن جا ڍڙ ۽ ڍنگ ڏسي، روپ نئين سان نهاريو آ.

لڻجي مڻجي پريت پرائي، سڀ سجهه سانڍيو،
اکڙين الا ۽ انگ ڏسي، ماڻ مٺيءَ ۾ ماريو آ.

ڪچڙيون ڪڙڪيون، ڪاريون گرڪيون، جوين جوش ۾ جرڪيو،
ساهه ۾ سانڍيل سنگ ڏسي، جوڳي ٿي مون جياريو آ.

انگ انگڙاين چاهه چڪيوسين، پنهنجو سور سليو سين،
وڪريل وارن ونگ ڏسي، گڏجي گهاءَ گذاريو آ.

”امر“ اجايو الجھين ٿو اڪيلو ياد ڪري تون ڪاريون راتيون،
پيار جا پڪڙيل پتنگ ڏسي، هن ٺاهه ۾ ٺهڪي ٺاريو آ.

ويري وينو وات ونيو، راه ۾ رهبر آئيندو ڪير،
ڏڳ وني ٿي داء ڪيائين، سر سوريءَ ڇاڙهندو ڏير؟

رات رنا جي مڻيل مارون، گهاءَ جنهين جا گهرا ها،
سوري سڪ جي ساعت ٿوري، مرڪي موت نهاريندو ڪير؟

جهڳيون جهوپا، جهر جهنگ جهوري چور ڪيا هن،
ساوڪ ساڙي، ڏينهن ڏهاڙي پاڙان هن اڪاڙيندو ڪير؟

بي نڪ ٻڇڙي ماءُ مٽيءَ تي ڪڏ ڏيئي ٿي ڪيس ڪيا،
توبون، گولا شينهن ٽولا، باغي تي پاڙيندو ڪير؟

چانوٺ چمندي چهڪ ڏيئي ڪر تون گترا گترا،
”امر“ اچي وٺ هي چري، محبت ۾ ماريندو ڪير؟

انائون ٿيون الجهن، سائين کي سمجھائي ڪو،
سزائون ٿيون سُٽڪن، رستي راه رسائي ڪو.

پيار جا پيرا ڪُنڊي، وک وک تي ويريءَ واڙيو،
ڪلائون ٿيون ڪُٽڪن، جهرمر جوت جلائي ڪو.

نينهن پنهنجي کي سوچي لوجي سائين ڏس تون،
جفائون ٿيون، جهٽڪن، جوڳي ٿي جاڳائي ڪو.

وچڙيو ورائن، وچڙيل وفائون، سموريون صدائون،
بلائون ٿيون پُٽڪن، هيبت کي هيسائي ڪو.

اڪيون آٿيون ”امر“ اڪيلو، جيون ۽ جهاتيون،
صدائون ٿيون سڏڪن، گيت نئون گنگنائي ڪو.

ناهوڪي

هار پائي وار ناهي، روز پاڻ ناهيندي نه ڪر،
وچ رستي ساه سستي، ماڻهن کي ماريندي نه ڪر.

ڪارو وڳو توڪي لڳو، سينگار ڪيو ٿي سرس ڏس،
غير غلبو چاه چڪريون، پاڳن تي پاڙيندي نه ڪر.

هوڪون ٻڌيون، ڪوڪون ٻڌيون، رنگروتن ۾ راڙو پيو،
ڪاڪل ڪرائي وڪ وڌائي، ساوڪ کي ساڙيندي نه ڪر.

چنچل اڪيون ڏاڍيون ڏکيون، بازيگريون بازار ته ڏس،
تڪ تاڙي ڏينهن ڪاڙهي، گهوٽن کي گهاڙيندي نه ڪر.

مقتل متي مانڏاڻ آ، رقص ريليون روز رنجش،
پازيب پياري ڏينهن ڏهاڙي، ڏيڪاءُ اهڙا ڏيڪاريندي نه ڪر.

راڄ رُسندي روز روٽان، چار ياريون سڀ بهاريون،
”امر“ آڙي تاڙي تاڙي، لوڪ سامهون للڪاريندي نه ڪر.

گلابي چين جا ڪي چوبول چٽيا وڃن باد آيو،
نينديون نياپا اکين روز اٽڪا ۽ ٻي باد آيو.

ٿي ساري مان سڏڪان گنديل ٻي گلهيون،
جيون جياپا پلجي نه پٽڪيا، ٻي باد آيو.

سڪوڙي نپوڙي سڪن سرس سوسو، آنحل ا لوڙهيو،
واهون وراڪا ساوڙ ٿي سٽڪيا، چن باد آيو.

تڪي روز راهون ستايو سليقن اربين قريبن،
راتين راتاها پورل نه پڙڪيا، صحن ۽ باد آيو.

الجهي ”امر“ ٿو اکين روز آئين، خيال سوالن،
پاڇا ۽ ڪاڇا ڪنجهندي ٿي ڪڙڪيا، بدن ۽ باد آيو.

چمن چلولايون

موتي آتون گهر، ترائيون ٿيون تر، پناهن پڪاريو،
وچوڙي مان ور، اچي پاڳ ڀر، تو نيٺن نهاريو.

هو مر مر سڏڙا، ڪارونجهر ٿا گونجن،
وٺي وات سر، ٿي پيڙو تون ڀر، مندن آ مياريو.

مڙيا مور مُرڪي، آ هينٽرو پيو هرڪي،
دليون در بدر، ٿي نرجهو تون نر، ادائن اُڪاريو.

چمن چلولايون، ننگر نينهن نڪريو،
اڪيلو ”امر“ ٿڙڪي ٿو ٿر، آ سڀن تو ساريو.

تات تنهنجي تڙپائي ٿي، دل جا درد ٻڌندو ڪير؟
 ا. بي خوشين کڙڪائي، اهڙا ڪيڏ ڪيڏندو ڪير؟

سوچون سڏڪا، سور ۽ صلما سختيون تنهنجي سالت جون
 دل وندرائي، نينهن نپائي اڳ اڳرائي اڙندو ڪير؟

پيار به پنهنجو، پریت به پنهنجي راه مسافر ریت به پنهنجي
 جيءَ جرڪائي، اکڙين اٽڪائي، ڳالهون ڳجهه ڳرندو ڪير؟

ساه سوالی، جڳ خیالی جڳو جرڪن تارا مرڪن،
 هل هلائي، نظر نوڙائي، شرم جا پردا ڪڍندو ڪير.

ملت به منهنجي، رات به منهنجي لاوي جيان لات به منهنجي،
 پاڻ ڦرائي، ”امر“ اڙائي، وڃن ورائي ورنندو ڪير؟

نظم

توهان جي اکين ۾ انائون ادائون
اسان سوچ سڀنا بکين جون صدائون

توهان چپ چسڪا، محبوب سوچون
ڪڏهن گل ڳاڙها، ڪڏهن لوڙ لوچون
اسان وار اڻين، بيمارن دعائون

توهان گل گلابي، مندون مينهن موهن
پاڙيب پيارين، ڪجل نينهن موهن
اسان جهريل جهوپا، جڳهين جند آهون

توهان راڳ رنگن محفل مچايو
ڪلهن وار وڪريل، ڪنڌن ٿا نچايو
اسان ٻار ننگن، پياسن پناهون

توهان محب، محبوب، حسينن هٿيڪا
وڪاميل موج مستي، لتاڙيو ٿا ليڪا
اسان لوڪ لڇندي، ويڳاڻن وفائون

توهان طعام طرحين، وڳا ويس عيدون
عياشون انوڪيون، اجايون اميدون
اسان لنگهڻ لوچون، سانگين سزائون

اڪن جي سائوڻ ته ڏس!
ساوڪ سونهن سرهاڻ ته ڏس!

گبڙ ڪلندي، ٻوه ٻوليندي
ول وراڪا، ڳجهه ڳولهندي
اڪڙين ۾، آلاڻ ته ڏس!

چيلن چليا، مينهنون تڙگن
ٻاجهر جوئر، جيون جرڪن
مهڪن مارون، اهياڻ ته ڏس!

ٿڙ ٿيا ساوا، ٻير ٿو ٻهڪي
ڪنوار جيان اڄ ٿر ٿو ٺهڪي
نينهن نياپا، نواڻ ته ڏس!

هانءُ منهنجو به هرڪي پيو آ
باغ بهارون، ڪرڪي پيو آ
محبوب ملي، مانڏاڻ ته ڏس!

ڪيچ ٿيا هن، تر ترايون
خوب خوشين سان سڀ سراهيون
هائ جانان! چانڊاڻ ته ڏس!

ٿر وسي ٿريو نه وري
يا ٿئي چريو، يا آويءَ پري
آئون اڃايل پل نه سري

گهائڻ گاهڻ سڪ ٿي سوري
ياد وٽائڻ ڪڍي ڪوري
سرندي سازڻ، پنڌ آ پري
آئون اڃايل، پل نه سري

پيئڻ منهنجين، باغ بهارون
سڪندي سڻڪان، مند ميارون
چاپڙ چاپڙ، هيٺڙو هري
آئون اڃايل، پل نه سري

لاڏڻ سهرڻ، سُڙ سنيارن
مهندي هڻڻ، رقص نهاري
روٽان راتين، پاڪر پري
آئون اڃايل، پل نه سري

ڪجلا سر جي ڪنڌيءَ ساريو
ڪارونجهڙ جي ڪور پڪاريون
تر ترين مند ڪيئن مري
آئون اڃايل، پل نه سري

نينگر نينهن نياپا

ننگر نينهن نياپا، چمن چلولايون
اسان كهڙي حالت، توهان چا بڏايون

سري ڪين سڪڻو، سوا تو او ساڻي
مندون ٿيون ميارن، ناھي آس لاڻي
ٺهڪي ٺڪاڻن، مون عيدون اجايون
ننگر نينهن نياپا، چمن چلولايون

وسيو ٿر وري آ، ساوڪ سڏي ٿي
پڻون پاڳ پريون، آسن اڏي ٿي
ڏاچين جون ڏوليون، اسان چا سجايون
ننگر نينهن نياپا، چمن چلولايون

پلٽيو آ پاڻي، ترائيون پريون سڀ
خوشيون ڪوڙ ڪيٽن، سراهيون وريون سڀ
مگر تون پري آ، رنگن ڪيئن رچايون
ننگر نينهن نياپا، چمن چلولايون

وري آ ويجهو، مندن ڪي ملهايون
سڪن سونهن پوڄا، لاڏا ڪي ڳايون
”امر“ آهي اڻ ٿڻ، سڪي پيا سڏايون
ننگر نينهن نياپا، چمن چلولايون

ضرورت زماني ڪمايو ته وڻندو
ديواني بيگاني، ضمانت نه ڪڻندو

ڏاهو ڏکيو ٿئي، ڏوهاري به ڏاهو
رسمن رواجن جو ڦٽندو ۽ ڦاهو
سياڻي ويڳاڻي، زمانو نه نرندو

سوين روپ رشتا، رستا ۽ راهون
بيوس جي بندش، چمڪا ۽ چاهون
فلاڻي فلاڻي، سنهنجو نه سهندو

مجنون منجهائي، سوين گهر گهايا
وڃائي وسيلا، سهارا سهايا
پراڻي نشاني، اڃا ڪو به مرندو

اسان سور سليو، پنهنجو پاڻ پليو
نھاري نھاري، جهلي پاڻ جهليو
بھاني تراني، ”امر“ ڪين ڳرندو

اچي اوت اوڙهيو، ادائن پڪاريو،
وري دل ولوڙيو، صلاحن پڪاريو.

نه حيثيت نه حيلو، نڪا سمجھ ساعت،
هي محبت نه مائي، چريو ڪيو آ چاهت،
وري موت موڙيو، سزائن پڪاريو.

طبيين تپاسيو، بيماري ڪا بچڙي،
تي بيوس مون باسيو، ويس واٽ وچڙي،
وري جيءَ جوڙيو، ڪلائن پڪاريو.

مجي ڪين مڃتا، ٿو تن من هي تڙپي،
پيچي مون آ پوريو، بڪيو باهه پڙڪي،
وري ول وڪوڙيو، انائن پڪاريو.

نه دارون نه درمل، نه واکا وسيلا،
”امر“ آس اڻ ٿڌ، هلن ڪين هिला
گهڻو مون لوڙيو، صدائن پڪاريو.

اکڙين اوري آءِ، نينهن نيپن روز پڪاريو،
سانوڻ سوري آءِ، جيءِ جياپن روز روٺاريو.

چاهت ساڙي، ڳوڙها ڳاڙي،
صبح سويري، يادن واڙي،
پاڳن پوري آءِ، منڊيءَ ماڻن تهڪن ٿاريو.

نينهن نرالو، نند ستائي،
روئندي روئندي رات ڪٽائي،
چڙڻ چوري آءِ، ناهه نڪائڻ سڌڪي ساريو.

دردن دل کي ڳوهي ڳاريو،
”امر“ انوکو، مرڪن ماريو،
تن من توري آءِ، وقت وفائن راهه نهاريو.

گجگوڙ گجين ٿو، ٿا نا نا نا، ماندا مارون،
ريج رجي ٿو ها ها ها ها، ڏيهه پچارون،
هَر هَر هَر هَر، هار ڪو وس، سٺو سگهه ٻار،

مٽيءَ خوشبو مان لهي ڪا، جر تر جرڪي،
ڪنيون واريءَ خوب ڪلن ڪي، ڦُر ڦُر هِرڪي،
اُتر ڪاڇو تر بر تئي تڌڪار ڪا وس، منهن موچارا.

وهنجڻ وٽ تڙ، سلڙا سرجن، ٿئي سنئين سونهاري،
 خوب خوشين سا ڀلڙا ڀرجن، ٿئي سنڌ سگهاري
 تر تر تر تر مهڪار ڪو وس، ڀيڄ ڀلارا.

تر جي مٽيءَ جي خوشبو

مٽيءَ جو مهڪاءُ تو ماري،
چاڙڻ چاڙڻ چاه تو ماري،

ڏک ڏوراپا، ڏاڇين چيلين،
واريءَ جو ويساه تو ماري،

پيرون پچندي سڪ سمايل،
مارن جو اتساه تو ماري.

اڪ اڪيرن ڪپ ۽ ڪوهن،
ٻٻر، ٻاٻيهي ساه تو ماري.

تيز هوائن هل هنگامو،
گڏ گذاريل گاه تو ماري

چونري چاڙهيون ڌڻ ڏهاڙي،
غربت مير گناه تو ماري

ڪڻڪ ڪانڊيري جهرڪي گيري،
ماڪي مهڻو ماه تو ماري.

ليجي روز راهن رٿاريو ته هوندوء،
مگر سڄڻ سڪ مان سنڀاريو ته هوندوء،
پل پل پرين مون کي پڪاريو ته هوندوء.

لڪي روز لاتيون، اڪيون روز اُتيون،
تڪي روز تاڙيان، پائي جيءُ جهاتيون،
ڏسي روز نيٽن، نهاريو ته هوندء.

سندي مينهن محبت، ڪنوڻ چاه چمڪا،
نندي نينهن عادت، سنوڻ ساه سڌڪا،
هڏڪين هٿن مان، ڪُجهه ڪرايو ته هوندوء.

”امر“ اڄ به آگر، اچين جي اڱڻ تون،
شڪي شام شبنم، پڇين جي سنوڻ تون،
جهلي جهول جهولين، گهرايو ته هوندوء.

جهوري جهڪائي وساري ڇڏيو تو،
پرین پيار پرتل، پڪاري ڇڏيو تو،
وعدن وفائن بهاري ڇڏيو تو.

رسمن رواجن جي زد ۾ زنگياسين،
ابائين انائن جي مد ۾ مٽاسين،
ستائي سمائي، سمهاري ڇڏيو تو.

مڙان روز مرندي تو پاڙي پرائي،
سڙان روز سهندي، لتاڙي لپائي،
سيرن سهائي، ڪناري ڇڏيو تو.

جهليو ڪين جهلجي ويوڙي ورايو،
پليو ڪين پلجي جهنجوڙي جلايو،
مرڪي منجهائي، نهاري ڇڏيو تو.

خوابن خيالن جهليا جهول جهرندي،
انائن ادائن جا ڪشڪول ڪڏندي،
”امر“ سڪ سڪائي، ماري ڇڏيو تو.

هر هنڌ هرڪين، محبوب متائن واه واه سائين،
اکڙين تو، ارمان نه اوچا، پيار پڌائڻ واه واه سائين،

سنگ نه سڃاڻين پل ۾ پاتئي نوان نياپا،
بولن بوڙي وچن ولوڙي گهائڻ گهاٽي جيءَ جياپا،
تن من ترڪين سات سماءُ واه واه سائين.

اتڪي اڙجي سات ڏبو آ، منهنڙو موڙڻ مان نه ماڻهو،
رشتي ناتي روح ۾ رلجي، پوري پورڻ شان نه ماڻهو،
جڳ جڳ جرڪين ڪنڌ ڪڍائڻ واه واه سائين.

مرڪي ماريئي چاه اسان جا، اتساه اسان جا،
ڪچي ڪوري، وره وڃايا، ويساه اسان جا ٺاه اسان جا،
”امر“ ڇو اٿڪين، جهوري جٽائڻ، واه واه سائين.

يلي يار پوري، يلي لنڳه لتاڙي،
 يلي سنگ سوري، يلي پاڳ پاڙي،
 مگر دل جي ڌڙڪن، ڌتاريو نه توکي،
 پليو آ تو پلڪن، وساريو نه توکي.

لڇي روز لوڙيان، رٿان رت وهائڻ،
 ٿئي روز توڙيا، قسم قيد ماڻڻ،
 مگر پيار پوڄا، پڪاريو نه توکي،
 پليو آ تو پلڪن وساريو نه توکي.

سڄي رات سڌڪي، ستايو آ سنڌ سنڌ،
 جُهڪي جيءُ جهٽڪي، پڇايو آ پٽ پٽ،
 رڳو هار هڪڙي، آ هاريو نه توکي،
 پليو آ تو پلڪن وساريو نه توکي.

سڪي روز سانوڻ، سرن سِر وڃايا،
 نهاري نهاري ستارا سجايا،
 ”امر“ آه اوکي اڇاريو نه توکي،
 پليو آ تو پلڪن وساريو نه توکي.

پاڙي

پاڙي پاڙيو آڳهه، ملهه پاءُ وڪامي، ناهه وڪامي،
روپ ۾ رنگجي انگن اڙجي، وات وڇوڙي واهه وڪامي،
رهبر رهزن راهه وڪامي.

ٿرٿر تر تر ٻول ٿو ٻولي. ٻول ٿو کولي ڳولهي ڳولهي،
ذات زباني ڪنن ڪچو، اٽڪل ساهه اونڌاهه وڪامي.

پنوپٽ ۾ پيرا ڪڻندو پنهنجا واڙي، لوڪ لتاڙي،
لٿڙن لڏندي ڪڍڙن ڪڏندو، چاهت واري چاهه وڪامي،

ڏاڙهي در تي ڌڪا کائي، لوڪ لڄائي نڪ ڪپائي،
پينو پينڊڙ پند پرائي، اندر جي اتساه وڪامي.

ٿرڙا ٿوئي ٿر ٿر ٿهڪن، محفل مرڪن،
کيت ڪپائي اوٽ اُچائي، چيٽ ڪٽي جي گاه وڪامي.

مرد نہ ماریو! ننگن تازیو، دوڏا قازي،
عزت انٽن گهٽي گهوري، مرڪي مرڪي ساھ وڪامي.

پيليو پت پت، رت نه رشتو، روپ آ هن وٽ،
 ”امر“ ازل هن ساهه سڃاتو، وک وک جي ويساهه وکامي

جياريو يا ماريو اوهان جي آ مرضي!
 بوڙيو يا تاريو اوهان جي آ مرضي!

چڏي هيءَ حياتي اڏائڻ تي اوري،
 سلهاڙي سڪن تي، جند جان گهوري،
 گهليو يا گهاريو، اوهان جي آ مرضي!

ٿو پل پل پڪاريان، پرين پڙج هاڻي،
 گهٽجي ٿو گهاريان سائي سرچ هاڻي،
 سُڪايو يا ساريو اوهان جي آ مرضي!

نٿو سور سلجي، نڪو پيار پلجي،
 نٿو يار گڏجي، نڪو جيءَ جهلجي،
 ٻاريو يا ٺاريو اوهان جي آ مرضي!

زماني جي زد ۾، ڪڙهان روز ڪُن ۾،
 وڪ وڪ وڃايو، عقل مت آ اُن ۾،
 سمهاريو، سناريو، اوهان جي آ مرضي!

”امر“ آس آهي، اڪيون روز آليون،
 سوالي سوالي، گهٽين روز ڳالهيون،
 پڪاريو يا ڳاريو، اوهان جي آ مرضي!

اڄ ته اکين ۾ ڪي ڪردار ٺاهيون
خيالن ۽ خوابن جا دلدار ٺاهيون،
سُپان جي سڪن جا ڪي سنسار ٺاهيون.

ويو وقت گذري لڙي رات ويئي،
هي جوين جواني پُري رات ويئي،
وفائن جفائن جا حقدار ٺاهيون،
سُپان جي سڪن جا ڪي سنسار ٺاهيون.

لڇي لوڪ گڏبو، چني ڪين چنبو،
ملي روز مندن اصولن کي اڏبو،
انائن ادائن جا اعتبار ٺاهيون،
سُپان جي سڪن جا ڪي سنسار ٺاهيون.

ڪڇي ڪين ڪاڻو محبت کي مائي،
ڍڪي ڍول ڍاپيو جيئڻ جياپي،
سزائن صلاحُن جا حقدار ٺاهيون،
سُپان جي سڪن جا ڪي سنسار ٺاهيون.

پلي پاڳ پورا، پلي روچ راڙو،
پلي تيز تپش، پلي ڏک ڏهاڙو،
اميدن ”امر“ جا ڪي اقرار ٺاهيون.
سُپان جي سڪن جا ڪي سنسار ٺاهيون

هُو هُو هُو هُو هُو هلي ٿي، رُو رُو رُو رُو رُوڪٽ زور،
واتن ويندي وڪ نه وڌندي، مال ونڌو ڪي روڪي ڪير.

تيز تڪو طوفانن وانگي، ڪٽي ڪشالا، سر جو سودو،
مٽيءَ ميرو اُنن پيڙو، منزل موڙي جڻ ڪو دودو،
اڪين ڦوڪي، لٽيل وارن، مارو ۽ منهنجي من نه مير.

هو جو ڪاڙهي بڪ نه باسي، ڏاٽ ڏڪن جي ڏوليءَ هُن آ،
مولا منهنجي ڪيٽ نه کٽڪو، ايمان واري ٻوليءَ هُن آ،
گپڙ ڪلندي ڪوڙ ڪنبوڙي، ساعت ساعت سمجھ سوير.

گس نه گوهي، پُل نه پورا، سو سو سو سو سَتُ سمايو،
ڪُو ڪُو ڪُو ڪُنڌ ڪپايو، پُو پُو پُو پُو پاڳ نه پايو،
درد دٻائي ساهه منجهائي، جانب منهنجي قول نه ڦير.

فردن فردن فرق آ فرقي،
 فرقي فوقيت قرآن ۾ ناهي.
 اوچو انسانيت مقام آ ماڻهو،
 طور طريقو حيوان ۾ ناهي.
 هر حماقت معافي مولا،
 اذيت معافي انسان ۾ ناهي.
 هي حياتي چار چڱايون،
 نفرت فطرت بيان ۾ ناهي.
 رت وهائي روڳ ٿو پالين،
 جذبو جادو نادان ۾ ناهي.
 فوري فطرت ماڳ مٽائين،
 مندوڻ موڙڻ گمان ۾ ناهي.
 ڀليل تون ٿو ڀاڳ تي ڀاڙين،
 ڀاڳ ڀنواڻيون سامان ۾ ناهي.
 اوچو تون اڏرين ٿو اڏرن،
 قهر ۽ قاتل شمشان ۾ ناهي.
 مٽيءَ ماڀيل منزل تنهنجي،
 اوقات اڪيلي مڪان ۾ ناهي.
 هر هر تنهنجا هوڏ ٿا هرڪن،

ساميء سمهندڙ آسان ۾ ناهي.
 گهمندي ڦرندي ڪيئي ڪهاڙين.
 منڪر نڪير سنسان ۾ ناهي.
 ڪار ڪمايل ڪم نه اينديءَ.
 خيال خرابي ايمان ۾ ناهي
 محبت تنهنجو ملهه ٿي مائي،
 پيار پڪارون پيمان ۾ ناهي
 ڪرندي مرندي ڪير نه پچنديءَ.
 حيثيت حياءُ مرجان ۾ ناهي.
 ”امر“ اجايو وقت وڃائي،
 محبت مروت بيمان ۾ ناهي.

دء دلالي جڳ کي جوکو. مردن وارو مان ته ناهي.
ووت وکامين در در دوکو. شاهت اهو شان ته ناهي.
اندر تو انسان ته ناهي.

پت پيڙهين سڄڻ تون ساڻي. لتيل لوڪ تو سک سمايو.
خالي جهولين ٽنڊڙ ٽولين. لڇي، لڻگي هٿ ڪپايو.
ويلا ويهندڙ پينون پندڙ. ننگي انگ کي لڄ لڪايو.
وڏڙن واري وات وساري. سوچ سليقا نادان ته ناهي.
اندر تو انسان ته ناهي.

تنهنجي در تي ڌم ڌم ڏومون. آڙي پاڙي اوچا الڪا.
سڪ سمائل محفل مُڪون. پيڙ ۾ پڄندڙ سوچون سنڌڪا.
طعام تنهنجي ۾ تتر تڙڳن. هاريءَ ناريءَ جيون جهٽڪا.
مذهب موڙي فرض وساري. دل ٿي ڌڙڪي حيوان ته ناهي.
اندر تو انسان ته ناهي.

تو وٽ پورهيت غليظ غلامي. ساهه اڏارو اڏمن ڳاريو.
سائين سائين پنڌ پنڌ پيرا. ويچارو ويساهه ۾ ماريو.
روبي تنهنجي رجهي پل پل. خونا هن ٿا جام ڪاريو.
پاڻ ڪهڙن ”امر“ چاري. ڊوڙي رڳ رڳ. بي جان ته ناهي.
اندر تو انسان ته ناهي.

فرقي فوقيت، ڦورو نه ڦورو، اول انسانيت راه رسائي،
دين ڌرم تي ڏوڪو در در، قول قيامت سڪ سڃائي،
ڌن نه دولت پار پڄائي.

آدم بچڙو، ڪچو ڪچڙو، ڪرندي ڪوئي جند نه جوڙي،
سڀ سگهارن بينل پوءِ آ، طاقت طبيعت منهن نه موڙي،
ڪٿي ڪشالا ڪڙڪي قدرت، رت رڳن ۾ دنيا ڊوڙي،
بندي بهڪائي نفرت گهر گهر، لک لٽائي ڪجهه نه ڪمائي،
ڌن نه دولت پار پڄائي.

فڪر فرعوني خوب خرابي، شوق شيطاني سمجهه نه ساعت،
موت مارائي ڪٽڻ ڪپائي، حل حيواني، روز نه راحت،
شاهي شاهت ڏانءُ به ڏنگهي، جوت جواني چاهه نه چاهت،
هل هنگامو هيبت هر هر، موت ملايو نيٺ نوائي،
ڌن نه دولت پار پڄائي.

پيار جي پوڄا پريت نه ڇڏجي، هي حياتي شبنم قطرو،
ماڻهو، مرڪي ريت ڪي اڏجي، ڪٽهه ڪهاڻي خوف ۽ خطرو
انسانيت کي اوڙهيو انگ انگ، جذبا جاني جيسين سٿڙو،
”امر“ ايامي ڇاتي ٿر ٿر، ابد ازل کان موت مڃائي،
ڌن نه دولت پار پڄائي.

چونڊ ته چونڊون، نهڪي ٺاهيو، وقت سلام،
 ٺاٺي، ٺاٺي، پائو، بابي، ورڇ ورهايون ٿڪ تمام،
 نئون نياپو نئون نظام.

غريب غربي دم دٻايو، سائي سنهنجي ڪنڌ نوايو،
 مزدور موچي اس تپايو، خلاف ڪلنڊر سڀ ٻڌايو،
 آفسر کي اوطاق گهرائي ڪوڙ ڪارايو سنهنجو سمجهايو،
 يارن پيارن سڀ سگهارن، محفل مڃايو ٽڪرايو جام،
 نئون نياپو نئون نظام.

ماسٽر ڊاڪٽر دٻا دل، ديوتِي هٿنڌڙ ڍڙ ۾ ڍاپيو،
 عذر خواهيون ڪوڙ ڪٽايون، پراڻي پنهنجي پيار الڀيو،
 جاجيو جڳ ۾ جڙتو جهونا، ڏن ڏکي، ڪي ڏوڪڙ ماييو،
 يوسي، تعلقي لوفر تڙيو، هل هلايو مخالف بدنام،
 نئون نياپو نئون نظام.

ڏينهن اليڪشن پريو بندوقون، پولنگ پولنگ پهرا پايي،
 ڪٽندڙ ڪوڙيو بارود پوريو، ٺٻا ٺوڪيو بئلت باقي،
 ججن جهونن جُهڪي جهانڪيو، جيت اسان جي هر هنڌ لاٿي،
 ووت ٻڌايو ڦريل ڦاڙايو، نچو ڪڏو ڪيچ ڪلام،
 نئون نياپو نئون نظام.

هاڻي پنهنجا ناٺ ٺڳين جا، جيل پريو جيلن جا جانچي،
 ڪٺ ڪٺوتي ڪوٽا ڪنهن کي سيل سنڀاليو ڍنگ سان ڍانچي،
 لنگيون اجرڪ اوڙهيو افسر، لوفر ليڪيو خرچي، ڪانچي،
 ڏن دٻائي ڪروڙ ڪمايو، سڀان جو سورج غيب غلام،
 نئون نياپو نئون نظام.

وينو واڙين وک وک واتن، دشمن چو نه ڌڪارين ٿو،
ماءُ مٽيءَ ڏانهن کوڙ کجن ٿيون، ميريءَ مند چو نه مارين ٿو،
سانگين چو نه سڏارين ٿو.

تنهنجا جهانگي جڳ جڳ جڪڙيل، سانوڻ وينا سٽڪن سٽڪن،
ننگي انگ سان لڄ لنگوٽي، ڪارڻ پورن پُجن پُڪن،
بارش پوري پاڻي ٻوڙي، سياري پاري اٽڪن اٽڪن،
اوچي تو آ ذات ايڏي، گجهن چو نه پوءِ ڳارين ٿو،
سانگين چو نه سڏارين ٿو.

تڙ تڪن هو تازو تڪ سان، هيسائي هُن هاريو هر هر،
ننڍڙن ٻچڙن پڪ ٻهاري، گهوري هُن آ، گهايو گهر گهر،
بک بيماري، ڪامڻ ڪڙڪي، تڪي توري تازيو ڦر ڦر،
مهاڻ مڃتا منزل ماڻهيءَ، ويرين چو نه ويچارين ٿو،
سانگين چو نه سڏارين ٿو.

ايوانن تون گونگو ٻوڙو، محفل مُرڪين تڪڙو تازين،
حُسن پريءَ ٿو هر هر ڦيرا، وجهه وٺي ٿو وک وک واڙين،
خدشا خوابن شوق شڪاري، پنهنجي ننگن اکيون ڦاڙين،
واهه واهه تنهنجي وقت سلامي ٻوٽو چو نه ڪو ٻارين ٿو،
سانگين چو نه سڏارين ٿو.

اتڪين ٿو اڻ ڄاڻ انديشن، ڪڪرن سان ٿو ڪنڌ گسائين،
وقت وڃو ٿيون چيري ڦاڙي، واک ڏيئي ٿو وڪ وڌائين،
اک نه انسانيت جي اپنائين.

جلوا جوهر جام رکين ٿو، سٺ ڏيئي ٿو سوپ کي آئين،
ڏونگر ڌاري ڪوڙ اکاڙي، جهٽڪ ڏيئي ٿو سينو ٽائين،
توڙ تڪليفن ٿرت رکيو آ، اوچا اُلکا عام آڪائين،
ڏنگه ڏکن کي ماري ساڙي، سک سنڊيسو پريت پڄائين.
اک نه انسانيت جي اپنائين.

جدول تنهنجي جادوءَ جرڪي، مُرڪ لٽي ٿو منزل ماڻين،
پيٽ پرائي رت ٺپوڙي، هيٺ جا هٿيار ٿو ٽائين،
ٺيڙي بک هوءَ پاءُ وڪامي، تو لاءِ آتت اکين جا راڻي،
ئنگ ٺڄوڙي ٺوڙي موڙي، ڇن ڇن جي چنڪار چڪائين،
اک نه انسانيت جي اپنائين.

روپ تنهنجي ۾ رونق رولو، غربت جو تو ڪهڙو ڪاٿو،
پيٽ بکئيءَ جي پريت نه پرڪئي، محبت جو توملهه آ لاٿو،
جهٽ پٽ جهوري جند جلائين، هيڪر هو جي ڄار ۾ ڦاٿو،
راڱا رشتن، رڇ ڪنڊوڙي، ”امر“ دعائن داءِ لڳائين،
اک نه انسانيت جي اپنائين.

ٻڌي ٻڌي ڳچ پيا ڳايو، جيءَ جياپو جهولو ناهي،
نعرن سان ٿا نيت جڇايو، ٿرڻ تبديلي ٿولو ناهي،
سڪ سڌارو سولو ناهي.

سامهون سورهيءَ وچ وڪاميل، هيبت جا ٿا هل هلايو،
بابت بيانن بهادر پيڪيون، دودي جا ٿا داء لڳايو،
ماپيل تنهنجي منزل مونڪي، راه ۾ رولي جند ڇڏايو،
ماپي موقعو مند مٽايو، قوم جو ڪاڻو ٿولو ناهي،
سڪ سڌارو سولو ناهي.

وات تنهيءَ ۾ واڳ لڳن ٿا، تنهنجيءَ ٽوليون اوچيون ٻوليون،
رهبر جي تون رمز نه ڄاڻين، ڏٺيل ڏس تون چلندڙ چوليون،
پر پروڪا وڃن وساري، نئي نياپي، جهليون جهوليون،
قدر تو ڪهڙو لڪ لٽايو، ماڻهو آهيءَ ڀولو ناهي،
سڪ سڌارو سولو ناهي.

ويچارن جي وچ ۾ ويهي، جيءَ جياپيءَ ڌاري ڏس تون،
انگ تي اڳڙيون، پٿون پيرن، سيءَ اونھاري ساري ڏس تون،
لُڏڙن تڙڳن ٻالڪ بيجاري، تنهن ٿس ۾ گهاري ڏس تون،
تئين مشينن ٿاڪ ڄمايو، قرباني ڪو چولو ناهي،
سڪ سڌارو سولو ناهي.

ٿر جي ٿوهر تاءُ پڇي ڏس

تئي تتل جيان تيز ٽپي ٿي، ٿر جي ٿوهر تاءُ پڇي ڏس
پتن پاڙي سلڙن ساڙي، اونداهين اٽڪاءُ اچي ڏس
ٿر جي ٿوهر تاءُ پڇي ڏس!

پار پتن ۾ تڙ لاءِ تاڙن، وڪ وڪ وينا وجهه واجهائڻ،
کوه به کوٽن ملندي کلندي، مينديءَ بهڙا هٿ باجهائڻ،
کپر کيڙي، واسنگين ويڙهي، آڏارن انبار اڏائڻ
پت نه پلوڙي، ڪڪن کوڙي، جهوپن جهريل لڪاءُ پڇي ڏس!
ٿر جي ٿوهر تاءُ پڇي ڏس!

پونري چاڙهن ڌٽ ڏهاڙي، مرڪي موٽن مند موچاري،
باجهر بُرڪي ڪنڊ ڪنڊوڙون، ڏاڇين ڏهندي باغ بهاري،
چانڊوڪين ۾ چاهه ڪي چڪندي، پاڳ ٿي پائني پونءِ ڀلاري،
ڌن نه دولت، مال نه ملڪيت، توڪل تريل تلاءُ پڇي ڏس!
ٿر جي ٿوهر تاءُ پڇي ڏس!

جڏهن به ڪارا بادل برسن، ڪنوار جيان ٿي سونهن ۾ سرڪي،
پاڻي پلٽي تڪو ترين، ساوڪ سلڙا جڳ مڳ جرڪي،
موج ۾ مرڪن مارون مٽڙا، ڳيچ پيا ڳائڻ هانءُ پيو هرڪي،
پوءِ پرينءَ کي پلوءُ ۾ پائي، وهائڻ وري لاءِ پڇي ڏس!
ٿر جي ٿوهر تاءُ پڇي ڏس!

ساه سڪي ٿو، جيءَ جليءَ ٿو، ماڻهو ماري هي اجائي،
 ٿاندارڪندي ٽهڪ ڏيئي، مروڙي ماري مسڪين مولاڻي،
 واه واه تنهنجي هيءَ خدائي.

اڀرا سڀرا عيب اسان جا، پالڪ پوکي پاڻ ٿا پاليون،
 چانور چاڙهيو چيٽ ڪٽيءَ ۾، لڇي لوچي پريون ٿاليون،
 ڪامن ڪاري ماري ڳاري، پوءِ به پنهنجيون اڪيون نه آليون،
 بر لٽي سڀ گهر لٽي سڀ، پاڙي اوڙي وڪ وڌائي،
 واه واه تنهنجي هيءَ خدائي.

رنگ رنگيلا شوق شڪاري، نوچي نوچي ننگ ستايو،
 ڏوڪڙ تي ٿو ڏانءُ پڌائي، ونين بنين ساهه سڪايو،
 شيطانن جو شرف آ هن کي، موڙي توڙي لڳ لڪايو،
 مولا هن موج ڏني تو، اوج ڏني تو، تنهنجي آهي هي پلائي،
 واه واه تنهنجي هيءَ خدائي.

ڪهمدي گهاڙيو ساهن ساڙيو، ڌنڌيل ڏکيءَ کي،
 وچ بازار ۾ وڪون ڪڍندي، چيريوقاڙيو پيت بکيءَ کي،
 سائي ٻائي سوين سلاميون، وچ ويهاريو ساهه سڪئي کي،
 تير تڪو واٽن کي واڙي، جهنگ جهڻي تنهنجو شيدائي،
 واه واه تنهنجي هيءَ خدائي.

جڳ جڳائي جهڪ هڻي ٿو، ايري غيري انگ انگڙايون،
 پيڪي پوري پنل پورا، غريب غربي لتڙ لڙائيون،
 جهومي جرڪي جانا هڻندي، پاڳ ٿو پائڻي ڪري بچڙائيون،
 ”امر“ اها ئي رمز نه ڄاڻي، ڪن فيڪون جي سمجهه نه آئي.
 واه واه تنهنجي هيءَ خدائي.

رات منهنجي رازن ۾ تو سڀن کي سينگاريو آ،
 پرچي پيار پڪاريو آ، جرڪي جوت جياريو آ.
 برڪي باک ڦٽي، جو پڙڪي چاهت کي چونگاريو آ،
 نيئن ٽولاءِ نهاريو آ ساهن توکي ساريو آ،

اک ٻوٽ ۾ اڪڙيون آليون ٿيون، سوري سور سوالي ٿيون،
 کي راز کڻين کي ساز کڻين، حال منهنجي جو حوالي ٿيون،
 سوين سک سنديسا ساري، انگ انگ آڇ اڇاريو آ،
 ساهن توکي ساريو آ.

هو وقت وڇوٽيون ياد ته ڪر، ماضيءَ وسريل آباد ته ڪر،
 هو چاهت ڇمڪا ڪنوڙ جيان، جهومي دل دلشاد ته ڪر،
 ننڊ نشيلي نيئن ۾، سوالن ڪهڙن ڪهڙن ۾، ٽولٻڙن کي للڪاريو آ،
 ساهن توکي ساريو آ.

”امر“ اڪيلوٽڪي اونڊاهين، ساه ۾ سرڪي ڪرڪي ڪرڪي،
 تو وٽ منهنجي رات رکي آ، مند موتائي ڏي تو مرڪي،
 ڳلڙن ڳاڙهن ڪارن وارن، خوشين خوب کيڪاريو آ،
 ساهن توکي ساريو آ.

وري دل آ ڌڙڪيو، وري دل ڏلاسا،
وري پريت ڀرتي، وري پيار پاسا

وساري ڇڏيوسين، گذاري ڇڏيوسين،
پل پل جون يادون بهاري ڇڏيونسين،
وري سوچ سڀنا، وري وچ وراڪا.

صدين جون صدائون، مساري ڇڏيون جي،
نھاري نھاري ڌتاري ڇڏيون جي،
وري ڳل ڳرائيون، وري سات ساڳا.

اڪيلا اڪيلا، مرندي مٿاسين،
پلي پور پور، پلندي پلياسين،
وري سر آ سرجيو، وري پريت پاڇا.

جهليوسين پليوسين رتن ۾ رليوسين،
در در تي ڌوڪا رلندي رنوسين،
وري موج مستيون، وري ورد واڇا.

جواني لتائي، جيون جلايو،
مهڻن ۾ مرڪي، موجن منجهايون،
وري سک سپوئي وري ”امر“ آتا.

ننگ اگهاڙي انگ اگهاڙي،
 رلندڙ روئندڙ ڪنهن جي ڄاڻي،
 گهايل گهايل قسمت ماري،
 جهريل جهوپا منهن موچاري،
 رلندڙ روئندڙ ڪنهن جي ڄاڻي.
 ساٿ نه سڀنا وقت ويچاري،
 جوين جواني گهاٽن گهاڙي،
 رلندڙ روئندڙ ڪنهن جي ڄاڻي.
 پاءُ نه پائڻي پريت پڄاري،
 جذبن جوڪو سورن ساري،
 رلندڙ روئندڙ ڪنهن جي ڄاڻي.
 دردن دل دل ڌرتيءَ ڌڪاري،
 واجهه وجهي ٿي هيٺڙي هاري،
 ”امر“ انهيءَ تي جند آ واري.

مون سان چونه ملين ٿي

ڪليو	ڪليو	ڪلي	پوين.
ٽڙيو	ٽڙيو	ٽي	ٽڙي پوين.
تون	ڪهڙي	تات	ٽڙپين ٿو.
جذبا	تو	سان	جان به توسان.
پيرو	چو	نه	تون پلين ٿي.
مون	سان	چو	نه تون ملين ٿي.

لڳ	لاڳاپا.	دل	دلاسا.
ناھ	نهن	ٿا	آسا پاسا.
مرڪي	مرڪي	ليٽڙا	پائي.
هيٽڙي	چو	نه	تون هلين ٿي.
پيرو	چو	نه	تون پلين ٿي.

وڃن	ءِ	وعدن	قيد	ڪيو	آ.
سڏڪڻ	سڏڪن	چيد	ڪيو	آ.	
لڇي	لڇي	هڻي	لونءِ	لڳائي.	
پيار	جي	پارت	توڪي	سائين.	
مند	به	ماندي	روح	رلائي.	
پل	پل	تنهنجي	ياد	ستائي.	
جادوگرين	چو	نه	جهلين	ٿي.	

اڃا ياد آھن

چاھت چلولايون اڪڙين ادائون، اڃان ياد آھن،
گھڻيون گھرايون فريبي فضائون، اڃان ياد آھن.

وعدا وفا جا دلاسا دلين جا،
شبني شامون روح رقاصائون، اڃان ياد آھن.

چمر چمر جون چوليون، اندر ۾ جي اوتيون،
شرارتون شرميليون، سڪڻيون صدائون، اڃان ياد آھن.

ساھن جا سڌڪا ھٿڙا ھٿن ۾،
جلوا جسم جا، وقتن وفائون، اڃان ياد آھن.

ھو موجون، ھو مستيون، ھو چيڙن تي چپ،
”امر“ آزمايون، ھو چاھت ۽ چاھون، اڃان ياد آھن.

هن مونڪا پڇيو منهنجو محبوب ڪير آهي.
مون وراڻيو، گهنگهور گهٽائڻ کان پڇي ڏس!

هن وراڻيو سانوڻ جي راتين ۾ ته ناهي لکيل،
مون وراڻيو پنهنجي ادائن کان پڇي ڏس!

تو چيو ادائن جي ارڏاين جي ته اک ٻوٽ آهي.
مون چيو اڪڙين جي چلولائين کان پڇي ڏس!

تو وراڻيو نيٽن جا ته نينهن ئي نرالا آهن.
مون ورجايو محبت جي ماڻن کان پڇي ڏس!

تو چيو ۽ ادائن جو ته ديس ئي اٿانگو آهي،
مون وراڻيو وڪريل وارن جي گهٽائڻ کان پڇي ڏس!

دهشتگرد

لٽيائي پٽيائي، جهڙپ ڏيئي جهٽيائي انن جا انبار،
توتي مڙيوئي ميار، تون ته ڌرتيءَ تي بار.

ٻڪن جي بهاني نوڙت نشاني، تون بد ذوق پاڙيو،
اسان جي سَلن کي ۽ ڳاڙهن ڳلن کي تو سرجڻ ۾ ساڙيو،
بڪين کي پلائي، رُٿن ۾ رُلائي تو تترن کي تاڙيو،
ڪري پيل پونگين، گندري ۽ گندين تو جهوپن کي جهڙيو،
وساري وڃن کي ۽ روپن رنگن کي تو لڙڪ ڪين لاڙيو،
وطن کي چمن کي، چنن کي، چمين کي، تو ويري ٿي واڙيو،
محبتن ۽ ماڻن ۾، ڌڪي ڌڪيائي، پيارن جا پيار،
توتي مڙيوئي ميار، تون ته ڌرتيءَ تي بار.

ٻانهون ٻٽيون ڪيئي، جوانين جُنيون ڪيئي، ڪيئي ڪيس ڪارا،
راتيون لُٽيون تو ڇتيون چڱيون تو، ٻُڪن کي بهارا
تو راحت ۾ رُوليون، اسان جون پروليون، سڀ نغما ۽ نعرا
ميندي مٽائي، سڳين کي ستائي پوءِ گهوٽن کي گهارا،
لوڙهن لُٽن ۾، پتڪڙن هٿن ۾، ساڙيا سڀ سهارا،
چوليون چڱئي سڀ، لوليون لٽيئي سڀ، پوءِ مارن تي مارا،
تڪي سڀ گهٽائون، اسان جون ادائون، تو تاڪو تڪيارا،
لوين لُڄن کي، اڪڙين اڇين کي، تڪيا تو توا ۽ تهوار،
توتي مڙيوئي ميار، تون ته ڌرتيءَ تي بار.

تو پيڪي تي پڙڪيو، تو ڪاڄن ۾ ڪڙڪيو، تو ڪهڙا ترانا.
 تو ويرن ۾ ويهي، اسان کي ٿي تڙيو، ماريو ڪري ڪيئي بهان،
 ڳڻي ڳوٺ ساڙيئي، وٽائن کي وڙايئي، تو نوچيا نشان،
 تو ڳانن کي توڙيو، تو سانهن کي موڙيو، تنهنجا سڀنا سُهانا،
 اسان جي وينن تي، ۽ ٻانهن بنين تي، ڪيئي ظلم زمانا،
 بچي سڀ پلائون، ڌارين صلاحون، تون مڪريل مڪار،
 توتي مڙيوئي ميار تون ته ڌرتيءَ تي بار.

اوٽ ۾ چوتون ڏيئي، پُٺ پيرا ڪُئي، تو وار ڪيا،
 رت وهائي راه ۾، جُنيون ڪري، اڻ ڏنا اقرار ڪيا،
 ننگن نوچي سوچي لوچي، تو وين جا ونهوار ڪيا،
 گاهه لتاڙي، ٻُھ ساڙي، بکن جا بازار ڪيا،
 تو ڏينهن ڏهاڙي، ڪيئي مال تاڙي، الجھائي آزار ڪيا،
 ڏاند به چوڙي، تون واه توڙي، سيجا سنسار ڪيا،
 گنديءَ داڻا پاڻ پڇاڻا، تو لوڻڪن جا لار ڪيا،
 سڻن جون سڄايون، پوڙهن پڪايون، قهر وارا وار ڪيا،
 اڻ ٿڻ انوڪي، ڳالهه تو اوڪي، تو مارو بيزار ڪيا،
 پاپ پاڙيئي، وات به ڦاڙيئي، ڪوڙو، تون ڪُفار
 توتي مڙيوئي ميار، تون ته ڌرتيءَ تي بار.

جڳ کي جلائي، جھڪ هڻي، نهڪي نڪائي ناهه ڪيو،
 گل ڪنڊوڙي، ماس روڙي، تو مال چوڙي ڪاهه ڪيو،
 جهرڪيون جهٽي، آڙيون، ڪٽي، تو رت ولوڙي راهه ڪيو،
 واڳن ورائي، نانگن ستائي، تو زخمي اسان جو چاهه ڪيو،
 ليڙون لٽا ڪري، چيڙهون ڪٽا ڪري، تو ويچارو ويساهه ڪيو،
 سڪ سلهاڙي، ڳوڙها ڳاڙي، تو ويرين کي آگاهه ڪيو،
 جهوتن ۾ جهنجهوڙي سڪوڙي ۽ بوڙي سڪڙو اسان جو سلهه ڪيو،
 درياءُ دٻائي، پاڻي سڪائي ”امر“ چوي تون ڌرتيءَ تي آزار،
 توتي مڙيوئي ميار، تون ته ڌرتيءَ تي بار.

اڪيلو اجايو ٿو، وهمن کي واڙين،
اندر الڪو اڪڙين، رواجن ۾ راڙين.

ڪري هيل حيل، ستايئي سڪن کي،
عنبر عيد آڻو، وساريئي وڃن کي.
آرسي اڪيلو، چمپائي چپن کي،
ڪري منهن وهائي، رڻا ريئي رنگن کي.
ٻاهر ٻڙڪ ٻئي سان، ٿو ساهن کي ساڙين،
اڪيلو اجايو ٿو، وهمن کي واڙين.

ٻهاري پکن کي، تو مرڪن کي ماريو،
چپن کي، چمين کي، خيالن ۾ ڪاريو،
اجايل اجين کي، نڪورو نهاريو،
سمائي سليقن، پرين کي پڪاريو،
دڪيءَ دل دلاسا، ٿو لڙڪن لتاڙين.
اڪيلو اجايو ٿو، وهمن کي واڙين.

چيو مون ته چاهت نه چرچو ڪري ڏس،
هلي آ هجتين ٿري دل پري ڏس،
وڪوڙي وري ياد، ٻري دل پري ڏس،
وچوڙي ويچاري، ڳنڍيل دل ڳري ڏس،
ميرون ميارون، ”امر“ ٿو اجاڙين،
اجايو اجايو ٿو، وهمن کي واڙين.

لبڙن	جا	للڪار	ڏس،
اکڙين	جا	اظهار	ڏس،
ڪجڙ	ڪريو	ٿئي ڪنڌ	تي،
سونهن	پريا	سنسار	ڏس!

ڪارن	قرب	جا	ڪڙ	ڪنيا،
واليون	وڳيون	واڄت	ڪري،	
ساوڻ	سڻڪيو	سڪ	هر،	
منظر	نگاري	مارا	ڏس.	

ڇلڪي	ڇليو	چليا	ڏيئي،
پيار	پنهنجو	پريت	هر،
وقت	وريو	واڪا	ڪري،
قرب	جا	ڪنڌار	ڏس.

تو	وت	اسان	جون	چار	راتيون
چنڊ	به	چانڊاڻ	به،		
محبت	ملهايون	سپ	پناهون،		
هر	جي	هو	هاڪار	ڏس.	

”امر“	انهيءَ	جي	اوت	آڙي،
واڙيو	وفا	ڪي	وات	هر،
انگ	انگڙايون،	سپ	سڻايون،	
هءِ	جانان	آڌار	ڏس.	

مسافر

ڏات مسافر رات مسافر، منزل موقعو مات مسافر،
سڏڪن ساعت روحن راحت، پرهه ڦٽي پريات مسافر.

رشتا ناتا پل پل آتا، ڪنهن پل پياري ڪين سڃاتا،
جهولين جهليو پل پل پليو، ڪنهن پل روپ نه رشتي ڄاتا،
پریت پروليون چلندڙ چوليون، اندر جي اوقات مسافر،

وک وک واٽن يادون واڙن، ڪنهن پل سيئي ترچو تاڙن،
چاهه به قربان ساهه قربان، ڪنهن پل پويان پير اکاڙن،
وقت ويڇوٽيون کلندي کوٽيون، سورن جي سوغات مسافر.

نينهن نيائين. چاهت چاهين، سات سکن جا سڏ سدائين،
پرچي پاڙيئي در در دانهين، ڏينهن ڏڪن جا مند مٿائين،
دنيا داري، ڪار گذاري ذري ذري جي ذات مسافر.

إنا لله وانا اليه راجعون حق حقيقت سمجهه تون سائين،
ڳيرو ڳرندڙ، مرڪي مرنندڙ، طور طريقيت پاڳ نه پائين،
مجتا، ماني همت ۽ هائي وهندڙ ڌارا وات مسافر.

ڏکي، دل ۾ ڌڙڪن ڌٽاريو نه توکي،
پرين پلبو پلڪن وساريو نه توکي.

لڇي روز لوڙيان رٿان رت وهائڻ،
تتي روز توڙيان، قسم قيد ماڻڻ،
مگر پيار پوڄا پڪاريو نه توکي.

ستايو آ يادن، سڄي رات ساريان،
پڇائي پڇائي، هنجون روز هاريان،
مگر هار هڪڙي، آ هاريو نه توکي.

سڪي روز سانوڻ، سُرن سُر وڄايا،
نِهاري نِهاري، ستارا سجايا،
”امر“ آه اوکي، اڇاريو نه توکي.

ڌاڙيل

منهنجي من جو مياڙي
ڏوهاري تون ڏوهاري

اسان جي اکين کي تو تاڪو ٿي تازيو،
جهت پٽ جهڻڪ جوکو، جيءَ جيءَ جهڙيو،
لتاڙيندي لوڙها، وسندين وڪوڙيو،
گهلي گهٽين ۾ تو لاشن کي ساڙيو،
جوڏن جوانن، جهڪيو ڪين جهڻڪي،
وٺي وات ويٺي، وڏو وات ڦاڙيو،
گاڙهي وڳي ۾ هوءَ مينديءَ جو مُرڪي،
ڪاڄن، ڪلائن، وهائڻ کي واڙيو،
جڏهن جڳ جرڪيو، من من ٿي مُرڪيو،
سٽي سو سنديسا، نڪتين تون پاڙيو،
سڪئي ساهه سانگين، منجهائي تو مرڪيو،
جُهڳين گهر جلائي، تو لڙڪ ڪين لاڙيو،
وڌيئي وير ويٺي، ويڳائين ونين سان،
دوڪي سان در در، تو لنگهه لنگهه لتاڙيو،

ڪهڙي تو مون دلداري
ڏوهاري تون ڏوهاري

وفا جون جفا جون، پناهون پُڇيون تو،
گهٽائڻ کي گهوري، وفائون، وڌيون تو،
ڪچي ڪچ ڪاڇو، بچيئي سڀ بلائون،
صدائڻ کي صدماءَ، صلاحون سٽيون تو.

بر ٿر ۾ پيڪي، ڪتن وانگي ڪڙڪي،
 ادائون، انائون، ڪلائون، ڪٽيون تو،
 سارين کي ساڙي، لوسڻ لتاڙي تو برسير پيليو،
 ويڳاڻن ويچارن جون، لوليون لٽيون تو،
 هو محفل، هو معرڪا، اوطاقتن جا اونچا،
 دڳ دڳ ني ڌاڙو، چانوئيون، چٽيون تو.

وڪ وڪ آهي بي اعتباري،
 ڏوهاري تون ڏوهاري.

وسيلن تي وڪ وڪ ٿيو والي وتين تو،
 ماڀي مٽي سڀ، ٻُڪن کي بچين تو،
 اڏي شهر ارڏا، ٿو مارن کي مارين،
 تڪي تر ترجاءِ، ننگن تي نچين تو،
 تون سهنجو سڪون سان آ وسندين جو والي.
 جهيڙن جهٽن ۾، جهانگيهن جهٽين تو،
 تو لوڪن کي لوڙهيو، ٻنين کي به ٻوڙيو،
 ويچارن تي ويري، لوڙهن لُٽين تو،
 اسان جي حقن تي آ، دم دم تو ڌاڙو،
 عياشون انوڪيون، تو پل پل پسين تو.
 نڪو ماڳ محبت، نه الڪو اکين ٿئي،
 ڪاٺين سڀ ساوا، چڱا تون چڪين تو،
 پڇي بصر پوري، ڪن پوڄا ٿا پٿين،
 طرحين طعام تو وٺ، نه لوڪن لڇين تو،
 مٿا! مرض ماريا، هو قرضن ۾ ڳاريا،
 بچيو ڇا هي بيوس، تون ڇا ڇا ڪڇين تو.

ڪهڙي توسان آ ياري
ڏوهاري تون ڏوهاري.

دنگو درسگاهن، علم سڀ اجايا،
ڪتب خانا ڪنڊن، ڪلاشن سجايا،
تو بارود پريو، اسان جي ادارن،
ٽولن کي ٽوڙي، ويهي وڃ وڙاهيا،
جوانن کي جهولين، ڪيو گڏ گولين،
منزل منجهائي، پهچن رت وهايا،
قلم ڪات ڪڙڪيو، ڪٽي ڪنڌ ڪيئي،
سهارا سهائي، پيئن پاءُ گهايا،
تڻا خواب ڪلندي، اميدون اجايون،
وڃائي وسيلن، پيئن پُٺ وڃايا،
مائن دعائون، هو افسر ٿي ايندو.
بنا ميندي هٿڙن، مائن لاش آيا،

”امر“ دل تو آڙاري
ڏوهاري تون ڏوهاري.

وايون

وقت سلامي يار نه دولت

قُد قدامت، قُدر کچي تُو، هر هند دَس هېکار آ دولت،
وَت، وسِلا وسيت وکامي در در دَس دلدار آ دولت،
وقت سلامي يار نه دولت.

پَت پرائي سَت سَمائي، کوژ کپايو راه وسائي پاڻ مِجائي،
مشکل موژي بک نه لوژي، مرض مِتيو، سک سَمائي،
همت ۽ حِلا، رنگ رنگِلا، والي وَت وسکار آ دولت،
وقت سلامي يار نه دولت.

ساه وکمي چاه وکامي، چاري چرنڌر سو سلاميون،
ناث نڀگي، ۽ر ناه وکامي، ناري، نچندڌر غم غلاميون،
گاڙها پِلا، گرو چِلا، مندن دَس مهکار آ دولت،
وقت سلامي يار نه دولت.

مسجد مندر کيتن کوژي، مذهب ملاوت، تاکو تاڙي،
يُو نه دِابي، وک وک ماڀي، هلندي گهمندي ساهن ساڙي،
ويهي نه ويلا، نخرا نشيلا، اُيو اڏامي، آزار آ دولت،
وقت سلامي يار نه دولت.

دنيا فاني ڦرکو ڦرندي دير نه لڳندي، ڪنڌي ڪنڌي، ڪرندي،
ڀليل پاڙي پوءِ نه پرڻ جو، اڄ نه سياڻي نيٺ ته مرندي،
”امر“ اُچائي ڪَک نه تيلا، شبنم قطرو ڌار آ دولت،
وقت سلامي يار نه دولت.

وقت نه عقل آئيي

جهونا تو جھريون پيون، طاقت ٽڪ وڃائي،
ارڏا ارڏايون نيون، جانيون جوانيءَ گهائي،
وقت نه عقل آئيي.

رڳن روڙيو ماس ٿئي، ڪهڙي رهي آس ٿئي؟
پير سن پوڙهو ٿئي ڪوبه نه هاڻي پاس ٿئي،
سات نه رهيئي سڪن جو، ڪوٽا ڪوڙ ڪٽائي،
وقت نه عقل آئيي.

روتن رنگ نه روشني، سات نه رشتن سمايو،
هيڏا تنهنجا حال ٿيا، مُرڪن ماڳ مٽايو،
وک وک ويري وات ٿيو، دولت ۾ دم گهٽائي،
وقت نه عقل آئيي.

سمجھ نه آئيي سڪن ۾، اِنُ الانسان لفي خسر،
قدر قيامت ڪل نه ڪا، الله صمد امر،
اُجرو اندر ”امر“ رهيو، پولا ڀُل ڀلائي،
وقت نه عقل آئيي.

ڪاري

ذات ڏوهاري ڪات ڪهاڙي چاڙهيندو،
 اومان! پاپيءَ پچندس.
 مرض نئون ڪو، گهاٽ نئون ڪو ڳاريندو،
 اومان! ڪڙڪي ڪچندس.
 هر سات سڀوئي، هو سڀنا سڀ ساڙيندو،
 اومان! لڙڪي لڇندس.
 جواني جي جيون ڪي زهر پيالو پياريندو،
 اومان! پڙڪي پچندس.
 بابل ويري، دادل ويري، هنجون ڪوبه نه هاريندو،
 اومان! پوري پچندس.
 اک به نه هنجي آلي ٿيندي، گهٽا ڏيئي گهاڙيندو،
 اومان! ننڍي نچندس.
 هو بي ڪفن مون کي دفنائيندو،
 هو ڪاري ڪري ماريڻدو،
 اومان! وري ورنڊس.

برباد بهارن بهاني ڪيو. نينهن نياپا ڪنهن کي ڏيان.
 ناشاد پرين مون نشاني ڪيو، ڏک ڏوراپا ڪنهن کي ڏيان.
 وڃن وراپا ڪنهن کي ڏيان.

روز وڇوڙي روئي رلايو، پل پل ستايو، جيءُ جلايو.
 چاهت چريو مون آزماني ڪيو، مرڪم مپا ڪنهن کي ڏيان.
 وڃن وراپا ڪنهن کي ڏيان.

ڀلايون ڀلاري، ڀلي پور پوري، مڙوڙي نڀوڙي.
 حالت مون هٽوڙو فساني ڪيو، جيءُ جياپا ڪنهن کي ڏيان.
 وڃن وراپا ڪنهن کي ڏيان.

اکڙين م پرڃي الا روز آندا، محبت م ماندا.
 تڪو روز روئندي تراني ڪيو، اندر اُچ اُپا ڪنهن کي ڏيان.
 وڃن وراپا ڪنهن کي ڏيان.

”امر“ اچ به آهي اميدن م الجهيل سنواريل ء سلجهيل،
 ڪمزور ڪنهن پل آ طعن ڪيو، کلي روز ڪاپا ڪنهن،
 وڃن وراپا ڪنهن کي ڏيان.

تي هوائن چولين چلندڙ پيار پڪاريو.
مرڪي ملندڙ سندن سُرندڙ ساز پڪاريو.
اڪڙين جي آڌار پڪاريو.

چرڪي چرڪي نيئن چڙڪيو ڪاجل ڪرندي،
ڍرڪي ڍرڪي ساه ۾ سرڪيو چاهت چرندي،
روح نڪائڻ، سڀن ساڻن، هار پڪاريو،
اڪڙين جي آڌار پڪاريو.

وڃن، وهائڻ، جانب جهوري تڪي توري،
هڻڻ، وارن ڳلن ڳاڙهن، سوري سوري،
سڪ، صدائڻ رڳ رڳ رلندڙ ڌار پڪاريو،
اڪڙين جي آڌار پڪاريو.

سنوڻ، سليقا، سونهن سمائل ساه ۾ سرجي،
ڪنڌ ڪرايل جفائڻ گهايل پل پلوڙي باه ۾ ڀرجي،
جهڻڪ جفائڻ، سڏڪن، ڀڻڪن بار پڪاريو،
اڪڙين جي آڌار پڪاريو.

آٿت، اُڻ تڻ آس اکين ۾، ”امر“ اڃايل،
ڏڪ ڏوراپا عادت آڻو، وڃ وڃايل،
وَس وٽائڻ، محبت ماڻن يار پڪاريو،
اڪڙين جي آڌار پڪاريو.

جيڏيون جيءُ جهري، هر پل هر گهڙي،
ويني وات ڏسان، گذري رات لڙي.
جانيءُ جند اڙي

لوڪن لڄ مران، سڪڻين سونهن بنا،
پيچندي پار وتان، رويو روز رڙي،
جانيءُ جند اڙي

پاڳن پوڳ ڪيا، چاهت چور ڪيو،
سڪندي سمجھ سمهان، ساهن سور سڙي.
جانيءُ جند اڙي

مندن مات ڏيئي، لڙڪي لنگهه لڇان،
ڦڙڪي اک اتان، جوين جيءُ جڙي.
جانيءُ جند اڙي

هن ساعت ڪهڙي سمجھ رکڻ جڏهن دُردن جي ديوار هئي،
لڇي لڙڪي لوڪ سنو، قهرن ڪنڌ قطار هئي،
گذري ائين ڄمار هئي.

ڄاڻي واڻي ويٺو واڙي، جهير ڏيئي ڪيئي جهوريائين،
اٿي لٿي، جهڙپ ۾ جهٽي، چير ڏيئي ڪُنڊن ڪوريائين،
پرائي پنهنجي پيٽ بڪئي ڪي، لڇ لٿي تارازي، توريائين،
لڙڪن لارون قيد ڪنو، بس ڪاريهر واري ڪار هئي،
گذري ائين ڄمار هئي.

غربت آهي غار ٻڌو سڀ، اندر اُن اونداهي اٿڪي،
عزت نفس ڪو عيب نه پائڻي، داڻي ڪارڻ دانهيڻ ڦٽڪي،
ويچارو آ وڪ وڪ وچڙيل، بچڙي بڪ لاءِ لالڻ لٽڪي،
مُنڌ ميارون محبت منو، آزارن الجھيل بيڪار هئي،
گذري ائين ڄمار هئي.

ساهه کان وانجهيل سوچ هئي، مھڻن ماريو موت مٿي.
ڇا جا سُر سُڪن، ڳالهين ڳاريو جوت جٿي،
”امر“ انهيءَ آ پيڙا پيڙهيو، سوچن ساريو سج لٿي،
خود خدائي ڏيهه ڏنو، بس دل دلاسن هڪار هئي،
گذري ائين ڄمار هئي.

بادل برسبو باغ بهاريون، اچوڙي پينر گيج ڪي ڳايون،
پڪين پروڪا پنڌ پڇايا، اچوڙي آيل مڇ مڇايون،
هَل هلايون گيج ڪي ڳايون.

بونڊون ڪرندي پونءِ پلوڙي، چليا چئن ۾، ماڳن موڙي،
پيرون پٽڙن ڪنڀون ڪيٽن، اچوڙي جيجل دونهن ڊڪايون،
هَل هلايون گيج ڪي ڳايون.

گاڙها پيلا، گل گلابي، رات مسافر راحت راڳي،
چيليون چلپن پاڻي پتوڙن، اچوڙي سائڻ مند مٽايون،
هَل هلايون گيج ڪي ڳايون.

گهر اڱڻ جي گپ گچڻ آ، ٺاهوڪي هو، ٺاه ٿي ٺهڪي،
نيٺ نشيلا هجتون حياءَ، اچوڙي سرتيون وڃت وڃايون،
هَل هلايون گيج ڪي ڳايون.

رات سڏيو مون سانوڻ ساري، ڏورائين جي ڏيهه ۾ پڇندي،
”امر“هن اکرين ڪارين ڪجلين، محبت جا ڪي مينهن وسايون،
هل هلايون گيج ڪي ڳايون.

مرڪن ماريو چانوٺ چمندي جيءَ ۾ جهاتيون،
رئندي رئندي رات گذاريان اڪڙيون آتيون،
جيءَ ۾ جهاتيون تو پئي پاتيون.

زور زماني برهه بهاني سوچ سوالي ڪول خيالي،
جرڪي جهاڳيون وڪ وڌائي رمز ۽ راتيون،
جيءَ ۾ جهاتيون تو پئي پاتيون.

ماڻهوءَ موقعو منزل ماري، سوچي لوچي سيند سنواري،
ڪڙهي ڪاتيون، برهه پنوآتيون، لڙڪ ۽ لاتيون،
جيءَ ۾ جهاتيون تو پئي پاتيون.

پرچي پيارل پاڻ ڦرايو، نينهن نپايو،
پورل پاڪيون گل ڳرائيون، ماڻ ۽ ماتيون،
جيءَ ۾ جهاتيون تو پئي پاتيون.

”امر“ نه اڪيلو، الڪي الجهيل، سوين سياڻن پاڻ لٽايو،
نيٺ پڄاڻي ڪنڌ ڪهاڻي، قهاريءَ ڪاتيون،
جيءَ ۾ جهاتيون تو پئي پاتيون.

راتين روئندي رنگ رنگيو هو تو ته ڏٺو هو،
 نينهن جي نسرڻ مرڪي مٽجڻ، سنوڻ سٺو هو.
 ڪنهن ته ڪٺو هو.

پيار پڪاريو پريت ۾ پرچي جرڪي جرڪي،
 لڇي لڇڪڻ سمهي سڏڪڻ، سور سٺو هو.
 ڪنهن ته ڪٺو هو.

وندر واري، باغ بهاريون جهاتيون جيون،
 هٿ هٽيلي ڪهي ڪوريو، باهه بٺو هو.
 ڪنهن ته ڪٺو هو.

منزل مٺيو واتهڙو ويهي، قدرت ڪيهي،
 جيءَ جياپو نينهن نياپو، مند منو هو.
 ڪنهن ته ڪٺو هو.

هڻج ۾ هيل به يادن ياريون، ٻارڻ ٻاريون،
 ”امر“ اڃايل اڃ نه باسي، چاهه چٽو هو.
 ڪنهن ته ڪٺو هو.

اتڪي اڪڙين پاڻ ڦرائي، ڪير ٿو ڄاڻي،
چاهت چمڪي انگ اڙائي سينو ٽائي،
ڪير ٿو ڄاڻي.

راحت رنگ جو ڪهڙو رشتو روپ ڏنو آ،
مرجي مڻجي پنڌ پرائي، آندهيون آڻي،
ڪير ٿو ڄاڻي.

رشتا نانا لوڙهي ٻوڙي، ٻيجل ٻولي،
سنجي ڪتجي وڪ وڌائي، محبت ماڻي،
ڪير ٿو ڄاڻي.

منزل موقعو، موتي، مالها سڌ سپين ڪي،
مرڪي مرڪي لڪ لٽائي، سڪ سڀاڻي،
ڪير ٿو ڄاڻي.

وت وسيلا ”امر“ اڇاري ڪم الاهي،
لڙڪي لتجي، ڪوٽ ڪٽائي، هينئر هاڻي،
ڪير ٿو ڄاڻي.

سينگاري ٿي سونهن پڇين،
لونءَ لڳائي لڇين پڇين،
واه واه سائڻڻ

قلي نڪ ۾ چمڪندڙ چوڙيون،
سوجهري ويئي ڪڇين ڪٽين،
واه واه سائڻڻ.

گجرا وارن سرندي تارن،
رئون ڍڪي ٿي بکين پڇين
واه واه سائڻڻ.

هٿ ريڪائن مهڪي ميندي،
ساوڻ ويئي جهٽين، پٽين
واه واه سائڻڻ.

ڪارن وارن گلن ڳاڙهن،
سادن ويئي ستين ڪٽين.
واه واه سائڻڻ.

اوچي تو اوقات انوكي، پٽڪي پائين،
 الا اڪڙين ذاتِ انوكي، لوڪ لڪائين،
 گهايل گهاڻين.

ميرو تنهنجو منهن مهانڊو، چڻ ڪو سانڊو،
 بٽَ بٽَ، بٽَ بٽَ، پوک بهانا، راه رلائين،
 گهايل گهاڻين.

چَر چَر، چَر چَر، چڱندي چاهي رت رئاريو،
 بزدل پاڙيا تهڪن تاريو، سمجھ ستائين،
 گهايل گهاڻين

واندا وڪ وڪ وات وڪوڙئي سونهن سڪوڙئي
 جاهل جهٽ پٽ مرڪن ماريو، ماڳ مٽائين،
 گهايل گهاڻين.

بيهودو تون باڪ ڦٽي، کان، رات ڪٽي، کان،
 سياري پاري لنگه لتاڙيو ”امر“ اچائين،
 گهايل گهاڻين

کافیون

ا وقت وچوڙو وات وڌو. ڪوئي ياد ڪري مونڪي،
 ٿي ياد وڪوڙي وڃن وري، آباد ڪري مونڪي.
 هو ياد ڪري مونڪي.

ٿيون راتيون روز ڏوراپا ڏين پڇندي پڙين،
 ٿي محبت مروڙي، سنڌ سنڌ سڙي، دلشاد ڪري مونڪي،
 هو ياد ڪري مونڪي.

ٿر ٻاٻيهي ٻاڪون ڪري ٻولي ڪوئي بس ڳولهي ڪوئي،
 ٿي رات لڙي بس لڇانءِ پڇان همزاد ڪري مونڪي،
 هو ياد ڪري مونڪي.

پرڃي اڪڙين ۾ ٿا ڳوڙها ڳڙن وڪريل ٿا وڙهن،
 ٿي مند ميارون موٽ مڪي، بس شاد ڪري مونڪي،
 هو ياد ڪري مونڪي.

رڳ رڳ روڙيو ماس رڳن، چنجي نه چڄن،
 ٿو رشتو روڳ روانيءَ رڙي، برباد ڪري مون ڪي،
 هو ياد ڪري مونڪي.

ٿي پل پل ياد پڇارن پڇان، سڏڪي ٿي سڪان،
 ڪوئي ”امر“ وڃي آگاه ڪري، آزاد ڪري مونڪي،
 هو ياد ڪري مونڪي.

علم عقل جي واٽ نه ڇڏجي

وس ورائي واٽ نه ڇڏجي، علم عقل جي لاٽ نه ڇڏجي،
جڏڙو سڏڙو جهان پنهنجو، وڪ وڌائي دنيا گڏجي،
علم عقل جي واٽ نه ڇڏجي.

روشن رستا روڪ نه رهبر، منهنجوناتو نينهن ادارن،
قدر تو ڪهڙو ماني ڳي، سڪ ٿو سرجي عقل سڌارن،
قلم ڪتاب نه قيمت ڪاڻو، کوچ خلائن اُڀو ادارن،
وحشت دهشت درد مٽائي، سڪ امن کي ساڻي سڏجي،
علم عقل جي واٽ نه ڇڏجي.

پنڌ پڄايو نسل نئين کي، سائنس سان هر سنگ وڌايو،
ڪمپيوٽر جي ڪار وڌائي، جدت جلوو ڪيچ ڪمايو،
اصل اصولن، ساٿ سليقن، گڏجي سڏجي سوچ سمايو،
ميزل، بمن، توبن گولن جان ڇڏائي، اخلاقي اوقلت کي اڏجي،
علم عقل جي واٽ نه ڇڏجي.

فڪر ۽ فطرت توبن ڪهڙو، توبن وسندين وجود نه ڀانيان،
سونهن سنڊيسا ساڻي سرجن، توبن وڌائي وسعت نه چاهيان،
انسان تولي، ڌرتيءَ گولي، خود خيالي خودي نه خواهان،
انسانيت جي انگ انگ اڙجي، روپ نئي سان رنگ کي رنگجي،
علم عقل جي واٽ نه ڇڏجي.

جهولن جهلندي جيءَ جلائين، پوک پچائين ڏوهي آهين!
کاڙهي ڪڙهندي سر ٿپائين اُن اپائين، ڏوهي آهين!

تنهنجو ناتو تنهن اُس سان، خواب ڏسين ڇو خوشين وارا؟
پاڳ تنهنجي ۾ بچيل پورا، راز پچين ڇو رمزن وارا؟
ڏاڏي ڏهتي ڏيڇ ڏکن جو، ساز سڪين ڇو سپن سارا؟
ٻڌندي ترندي ريڇ رچائين، بک بچائين، ڏوهي آهين.

صدين سنڊيسو سک ڏنو تو، هئو سنڌو تنهنجو سات سدائين،
چيت ڪتيءَ ۾ ڪيئي ڪيڙيءَ، ڍنڍون ڍورا خوب ڀريائين،
واهڻ وسنديون ٻوڙي لوڙهي، لوڪ سڄي جي لڄ رکيائين،
ڀرندي پڇندي سک سڄائين، کوڙ ڪٽائين، ڏوهي آهين.

سانوڻ تنهنجي وس ۾ ناهي، سنڌو سارو هنجون هاري،
پيٽ پڇي تو پاڻيءَ قطرو، موجن موڙيو پاءُ يلاري،
وسندين، واھڙ بُک بگيڙو، رهبر روڙيو، واڳ والاري،
ڪُجهندي ڪرندي ڪنڌ ڪپيائين، ”امر“ اُچائين ڏوهي آهين.

راتين روز رڙيو، ويني ڪنڊ ڪڙهي،
پل پل يار پُڄان، سڀن منجه سڙي.

يادن يار گڏيون، سُرڪي سُڪ سڏيا،
مرڪي موج ملي، ريجهي روپ رڄيا،
پل پل پار پُڄان، هر پل هر گهڙي.

پلجي پاڳ اچي، هُجئون هيل ڪري،
سڃي سونُ ٿيان، محبت ميل ڪري،
پل پل هار پُڄان، جانب جيءَ جڙي.

سورن روز سٽيو، اڪڙين اُج گهڙي،
ميخن منجه اڙيل، سرتيون سڄ گهڙي،
پل پل سار پُڄان، دلبر دل ڪڙي.

ويني روز روڻان روئندي راز ڀڄن،
ساميءَ ست وڃي، سُرندي ساز ڀڄن،
”امر“ آڌار پُڄان، لڄندي لوڪ لڙي.

تنهن اُس ۾ ڪاڙهي ڪڙهندو، وينو سوچي پاڳ ڀلاري،
هيٺي. حياءَ همت نه هاري، ڪڙهجي ڪڙهجي رات گذاري،
جيءَ جِياري سڪ سهاري.

ڪارڻ داڻي ڪيتيءَ ڪيڙو، انگ اگهاڙي پوڪي پاليو،
جوڻي جوڙو، لُچي لوڙيو، سنگ سهاري سات سنڀاليو،
سيءَ سياري، پڪي پاري، گهڙي گهڙي گهائن ۾ گهاري،
جيءَ جِياري سڪ سهاري.

پُنڙي، نياڻيءَ نينهن نياڻي، بک نه باسي مند متائي،
وس واري جڳهيءَ نه جهوريو، جُهرندي جهجندي پاڻ ملهائي،
مُڙندي مَرندي انت نه اوري، وقت وچوتين واڙي واري،
جيءَ جِياري سڪ سهاري.

هن جو نٿو نينهن سين سان، ڏکيءَ سڪيءَ ۾ سنگ ٿو سوري،
وچن وراڪا پريت پروليون، ونيءَ بنيءَ انگ انگ اوري،
”امر“ اڪيلو وٽ وڃئي تڪي توري، لُڙڪي لُڙجي موت کي ماري،
جيءَ جِياري سڪ سهاري.

ڪاري ڪاري ڪات ڪهاڙي

ڪاري ڪاري ڪات ڪهاڙي، ڪاري ڪاري ڪرتوتن ڪاري،
بابو بگڙيل، پاءُ آ بچڙو، امڙ ازل کان آ ويچارِي،
مولا تنهنجي موت نه ماري

ڪنڌ ڪپي هن ڪنڌيءَ ڇڏيو، پيٽ بڪئي ۽ ننڱيءَ ڇڏيو،
چادر چولو عزت اورانگهي، رشتن ناتن ڏنگهيءَ ڏنگهيو،
ويچاري هئي وڪ وڪ گهايل، گهايل گهاڻي تنگيءَ تنگيو،
پيش ڪي پوري مچ مروڙي، سوپ ۾ سهڪي جن سوپاري،
مولا تنهنجي موت نه ماري

چاچو مامو چانوث چهڪي، جيجل ويني ڪنڊ ۾ ڪڍڪي،
پاڙي اوڙي پيهه پچارون، ڪو به نه ماريءَ مونجهه ۾ جهٽڪي،
نياڻين سياڻين ڪنڌ نويل آ، ماءُ ويچاري سڪ ۾ سڪي،
چاڙڻ چاڙڻ يادن ساريو، مُند نه مُرڪي، موت ميارِي،
مولا تنهنجي موت نه ماري

چوڙيون ڦليلون ٺٺ نرالي، امڙ ڪڻيون ڪيون ويلا ويهي،
رليون رلڪا ڪچا پڪا، پلنگ ڦراسيون پڪڙن پيهي،
ميندي رتڙا خواب ها منهنجا، گهوت وڃان گڏ ڪچين ڪيهي،
”امر“ ازالو قيامت ڪهڙو، پل مٽيءَ مهڪان پاڳ يلاري،
مولا تنهنجي موت نه ماري

خالي جهوليون

در درندو وچ وينو ٿئي. قاتل ڪهڙي ڪنڊ ٿا ڳولهيون،
پير ڪڍئي ٿو پنهنجو پويان، ٻئي جي چو ٿا ٻولي ٻوليون،
ڏيه ڏوراپا خالي جهوليون.

سائي سڙهي سڪ سڀوئي، ويرين ويهي وات ڏسي ٿو،
دغا ۽ ڌوڪي ڪارڻ ڪوڪي وچ ۾ ويهي پريت پسي ٿو،
جهپا هڻندي جوءَ جهٽي هو، در در ڏانهين ڪوڙ ڪسي ٿو،
مرضن ماريل قرضن ڳاريل، دشمن کي ڪيئن راه ۾ روليون،
ڏيه ڏوراپا خالي جهوليون.

چور چڪور سڀ چاري چرندڙ، مسڪين کي اغوا ڏاڙا،
پيٽ بکيو سائينءَ آ سوالي، مڇي، ماني، آزاريا پاڙا،
افسر هن لاءِ اچڻو ويڻو، ڀاءُ وڪامي پريا واڙا،
سستم ساڻو، اندو ڪاڻو ٺاهيندڙ تي چا جيون ٺوليون،
ڏيه ڏوراپا خالي جهوليون.

گهاٽي لاءِ ڪو گهيڙ گهڙي دودي واري دهشت ڌاري،
سوڪ سڪهڙو درياءُ ڏانهين، علم جي اوت ۾ لات ڪو ٻاري،
اڀرا سڀرا جهانگي جوتي، ڪلهو ڪلهي سان قوم ڪو تاري،
پاڻ پڇايون سِر سڇايون، ”امر“ نه اجڙن پريت پروليون،
ڏيه ڏوراپا خالي جهوليون.

هيل به منهنجي حال تي هوڪا، هوند اسان جا حال کي ڄاڻين،
 درد ڪهاڻيون ڪڇي ڪوريون، شال اسان جي تال کي ڄاڻين،
 سمنڊ سنڌي پونچال کي ڄاڻين!

پيار پٿراڻون پنڌ پرين ٿئي، لوڪن توکيو لنگهندي لڇندي،
 مرڪي مرڪي محبت ماڻيو، ڪاش اسان جي چال کي ڄاڻين،
 سمنڊ سنڌي پونچال کي ڄاڻين!

پراوا پنهنجا پيچ ڇڏياسين، جڙتو جڳ مڱ ڪيچ ڇڏياسين،
 جهڙو تهڙو جڳ جياپو، آه اسان جي افعال کي ڄاڻين،
 سمنڊ سنڌي پونچال کي ڄاڻين!

رت رنوسين رڳن ۾ روڙي، مور نه ميرو من اسان جو،
 ”امر“ نه اٽڪي اچرج زماني، ڪاش ڏنن ڌمال کي ڄاڻين،
 سمنڊ سنڌي پونچال کي ڄاڻين!

گیت

پل پلوڙيون ٻاهون تنهنجون چاهت چريون چاهون تنهنجون،
 محبت ۾ موتائي ڏي، لکي لوڪ لکي ڏي،
 پيار منهنجو پرچائي ڏي.

وَل وڪوڙيل پڪ دلين جا، ڦوڪي ڦوڪڻ ڪڪ اکين جا،
 ڳوڙهن ڳڙندي ڳل ڳرائيون، چاهت سا چورائي ڏي،
 پيار منهنجو پرچائي ڏي.

رات رُنس جو راز ٻڌائي، پاڻ ستائي پل پل گهائي،
 چيچ چين ۾ جُهڪي جهٽيون، وقت اهو ته ورائي ڏي،
 پيار منهنجو پرچائي ڏي.

سيند سونهارن ڪرندي ڪڙڪيا، ڦڙ ڦڙ ڦڙڪيا،
 موتيءَ مالها چوٽيءَ چنبيليون، ساعت سان سورائي ڏي،
 پيار منهنجو پرچائي ڏي.

”امر“ انوڪيون پريت پروليون ، چلندڙ چوليون،
 نيڻ الڪا اڪڙيون آتيون، سود سميت سلجهائي ڏي،
 پيار منهنجو پرچائي ڏي.

دل ليئا تو لئ پائي ٿي

ڏينهن گذاري رات وري ٿي تات تنهنجي تڙپائي ٿي،
خوابن ۾ ٿي لڄان پڄان، واٽن وجهه واجهائي ٿي،
دل ليئا تو لئ پائي ٿي.

پل پل آهن الڪا تنهنجا سڪ سنيها تنهنجا،
گهڙي گهڙي ٿي گهاءَ پسان، سڏڪن ساهه سڄائي ٿي،
دل ليئا تو لئ پائي ٿي.

سات وٺي پوءِ ساٿ ڀريو آ پيار تقاضا سوچي ڏس تون،
وري وري ٿي وڇڙي پوان، شرم وچان سرمائي ٿي،
دل ليئا تو لئ پائي ٿي.

درد به توسان مرض به توسان، پيار پڇارون فرض به توسان،
سڙي سڙي ٿي ساهه سڪان، گهڙي گهڙي مون گهائي ٿي،
دل ليئا تو لئ پائي ٿي.

جنبن کي تو قيد ڪيو آ، من پنهنجي ۾ چيد ڪري ڏس،
وڙهي وڙهي ٿي پاڻ پليان، ٻڏي ٻڏي ٻاڏائي ٿي
دل ليئا تو لئ پائي ٿي.

جهڻڪ به توسان ڀڻڪ به توسان، ساھ ۽ سنڪا سڻڪ به توسان،
 مڙي مڙي ٿي موج مٽيان، جيون جوت جلائي ٿي.
 دل ليئا تو لءُ پائي ٿي.

انگ انگڙايون موجود مستيون، سرجي توکي سارن ٿيون،
 ڪڙهي ڪڙهي ٿي پيار پچان، نيٺن ننڊ نه پائي ٿي.
 دل ليئا تو لءُ پائي ٿي.

هيل به تنهنجا ھل ھليا هن، منزل آھي ”امر“ لاءِ آتي،
 جھري جھري ٿي جھجي پوان، ساريو توکي سڏائي ٿي.
 دل ليئا تو لءُ پائي ٿي.

موتني آ مئا، سري نه صفا،
تنهنجي يادن ستايو آ،
چا جي آ سزا، ڪر معاف خطا،
سڪ توکي سڏايو آ.

نه ڪا ويل وري، نه ئي ساعت سري،
اچي وڃ مئا منهنجي دلڙي ٿري،
ڪهي اڄ مئا قرارن ڪلا،
تون ره نه خفا،
توکي گهٽين گهرايو آ.

اوهان کي اسان جون سڏين ٿيون صدائون،
پيار تقاضا پل پل دعائون،
هڪ پيرو وري پلي آ پلا،
جهنجهوڙي جفا،
توکي پيار پڏايو آ.

رلائي روئاري زماني سهاري،
وچوڙو وساري تون ور لاڏلا،
تنهنجي ٻولن ٻڌايو آ.

انتظاريون بيقراريون ياد ڪر سي يار ياريون،
آءُ وري گڏجي گذاريون،

سهڻي چني، توجي لکي، وجهڙو وٺي،
دل دعائون، وچن وفائون سار ساريون،
آءُ وري گڏجي گذاريون،

حال ها چا، پيار پاڇا، سار ڪاڇا،
موچي سوچي، لڇي لوچي پاڳ پاڙيون،
آءُ وري گڏجي گذاريون،

روز روئيو، بخت پائيون، سڀ سڃايون،
ايندي ويندي تڪ تڪيندي جڳ جهڙيون،
آءُ وري گڏجي گذاريون،

ساهه ۾ سر جي گيت ڪو ڳائين ٿي،
 پوءِ به پڇين ٿي ڪهڙو ناتو!
 راهه رلائي جيون کي جرڪائين ٿي،
 پوءِ به پڇين ٿي ڪهڙو ناتو!
 نينهن نپائي، جذبن کي جاڳائين ٿي،
 پوءِ به پڇين ٿي ڪهڙو ناتو!
 مَر جي مَر جي، ٻاجهه ڏٽي ٻاڏائين ٿي،
 پوءِ به پڇين ٿي ڪهڙو ناتو!
 اندر اوسيئڙو ٻاهر ٻڙڪ نه ٻاڦين ٿي،
 پوءِ به پڇين ٿي ڪهڙو ناتو!
 ناهيو ناهي، ماندي ٿي جو سڪائين ٿي،
 پوءِ به پڇين ٿي ڪهڙو ناتو!
 گهنگهور، گهٽائون، گهوڙا گهوڙا گهائين ٿي،
 پوءِ به پڇين ٿي ڪهڙو ناتو!
 وقت وڃو ٿي، يادون پاڻ پڇائين ٿي،
 پوءِ به پڇين ٿي ڪهڙو ناتو!
 پل پل پياسي، ”امر“ کي الجھائين ٿي،
 پوءِ به پڇين ٿي ڪهڙو ناتو!

چرڪي چرڪي چاه ۾ ترڪي ڪيڻو تون پلين ٿي.
 مونڪي تون چاهين ٿي.
 نند ڦٽائي، رات ڪٽائي، يادن کي ورجائين ٿي.
 مونڪي تون چاهين ٿي.
 آندي ماندي، ساه ۾ ساندي سڏڪن ۾ سرچائين ٿي.
 مونڪي تون چاهين ٿي.
 پاڻ سينگاري، آرسی آڏو ٺاهيو پاڻ کي ٺاهين ٿي.
 مونڪي تون چاهين ٿي.
 رنگ رنگيلا، نيلا پيلا روپ سوين اپنائين ٿي.
 مونڪي تون چاهين ٿي.
 سوچ سريلي نويلي نازن سان واجهائين ٿي.
 مونڪي تون چاهين ٿي.
 مٺ ۾ مرڪي ڀرڪي ڀرڪي لفظن کي اڪلائين ٿي.
 مونڪي تون چاهين ٿي.

هنجا واعدا ڪچا ڏاڳا،
 لوڙھ تنهنجي ۾ لتجي ڪيئن.
 ملھ مھانگو، درد اٿانگا،
 بي راھو ڀٽڪجي ڪيئن.
 چار چانوئون آسا پاسا،
 سور اھو سھجي ڪيئن.
 بات ڀاري، اڻڀيون ادائون،
 ماڳ انھيءَ تان مٽجي ڪيئن.
 سوين سليقا مرڪ مھانگي،
 پيار جو پرڳڻو ڪٽجي ڪيئن.
 ادا انوڪي، جيون جھيڙو،
 گھاءُ اسان جو گھٽجي ڪيئن.
 سڏڪا، سختيون، وجھ وٺايون،
 پيرو دل جو ڀلجي ڪيئن.
 مرجي مٽجي، پاڻ لٽيوسين،
 سور انھيءَ سان سلجي ڪيئن.
 سڀ سڻايون، اونھيون اوڻايون،
 عشق ۾ توکي رڳجي ڪيئن.
 واھ واھ تنهنجا وڃن وفائون.
 پنهنجو توکي چئجي ڪيئن.
 ساھ ۾ سڙڪي، ڀڙڪي ڀڙڪي،
 زور زورا وريون ڀلجي ڪيئن.
 تو جي ناتا، ڀل ڀل ڦيرو،
 عادت ”امر“ جي مٽجي ڪيئن.

ويھ ڪو ويجهو وڃن ورائي لونءَ لڳائي،
 پل پل گھوريون گھاءُ گھٽائي، سور سڪائي،
 هاءِ هاءِ تنهنجي سڪ ستائي.

رستا روڪي لوڪ کي ٽوڪيون، سانوڻ ساريون،
 الجھن اوڙهيون، انگ اڙائي، سنگ سڏائي،
 هاءِ هاءِ تنهنجي سڪ ستائي.

پرڃي پورل پيار پليون ڪو، سور سليون ڪو،
 سيند سنواريون هل هلائي، پاڻ ملهائي،
 هاءِ هاءِ تنهنجي سڪ ستائي.

روشن راهن سوين صدائون، ۽ سات سليقا،
 هي جيون جرڪايون وڪ وڌائي جوت جلائي،
 هاءِ هاءِ تنهنجي سڪ ستائي.

”امر“ اسان وٽ نينهن نرالو، پيار جو پيالو،
 چلڪي چلڪايون، پاڻ ڦرائي نينهن نياڻي،
 هاءِ هاءِ تنهنجي سڪ ستائي.

پنڌ پرائي پيرا ڪندي. تهڪ ڏيئي مون ٿاريو هوندو.
ڪنڌ ورائي ڪنهن ڪنهن ڳولھين، گبت ڳلي ڪنهن ڳاريو هوندو.
سڪي سڄڻ کي ساريو هوندو.

تنهنجي رات ۾ راز ۽ رمزون، لڙڪن لارون، سائينءَ سارون،
گهٽجي گهٽجي گيه گڏياسين، ٿي ويچارو ويچارو هوندو.
سڪي سڄڻ کي ساريو هوندو.

سونهن سونهين ٿي سڄڻن سامهون، سهڻي سهڻي ساٿيءَ سان،
ڪنڌ ڪرائي وار ورائي، موت ڏيئي ڪو ماريو هوندو.
سڪي سڄڻ کي ساريو هوندو.

رات ڏيئي به ڏک ڏوراپا، الجهن التو نينهن نياپا،
ڏينهن ڏهاڙي يادن واڙي، پل پل مون کي پڪاريو هوندو.
سڪي سڄڻ کي ساريو هوندو.

ويس وڳا سڀ وڙهن ويچارا، ڏسندي تنهنجا نينهن نظارا،
اڪڙين اڙندي ڪاجل ڪرندي، چيچ چپن ۾ چڱاريو هوندو.
سڪي سڄڻ کي ساريو هوندو.

هيڏي هوڏ تي هنجون هاري رت رنو مون پيار پنهنجي تي،
ڪين ۾ ڪڙهندي ساه ۾ سڙندي، الفاظن تہ اڇاريو هوندو.
سڪي سڄڻ کي ساريو هوندو.

رات نئون ڪو نيئن الڪو، خواب خرابيون ڇا ڇا مپيون،
ڳوڙهن ڳڙندي ”امر“ اشارو، هڏڪي نيٺ تہ هاريو هوندو.
سڪي سڄڻ کي ساريو هوندو.

اڪڙيون آٿيون جيءُ ۾ جهٽيون،

ليمڻا پائي لڪائين ڇو ٿي.

مون کان تون شرمائين ڇو ٿي؟

نينهن نياپو، رشتو ناتو،

پورائي پلائين ڇو ٿي.

مون کان تون شرمائين ڇو ٿي؟

اڪڙين الڪا، سندر سڀنا،

اهڙا ڪيڏ ڪيڏائين ڇو ٿي.

مون کان تون شرمائين ڇو ٿي؟

درد، دغائون، پاڻ ڦرايون،

اردو تون آزمائين ڇو ٿي.

مون کان تون شرمائين ڇو ٿي؟

پاڻ پتوڙي، جي جهنجهوڙي،

دل جا درد وٺڻائين ڇو ٿي.

مون کان تون شرمائين ڇو ٿي؟

آندي ماندي، دل جا آرا!

سمائجي ساهه سڪائين ڇو ٿي.

مون کان تون شرمائين ڇو ٿي؟

پيار جو پلڙو، پاري پلڙو،

اندر ۾ اٽڪائين ڇو ٿي.

مون کان تون شرمائين ڇو ٿي؟

نيئن نياپا، دل جي ته ڌڙڪن،

چاهت کي چمڪائين ڇو ٿي.

مون کان تون شرمائين ڇو ٿي؟

بيت

هاڻي هاز هري، حيلن پاڙيو مون،
 رڳ رڳ روڳ رڙي پوان، وهمن واڙيو مون.
 طور طريقي طبيبن، جهٽ پٽ جهاريو مون،
 لڙڪ نه لاڙيو مون، موچاري محبوب تي.

بستر پيڙو بار، ست نه سران ساهه
 الجهن الڪا اکين ۾، چچري وڌو چاهه
 ڳري آئون ڳجهه ٿيس، نٿوليون ڪري ٺاهه،
 وچن اڃا ويساهه، ور ته وڪ ڪا ڪٿان.

ڏڪن ڏنگهي تون، مون وفا وڪوڙيو يار،
 سڀنا ڪوئي سنگهي ويو، دردن دل ديوار،
 مرڪ نه سونهين من ڪي، ڌارين ڪيو ڌار،
 ويٺي ان ڪي ويچار، هيٺا مون حال ٿيا

هيٿا مون حال ٿيا، سريو کين سري،
 پيرين پند پھچ ۾، ڄاڻان ڪوه پري،
 من اندر مانڌاڻ آ، ناريو کين ٺري،
 ڳالهين ڳجهه ڳري، ارڏاين اٽڪايو.

ارڏاين اٽڪايو، وه لڳن وهنوار،
 جُهڪي جفا جهونگاريو، نيٽن ننڍ نهار،
 روڳ رلايو روپ ۾، همت نه هاري هار،
 پل پل پو به پچار، پوڄا تنهنجي پند ۾.

پوڄا تنهنجي پند ۾، ويوڙي ورايو،
 ساريندي ساهن ۾، گهڙيءَ گهڙيءَ گهايو،
 الڪن اڻ ٿڻ ان گهڙي، تنهنجي گهاءَ گهايو،
 سمجه ته ٿورو سمايو، ته ڪيئن رات گذري روڳ ۾.

چنڊ چورائي، محبوب مرڪون اُن،
 سنيها سڄڻ، اهڙا مون اهڃاڻ.
 محبوب موجن مرڪيو، پرين پڪارون پاڻ،
 سونهاري سڄڻ ڪاڻ، ٿو مندائتو منتون ڪيان.

سونهاري سائين جي، نيڻن نياپا نينهن،
 وچوڙي وڄن جيان، مندن موها مينهن،
 هيڪلو هليو نه ٿئي، چنڊ چئجان ائين،
 ڪٿيان راتيون ڪيئن، جهوري جدائي جيءَ کي.

ڪٿيان راتيون ڪيئن، محبوب نه پسان ماڳ،
 پورا پورا پاڳ، اونداھين اٽڪي پوان.

اونداهين اٽڪي پوان، ڪارڻ پيار پڪار،
 بيوس بهانا ٿيا، سُجا مون سنسار،
 حيلن هاڻ هاريو، من اندر ميهار،
 وسري ويا وهنوار، موت مندن مهل سا

جهوري جيءُ جوڪر، مندن آءُ ماري،
 نوڙت نياپا نينهن جا، واٽن ويچاري،
 جيئڻ نه جڳائي جيءُ کي، هيٺڙي هٿ هاري
 ”امر“ نه انڪاري، محبت جي ميدان ۾

اٽڪايو اوڙاه، ڪوڙا ڪڍيءَ ڪنڌ،
 هيٺا تو هوش نه رهيو، سائين تو سوڳنڌ،
 پيرين چڙهي پنڌ ماڻيءَ، مشڪل ماڻ سان.

ڪڇي ڪهاڻيون، ڪڇي ڪوريئي ڪير،
 ميڙاڪا محبت جا، ويڙهي وڌيئي وير،
 جهير ڏيئي تو، جهوريا دودا ڪوڙ دلير،
 مارن منجهائي مير، عيدون ”امر“ اجاڙيئي

اجاڙي عيدون، ڪنن ڪڙڪي ڪاٺ،
 ويچارن وچڙي ويا، لٽي لوليون ڦاٺ،
 هيٺين هڙو هيٺو ڪري، مور نه ڏسي مات،
 تن جي تڙپان تات، واٽن جي وچڙي ويا.

واٽن جي وچڙي ويا، اوچو ڳاٺ ونين،
 سر وڍائي سورهي ٿيا، جيرا جڳ صدين،
 موت نه مڃن مائرون، در در دم دلين،
 تڙندي ڪنڌ ڪلن، نڪري ناريو نيڻ ڪي.

هارائي هر هر هريس، محبت ميخون نينه،
وسي جيئن وڌ ڦڙو، پيار پڇارون تيئن،
پورل پريو جو پاڪرين، بادل برسي ڪيئن،
ڳوڙها ڳڙيا ائين، وڇوڙا وسري وي

وڇوڙا وسري ويا، سائينءَ ساريو سڪ،
ڏکڻ ڏوراپا ڏوريا، بوليون ٻنهي هڪ،
چم چم چريو چاهه ۾، لتاڙي ڇڏيا لڪ،
ڇهندي چڙي چڪ، انگ انگ ”امر“ اوريو.

ڏاڍي جي ڏانءَ جا، ڏنگهن ڏڪيا ڏنگ،
ورجي وانگو نه ٿئي، ڏاءِ ڏلائي ڏنگ،
لوڙها لتاڙي لوڪ جا، قانون سوين سنگ،
ارڏائي انگ انگ، مسڪينن ميرو ڪيو.

موچاري مسكين، جيءَ جياپو بار،
 گهٽي گهاريو گهءَ ۾، سورن جو سنسار،
 سونهن سراپا سُڪڙجي، ڳوڙها ڳڙن لار،
 ويدن ۽ ويچار، لڙڪن لائون لڏيون.

اڀ ۾ اڏامي، واٽن نه ويساه،
 فڪر ۾ فريبي، اندر نه اُتساه،
 مشڪل موٽي ڪين ڪي، سوتي ڏيئي ساه،
 چرچو ناهي چاه، محبت جي ميدان ۾.

تو جي طاقت ڏن جي، مون ۾ علم اٽڪاء،
 جوت جاڳائي جڳ ۾، للڪاريان تنهنجي لڪاء،
 ٻوليون مون مَ ٻڌاء، اندر اڀامي اوچتو.

اُپ ۾ اڏامي، ڳالهيون ڪري تارن،
 مسيحا مرڪن جا، قاتل قطارن،
 وَجھن ڪوڙ وڪوڙيا، سنيها سگهارن،
 منئن ميارن، تڙپايو ترتيب سان.

بتيلي ۾ پيڙ، بڪ بگيڙو پار،
 لهرن لڏي لچڪڻو، بندن پيڙو تار،
 چهڪ ڏيئي ٿو چوريان، ونجهن ويه ويچار،
 سائين منهنجي سار، لهرن لهجاءِ لوڪ سان.

حالتن هيٺون ڪيو، وسري ويا وهنوار،
 راتاها رُتن ڏنا، سڙيا سڀ سينگار،
 روز روٽان رت ڦڙا، بيوس بوج بهار،
 مولا ملان منار، ته موت مياڙي نه ٿئي.

موت تو ميارون، جي وڇڙي ويس وڃ ۾،
 ساريندي سائين ڪي، گذريون ڄمارون،
 لوڪ نه سمجهي لڙڪن ڪي، پرين پڪارون،
 بي باڪ بهارون، موت ڪسيون تو منهنجون.

ساريندي سائين ڪي، ڪوجهيءَ ڪنهن نه ڪاڻ،
 پورا پورا ڀاڳ ٿيو، اچڻ ڪين اهڃاڻ،
 روڙيئيءَ ماس رڳن تان، سائين مون سڃاڻ،
 پيڙاهي پسيو پاڻ، ڏيئي نذرانو نينهن جو.

ڏيئي نذرانو نينهن، جو ”امر“ ٿي امر،
 اڪيلو اڻ ڄاڻ رستي، سات نه ڪو ثمر،
 موت ماري ٿو مات ڏيئي، ماري موت تون مر،
 ڪسجي ڪٽج ڪر، ته قربانيءَ ڪي ڪل پوي.

هيل به تنهنجي حال تي، پڇاڙڪا ٿيا نه پور،
 ويٺي ويچارين واٽن تي، قسمت جا قصور،
 درد دٻجي دڳ ٿيو، ميارون نه مور،
 حيلو ڪر حضور، ته وڃي پرچان پرين کي،

جهيو ٿي چرڪي پوان، هنڌ نه ڪو هڳاءُ،
 جاني هن جهان ۾ ڪونهي ڪو به لڳاءُ،
 پرين پرچي آءُ ته ڪوجهيون ڪي ڪر ڪٽڻ.

يادون يار فراق جون، لڙڪن منجهه لارون،
 چين چيپاڻيو چاه ۾، پل پل پڪارون،
 واجهايا ٿي وجهه لاءِ، ساريان سڀ سارون،
 دردن جون دارون، آڻيون پرين ته اک پٽيان.

سانوڻ سينگاري، ڏاوڻ وڌا ڏور،
 ڦٽڪان ٿي فراق ۾، چين چڪنا چور،
 قربن ڪني آهيان، محبت ۾ مجبور،
 رات ٿري رويو پويا، دل جا هي دستور،
 ڪريو نه ايڏا ڪلور، پنهنجن سان پريت ۾.

ويندي وات وري پوان، مون سک نه اچي سيڻ،
 پڇيو ٿي پري پوان، نند نه اچي نيڻ،
 وطن وسري ڪين ڪي، يادون پائرن پيڻ،
 من اندر جا ميڻ، ساڻ سڙي ٿي ساه سان.

ساه ۾ سانڍي سک جيان، موچاري ٿيم مور،
 هنجون هاري هر گهڙي، پريت پچايم پور،
 لونءَ نه لڪائي لڄ مران، ساهڙ سانڍيم سور،
 نوڙت ۽ ناسور، ريجھائي وڌم روح ڪي.

ڏيئي هٿ هٿ ۾، سمنڊ سور سليوم،
 چپ چوري چاهه ۾، پاڪرن خوب پريوم،
 بکن بوليون بوليون، ڪاڪل قيد ڪيوم،
 چولين چيد ڪيوم، انگ انگ آجي اولڙا.

اچلي اوڙاهه ۾، اڪيلا نه ڇڏجن،
 ٻڌي سندرو ساهه جو، سوري سر ڏجن،
 ونين ۽ وٽائن لاءِ، سودا سر ڪجن،
 راهه نه رولجن، جنين عشق الاهي.

جنين عشق الاهي، سي سودا ڪن سرن،
 آڻيون، پاڻ اوڙاهه ۾، پتنگ جيان پڇن،
 ويچارا وٽائن تي، ساهه نه سک ڪڍن،
 محبت ۾ مٽجن، سور پرائي ساهه جا

سور پرائي ساه جا، جن جوکو وڌو چند،
راتين ۾ رولاڪن جيان، ڏسن ڏينهن نه مند،
منزل پيرا پرين جا، سج الهي يا چند،
باهه بري جنهن هنڌ، تنهن سورن ليڪو ڪهڙو.

تن سورن ليڪو ڪهڙو، جي پورن ۾ پليون،
سوچيندي سورن ۾، پل پل گهاءَ گڏيون،
ويچاريون واٽن تي، خوشين ڪين ڪليون،
محبت ۾ مٽيون، رنج وساري روح جا.

رنج وساري روح جا، لتا جن ليڙون ٿيا،
رتن رحم نه پيئڙو، پٿرن پير پتون ڪيا،
جهاڳندي جبلن تي، ويڙهيڇا وسري ويا،
جن محبت ڪند ڪيا، تن پاتو پنهنجي پرين کي.

اسان کي پرين تنهنجي جلون جلايو،
 اوري اچي اسان جي روح ريجهايو،
 اوسيٽرا اڪڙين ۾، رمز رلايو،
 ٿي لايو سجايو، جي پرين تون پرچي پوين.

خواب گهمين گڏ، جهاتيون جيءَ نه پاءُ،
 رات نه آئين رت کڻين، هيٺي ڪو نه هڳاءُ،
 اچي اڪڙين ۾، گل ڳرائڻيون پاءُ،
 منهنجو من مهڪاءُ، ته سينا سڀ ساڀيان ٿين.

اندر نه آرام، ويجهڙائيون وڙهن،
 پل پل تنهنجي پيار جون، چلولايون چڙن،
 پليو جيئن پليانس، اردو تيئن اڙن،
 موٽي آ ماڳن، اکين اوسيٽرا آس جا.

اڪين اوسيئڙا آس، آءُ پرينءُ پنهنجي پنڌ،
 کلن ٿيون خاموشيون، باهه ٻري هر هنڌ،
 تور تقاضا پيار جا، سائين تو سوڳند،
 ڪهڙو ڪئنديس ڪند، محبت جي ميدان ۾.

محبت جي ميدان ۾، تات تنهنجي پاري،
 لڇيو لوڇيان لوهه ۾، ويڳاڻن ويچارِي،
 پريو پورا ٿي پوا، گهائڻ آئون گهاري،
 محبت جي ماري، پنڌ اٿانگو پريت جو.

پنڌ اٿانگو پريت، سائين لهج سار،
 پردن پالي آهيان، اڪين تو اڌار،
 جندڙي جان جوڪي ۾، الاهي تهار،
 ذات ڏيڄ ڏاتار، ته تري وڃان هن تار ۾.

منهنجي رات ۾ رت ڦڙا، رڳن ۾ رجھن،
 الن جيان اکين ۾، ٿانڊا جيئن ٿمڪن،
 وڌيو ورلاپن ڏانهن، اونداهين اٿڪن،
 يادن ۽ سڀن، اڇلي وڌو اوڙاه ۾.

نڪو نيٺن ننڊ، نڪو ورج ويچار،
 پيرين پريو پنڌ ۾، پورن پڪ پڪار،
 ويٺي ساريان سپرين، سري ڪين سنسار،
 سڪندي مون ستار، راتين رت ولوڙيان.

راتين رت ولوڙيان ڳوڙهان ڪين ڳڙن،
 ساريندين سڄڻن ڪي، سور نه ڪو سٺن،
 رُتن ۽ رنگن، مانڍاڻ مچائي من ۾.

پيرا کنيا پرين جا، رتن ۽ رنگن،
 آئي آب اکين ۾ سنڀاريون سڄڻن.
 راه تڪيندي رڃ ۾، حيتا ڪين هلن،
 همدم جي هجن، ڪيو ملهه مهانگو مرڪ جو.

ملهه مهانگو مرڪ جو، رٿان ساري رات،
 سانڍو سڪ سسڪيون پريان، پرھ ڦٽي پريات،
 محبوب منهن موڙيو، تن تڙپائي تات،
 هيڪلائي ۽ حالات، سونهن سنوارڻ نه ڏيئي.

اڄ سڄڻ اڪڙين، لڙڪ تو لئ لاڙيا،
 واجهائيندي واٽن ڏي، ڳوڙها تو لئ ڳاڙيا،
 ٻڪن بيڪ ڪڍي وڌا، دل نه طعام تاڙيا،
 سڪ ۾ سور ساڙيا، دلاسا ڏيئي دل ڪي.

دلاسا ڏيئي دل کي، ڪنڌ ائين نه ڪڍجن،
هڪڙا مهڻا ماڻهن جا، ٻيو پرين کين پڇجن،
سينگار سڀ سُسي ويا، پنهنجا نه ائين ڇڏجن،
مرجي جي مڻجن، پهرين پسجي انهن کي.

پورن پڪ پڇاريو، جهڳيو تي جهري پوان،
سنيها سڄڻ جا، ناٺ ڪريو ٿي نري پوان،
راتين ۾ رت ڦڙا، رويو ٿي رڙي پوان،
پورل ٿي پري پوان، ويڳاڻن جي ويس ۾.

ناٺ ڪريو ٿي نري پوان، آسرو آ اچڻ جو،
محبوب موٽندم ماڳ ڏي، پيرو آ يلڻ جو،
مهڪان ٿي مشڪن ۾، وقت وريو آ ڪهڻ جو،
سنيهو آ سڄڻ جو، وڪ وڪ تي واکاڻ آ.

منهنجي من کي ڇا ڄاڻين، توکي ڪهڙي ڪل،
 ٺاهه به توسان، چاهه به توسان جيءَ اچي نه جهل،
 منهنجو من آ تو لاءِ آ تو، موت ڏسي نه مهل،
 محبوب ۽ مشعل، ڳالهه مڙيو ئي هڪڙي.

محبت ماني من ۾، پورا تو پل،
 ورجائيندي وراڪن ۾، هينئڙي آهن هُل،
 هي پيار اٿئي پنهل، جو سمهڻ سيراندي نه ڏيئي.

ڪڙهي پيس ڪُن ۾، پنڌڻ بوڙيو ساهه،
 چاهتون چچرجي پيون، ٺهي نٿو ڪو ٺاهه،
 ميندي هٿڙن هٿڪڙيون، چلولايون ۽ چاهه،
 ويچاريندي ويساهه، محبت ڪنڌ مٿي کنيو.

ڪنجهڻ ڪرڪڻ ڪم، محبت ۾ ماڻن جو،
 پيچرا پيچيده ونيو، روح اچي نه رحم،
 گهوڙا گهوڙا گهاءَ ۾، روڙيو ماس تان چم،
 چاهت، راحت، غم، عاشق نه الڪو اصل کان.

رات نري تارا تڪيا، وچن تو ويچار،
 ڪتيون ڪرڪيون ڪي گهڙيون، ٿيڙونءَ ٿڪ نهار،
 اسان سڄڻ ساريو، سڪڻو ٿيو سنسار،
 ڳالهيون ڳجهه پچار، سار سڄڻ سر جي پوان.

سڪ سڄڻ سمهڻ نه ڏيئي، گهوڙا گهوڙا گهاڙيان،
 هيڪر هلي آ هج ڪري، قول پنهنجا ڪي پاڙيان،
 جهولي جهلي جهٽ پٽ جهران، ساه تو لئ ساڙيان،
 لڙڪ ويني لاڙيان، ريجهائي روح ڪي

جهوري جهڙپ تنهنجي، تڙپ پيار پاراتو،
 چاه ٿو چسڪيون ڀري، اندر اڃ آتو،
 نيٺن ننڊ ننڊيو، رنگن رنگ نه لاتو،
 ساريان ساه آءُ تو، ور ته ڪو وسڪارو ٿئي.

جابر تنهنجي جيءَ ۾، ڪوڙا ڪُن ڪڙڪن،
 ويچارن ويجايا، مندن ۽ موتن،
 لڙڪي منهنجو لوڪ پيو، گهاڙيو تو گهوٽن،
 تنهنجي چوراڻي چوٽن، جهوري وڏو جڳ ڪي.

هجتون هلڻ نه ڏين، سوگهو ڪيو ساڙين،
 ڦٽ نوان فراق جا، اندر اُجاڙين،
 طعانن تپايو تڪ سان، تاڪو پيا تاڙين،
 پاڙيو تو پاڙين، نيٺ اسان جا نوڙت ۾.

چڏيو تو چورو ڪري، راتين آئون راڙن،
 جهونگاريندي جهري پوان، اندر آئون اڙان،
 نيئن ننڊ ننڊيو، سڙيو پئي سڙان،
 ڪڙاهي جيان ڪڙهان، لڙڪ لاڙي لوچ ۾.

ٻاڏايان ٻاڪون ڪري، هيڻو حال ٿيوم،
 ٻاٻيهي ٻري پوان، سور نه ڪنهن سليوم،
 جهاڳيندي جهان ۾، چنڻ چيد ڪيوم،
 ملر ڪيمر مليوم، فراق جي ڦٽن تي.

پورل پيرو پلج، آزارن آئون اڙي،
 سگهياري هئس سڪن ۾، جانب جند جڙي،
 سورن آئون سڙي، تو بن سونهن پري سڏڪا.

سانوڻ سَڪڻا سڏ، ٿو ڪلور ڪرين ڪات،
جنين سڄڻ نه سنپري، محبت نه ڏجي مات،
ڪڙهان ڪاري ڪن ۾، ڌاٽر ڏج ڪا ڌات،
زنجيرن ۽ ڌات، ڏاوڻ ڏنا ڏيڇ ۾.

عادتون اکين جون، ڪهيو مون ڪاڙهين،
چپ چوراڻي روپ ۾، سٺيو مون ساڙين،
وار واسينگن جيان، منجهايو مارين،
ارڏايون اجاڙين، مُرڪن تنهنجي ملڪ لٽيا.

مُرڪن تنهنجي موت ڪيا. گهائي وڌا گهوت،
چاهت ۾ چريا ٿيا، قربن وڌا ڪوت،
زلفن ظلم وڌايا، ڇت چاڙهي چوت،
قلين جي ڦرڦوت، لٽيا لال لبڙن سان.

لٽيئي لٻڙن سان، جهانجهر سان جهنڪار،
 ايندي ويندي اکبوت ۾، ستيا تو سنسار،
 وڃن وراڪا ڏئي، ٿيا گهڻا گهنگهار،
 حسن جي هٻڪار، جهٽيا جوڳي جڳ ۾.

چاهت وڌا چڪ، جيئن سور سري ساه،
 اندر اوتيم اڌمن کي، نڪرائي سڀ ٺاه،
 وڇوڙي وڃن جيان، پورو ڪيم پاھ،
 چڪي چڪور وارو چاه، نرمِل نور وڃايو.

حال منهنجي جا هوڪا ڏيئي، نوڙت کي نه نچوڙ،
 ساهن تو سجدا ڪيا، ورجائي سي نه ولوڙ،
 ٿو جهونگارين جهان سان، پورل سو نه ڀلوڙ،
 محبت ايئن نه مروڙ، رت روئن ٿيون اڪڙيون.

رت روئن ٿيون اڪڙيون، ڀڄي تو پوريو،
 تور تارازيءَ تاءَ کي، جهومي تو جهوريو،
 بالڪ جيان پهروپ ۾، ڪڏندي تو ڪوريو،
 سمجھ ته ٿورو سوريو، ته ڪير ڪنو قرب ۾.

ڇو لڙڪَ وهائي لڙڪين ٿي، تو رات مسافر پنهنجو آ،
 ڇو ڪنڌ ورائي ڪرڪين ٿي، تو رستو سارو سهنجو آ،
 هڪوار ڇڏي تون هوڏ هلي آ، من تو لاءِ آتو منهنجو آ،
 ”امر“ ازل کان تنهنجو آ، پريت ڀڄي ٿي پيار پروڪا.

گهڻا نه گهٽيا سورن سٿيو، وقت اڃا به وير،
 راتين ۾ روئي پوان، سمهان نه ڊگهن پير،
 هيٺڙو منهنجو هُتِ ٿيو، اڏمن ڦيرا ڦير،
 سواءِ نه تو ٻيو ڪير، موٽي آ ته ڪا مُند وري.

ويڄڻ واري تو ڪئي، مون اڪثرين اڃان اڃ،
 محبت ماندي مرڪن لاءِ، سواءِ سڄڻ سڄ،
 روح رڙي تو رُج، جي پرين نه پنهنجي پنڌ تي.

مئيس مُند مٽيئي، سڪ سڄڻ ساري،
 دردن دل ڏڏي وڌو، هنجون هانءُ هاري،
 اڻ تڻ اندر اوتيو، ٽڪون ٽلون ٽاري،
 وڇوڙي ۽ وسڪاري، گهٽين گهڻا وڌايا.

جذبڻ جوڻي جنگ، سڀن سُر سجايا،
 خواهشن خوشين ۾، ڍاپيا ڍولا ڍنگ،
 اڀاڻڪيون اڪيلايون ٿيون، اڻ تڻ انگ انگ،
 سائين تنهنجي سنگ، رڳ رڳ رنگيو رنگ ۾.

رڳ رڳ رنگيو رنگ ۾، سڄو ٿيو سنسار،
 حिला هوڏ ڇڏي هليا، ڏک لائڻ ڏاتار،
 محبت مرڪي موج ۾، کنوڻين کيڏ هزار،
 محبوب مٺي منار، عيدون آنديون ان گهڙي.

پنڌ پرائي پيرا پهتل، پڇن تنهنجا پار،
 وهمن وڪوڙيو وڃ جيان، تڪا توتڪرار،
 حالتن حिला ڪيا، ڪڙهجي پيا قرار،
 سرچيم جي سنسار، پهتا سي پرينءَ کي.

وڪوڙيو وهمن، ساريو ٿي سرڪي پوان،
 جاڳائي جذبن کي، ماريو ٿي مرڪي پوان،
 انگ انگ اڏي ارڏاين، ڪاڙهيو ٿي ڪرڪي پوان،
 چهيوڻي چرڪي پوان، يادن جي يڪسانيت ۾.

عادت اڪڙين، رسڻ واري روز نئين،
 ماڻن مله نه هيڪڙو، سڄڻ سک سئين،
 چڙهندي چواتن تي، پرائي پنڌ پوين،
 ناهيو کين نھين، محبوب سوا من ۾.

چاهت آ چقمق، چين چرائي چاه،
 شام هجي يا شفق، ڪڙهي ڪڙاهيءَ ساه،
 معجزه محبت جا، ڪيڏارو ۽ ڪاه،
 منڏ نه ڏسي ماه، محبوب ملندي من ۾.

چاهت مون چريو ڪيو، بره باري باه،
 اڪيلي اڻ تن اڙان، اوريان ڪنهن نه آه،
 سور سهندي سرتيون، سسڪيون پري ساه،
 ويچارو ويساه، سور سلي ٿو سک جا.

سليم سور سڪ جا، اڃان اکين انبار،
 گل ڳراتي پايا، جي ڏيڃ ڏنم ڏاتار،
 هيٺا منهنجا حال ٿيا، سڪ نه ڪو سنسار،
 سائين جي سنڀار، نيٺن، ننڊ حرام ڪئي.

من مروڙيو ماڻ، اندر آلا اوڙاه،
 ويچاريندي وڇڙي پوان، برهه بڻجڙي باه،
 زوراور هي زندگي، چين چرائي ساه،
 چورن وانگي چاه، مندن ۾ ماندو ڪيو.

مندن ۾ ماندي ٿيان، سائين تو ساري،
 جڙتو هن جهان ۾، ڳالهين ڇڏيو ڳاري،
 اٿي آڏي، رات جو، سجدن سهاري،
 تڪي مون تاري، ڏنا نينهن نياپا ننڊ ۾.

جڙتو هن جهان ۾، واٽن وڃايو نور،
 وڪ وڪ وڇوڙي وڪوڙيو، نيٽن ۾ ناسور،
 اک ٻوٽيندي عڪس ۾، حاضر آهي حضور،
 قسمت ڪهڙو قصور، پيچ پرايو مون پريت ۾.

بادل پرڃي آيو، ڪڪر ڪارا لس،
 مندائتي مينهن ۾، پريو تغاريون تس،
 ڪارونجهر جي ڪور، تي بارش ڪيو بس،
 اتر ڪاڇي وس، ته محبت من مڙي پوي.

ننگر نياپو، ڪارونجهر ڪوڪاريو،
 ماندا مور محبت ۾، چوٽي چئي چونگاريو،
 ٻهڪيو ٻاٻيهو ٻوه ۾، کنوڻ جو ڪيڪاريو،
 بادل پرڃي هاريو، ته مندائتو منزل پسان.

اکڙين اولڙا، ساريو سک سڙي پوان،
 ريجهائي روح کي، راتين منجهه رڙي پوان،
 پرين تنهنجي پنڌ تي، جانب شال جڙي پوان،
 لوچي ٿي لڙي پوان، پير ڏسي پنڌ ۾.

وطن ويگاڻو، چڀرن راڄ چمن،
 واهيرو وڇڙي ويا، چؤواٽن چور گهمڻ،
 محبت لڏيو ملڪ مان، سانگي سک نه سمهن،
 سانجهي، منهنجيءَ سرن، ماضي ساريو موج ۾

قربلا تي

تڪي تلوارن کي، منهن نه ڏنو ڦير،
مرڪي چڪيو موت کي، ڪربلا ڪاهي ڪير،
شهادت شاهن جي، ويري وٺن نه وير،
روئي صبح سوير، مرحبا چيو مرڪندي.

تلوارون تڪيون ٿيون، ميرن نه ماتام،
قصا ڪربلا جا، ٻاجه ڏئي ٻڌام،
مئي مير محمد، سنيها سڪ سلام،
اڃان اڄ امام، بادل بي وس ٿيا.

بادل بي وس ٿيا، الجهي پيو آسمان،
علي جي اولاد جا، اونچا اڄ امتحان،
سورهن سر ڪپايا، ميجرائي مهان،
اوري ڏس انسان! ڪربلا جي قهر تي.

ڪربلا جي قهر تي، رنو رات لڙي،
 اونچا امانن ڳات ٿيا، گهٽ نه گهٽيا گهڙي،
 قرباني ڪربلا جي، ظالم ظلم ڪڙي،
 اڪبر ائين آڙي، ڪنڌ ڪپايو قرب ۾.

هلڻ ڏسي حسين ڏي، پاڻيءَ پڪاريو،
 لالڻ جي لبڙن کي، ويٺي ويچارڻ،
 اڪبر زينب اڃ ۾، نهرن نهارڻ،
 ويو بادل بيهاريو، شهادت جي شوق ۾.

راکي تي

ريجهائي روح کي، سرن تال سنوار،
اچي منهنجي اڳڻ تي، ڳنڍين ڳنڍ پڪار،
در منهنجي تي دادلا، راڪيءَ روز نهار،
سيند مون سوار، ته مهڪي پوان مند ۾.

مهڪي پوان مند ۾، جي اچي پاءُ ڀلي،
بانهن ٻڏي ٻوليان، هجتن هل هلي،
ورندي ول وري پوان، گهاريَا گڏ گهلي،
گهوريا جيءَ جهلي، راڪي رکندي روح سان.

راڪي رکندي روح، مون سان نينهن نياپو نيڻ،
ورجي ورنڊو وچ، ساري سڪ هن پيڻ،
سرتيون منهنجي سين، سڪ سنڌيسا سُڀرين.

ست نارائڻ تي

وچڙي ويس ويڙهيچن، پريت پرائي پاڻ،
ڏاڏائڻ ڏکايو، ابائڻ نه نيو ساڻ،
جهڪندي جُھري پوان، سورن مون نه سجاڻ،
پري پري پاڻ، ڪيئن جيئان آءُ جڳ ۾.

اڪيلي اٽڪي پوان، جهنجهوڙي جهوري جيءُ،
تو بن تات ولوڙيو، ماجران منهنجي هيءُ،
سسڪي ساعتن سوريان، اچي پيڙو ٿي،
سڪ نه سمهي سيءُ، موٽ ته من مرڪي پوان.

ست نارائڻ سڏڙا، ڏکن ڏور ڪيوم،
آندي ماندي ان گهڙي، پاڪر پيڻ پريوم،
جيگل جاچيءَ جيءُ ۾، محبت مَسَ مِجيوم،
ساري سڪ رنوم، پريت پرائي پنهنجن ۾.

سهنجي سنيهو سڄڻ جو، رات وڃائي راه،
 اونداهين اٽڪايو، گچڻ گندو گاه،
 چاندوڪي نه چڱو ڪيو، اوڻيهن اڙيو اونداه،
 سائين منهنجي ساه، نيڻن ننڊ نه نبري.

ست نارائڻ سک، آيل آءُ اڙي،
 هلچل هيٺڙي هُجت ۾، مند نه مون کان مڙي،
 ساريان ويني سک ۾، هٽڙي هر گهڙي،
 ڌارين جند جڙي، ڪيچن مون ڪلور ڪيا.

نيڻن ننڊ نه نبري، ست نارائڻ ساريان،
 جيجل جي جهوليءَ ۾، ڪي گهڙيون ويهي گهاريان،
 مَن چاهيو مرڪي پوان، رشتن نينهن نهاريان،
 واري وري واريان، جنم جنم ڏينهڙا.

ويئي ويل تري، تنهڻ نهاريان راهه،
 وچن ويهڻ نه ڏيئي، سڪ نه اچي ساهه،
 شڪي منهنجي شام ٿئي، چقمق چڪي چاهه،
 برهه بچڙي باهه، ڏوراپن ڏکيو ڪيو.

ڏوراپن ڏکيو ڪيو، ور وراڪا وچ،
 لونءَ لونءَ لڇي لڇ، اڪيلي اٽڪي پوان.

اڪيلي اٽڪي پوان، اندر اڪين اُچ،
 رات رنس رت ڦڙا، سهڪي سڙيس سڄ،
 رول نه راڻا رڄ، آ روح زليل روح سان.

BOMB BLAST, 2ND FEB, 2006

روز آ مقتل روز راتاها، هاء هاء انسان، ڇا تو ٿيو آ!
ماڻهو ماري ماڳ مٽيا تو، هاء هاء نادان ڇا تو ٿيو آ!

ڪڇڙن ڪومل خوابن ساڙي، نازڪ نرم ٺٺ ڪپيا تو،
جيگل جهوري جيءَ جهٽيا تو، هاء هاء مهربان ڇا تو ٿيو آ!

ميندي رتڙن هٿڙن راڙو، ڪڇڙن ٻڇڙن ڪسي سهارو،
ٽهڪن ٽوڙي پيءَ ستيا تو، هاء هاء بدگمان ڇا تو ٿيو آ!

رستن روڊن رت وهائي، گهمندي ڦرندي گهاءَ ۾ گهاٽي.
پوري ڪوري، ڪيئي ڪٽيا تو، هاء هاء حيوان ڇا تو ٿيو آ!

دهشتگرد

قاتل ڪهڙي ڪارڻ مارين، هوڏ ڏيئي تون هيڏا سارا،
ماڻهو ماري ساڙي ڳاري، ڳجهن وانگي لوڏا لمارا.
کيس ڪيا تو ڪيئي ڪارا.

تنهنجو ناتو نينهن نڪورو، وحشت دهشت ديس دروهي،
رشتا روڙيءَ آڙي پاڙي بزدل بيمان پاڙيءَ مارا،
کيس ڪيا تو ڪيئي ڪارا.

قلم ۽ ڦرهي قدر تو ڪهڙو، گهرن گهوٽن ٽوڙڻ ٽرڙو،
ونيون واڙي پير اڪاڙيءَ، جهٽي جهٽ پٽ جوان سگهارا.
کيس ڪيا تو ڪيئي ڪارا.

جيون جهرمر جوت جلائي، معصومن جون مرڪون موڙيئي،
جهڪ ڏيئي تو چاهت چيرو، سور ڏيئي سپ چئني سهارا.
کيس ڪيا تو ڪيئي ڪارا.

تنهنجو دين ۽ ديس دلالي، ماءُ مٽيءَ جو تون نه حلالِي،
ظاهر ظهور تو گهوت ڪٺا، موت آ تنهنجي منزل مارا.
کيس ڪيا تو ڪيئي ڪارا.

هڪ عورت گڏه گاڏي تي پنهنجي بيمار ڌيءُ کي کنيون ويندڙ ڏسي

تڙبي تازيندي گاڏي گهلي، ماڻهوءَ ٻچڙو
سهڪي سڙڪي، پنڌ پچائين، باقي ٽڪڙو،
هائِ حياتي دم نه هڪڙو!

ڏک ڏوراپا ساري سڪ ۾، لڪندي لڙڪيو،
پاءُ نه پانيو، ابي اوريم، ڪُچندي ڪڙڪيو،
امڙ اجائي هيءَ حياتي، باهين پڙڪيو،
آٿت جا انبار مون آچيا،
هُن ڪاٿو ڪهڙو؟
هائِ حياتي دم نه هڪڙو!

ڪهڙي خوابن خوش ٿيان، تون مون ڳاريو،
بک نه باسيءَ پُچندي پُرندي، هانءُ نه هاريو،
ادي ابي آڏو جهڪندي جيءَ جياريو،
ماضيءَ جي منار نه ڪر،
جهڙو تهڙو!
هائِ حياتي دم نه هڪڙو!

سورن سهندي، امڙ نه اوريءُ انت اسان سان،
ڪٿي ڪشالا جيون جوتيو هن جهان سان،
وچ ويهاري پل پل پاليو، مرڪ مهان سان،
لفظ اُچاري ڳوڙها ڳاڙي،
منزل مُنهڙو!
هائِ حياتي دم نه هڪڙو

مٽيءَ ماءُ ڇمڄو

جڏهن ڏيهه ڏڪندي، ڏوراپا ڏيئي جو
 جڏهن وات وهندي، نه ڪوئي پڇي جو
 جڏهن ظلم ظالم، ڏسين روز زلندي
 جڏهن محب مائون، ڏسين پار پڇندي
 تڏهن منهنجي گيتن، پڙهي پيار لکجو
 اڙي جان جانان، مٽيءَ ماءُ ڇمڄو

جڏهن شهر ڄاتل، اجنبي لڳي جو
 جڏهن قهر قاتل، پنهنجو ٺڳي جو
 جڏهن ويهي ويرين، سڀوتن ستائي
 جڏهن دنگ ديرن، ڪڪن ڪو اچائي
 تڏهن مون کي ٻوليءَ جي ٻولن ۾ لڳو
 اڙي جان جانان، مٽيءَ ماءُ ڇمڄو

جڏهن ٻوڏ ٻوڙي، ڪڪن گهر اڪوڙي
 جڏهن وقت ويري، پليت پير ڪوڙي
 جڏهن ڪنڌ ڪانئر، لور لور جي لڙڪن
 جڏهن ساهه سورهيه، چٽجي نه چرڪن
 تڏهن منهنجي الفاظن، اچاري اچلجو
 اڙي جان جانان، مٽيءَ ماءُ ڇمڄو

جڏهن مرد مومن، مرڪي مرن جي
 جڏهن بم گولا، اڏائن گهرن جي
 جڏهن وات وڇڙي، وڪيل گڏ ٻڇڙي
 جڏهن ماءُ مرڪي، وڙهي ور ٻڇڙي
 تڏهن منهنجي شعرن، ڪيڏاري ۾ ڪڇجو
 اڙي جان جانان، مٽيءَ ماءُ ڇمجو

جڏهن ڪو ڪميٽو، ڪٽي ڪنڌ ڪڙمي
 جڏهن ساهه سستو، مري گاهه گرمي
 جڏهن ميندي هٿڙن، چڱن ڪو چٽائي
 جڏهن ڪنڌ ڪڇڙن، گهٽا ڏيندي گهائي
 تڏهن منهنجي لکڻين کي لوريءَ ۾ لڇجو
 اڙي جان جانان، مٽيءَ ماءُ ڇمجو

جڏهن ڌاريو ڌرتيءَ سڃاڻپ پڇي تو
 جڏهن وت وسيل، ڪنڌن جي ڪڇي تو
 جڏهن لتجي لڙڪين، نه واهر نه والي
 جڏهن مرندي مٽجين، ٿين شهرن خالي
 تڏهن منهنجي مرئين ميارون مون مڪجو
 اڙي جان جانان، مٽيءَ ماءُ ڇمجو

جڏهن پاء پاڙيو، لتاڙي جي ليڪا
 جڏهن ڏن ڌرتي، ڏيئي ٺاه نيڪا
 جڏهن زور زراور، تون سمجهين نه ساڻي
 جڏهن ريڊ انڊين، بچين تون جي باقي
 تڏهن منهنجي غزلن غلاميءَ کي بچجو
 اڙي جان جانان، مٽيءَ ماءُ ڇمجو

جڏهن نينهن نياپا، مندن جو تون مالهي
 تڏهن ”امر“ ڪتابن، ڪنڌيءَ قبر رکجو
 اڙي جان جانان، مٽيءَ ماءُ ڇمجو
 ٻه ٽي لڙڪ لاڙي، وري مان به ورندي
 ائين ور ورائي، سرن سر گڏ جو
 اڙي جان جانان، مٽيءَ ماءُ ڇمجو

ڪجليون ڪڙڪيون، آڌار وڌيا،
 تجليون ترڪيون، آزار وڌيا،
 پلڪون ڦڙڪيون، دلدار وڌيا،
 جهلڪيون جهڙڪيون، ڪمدار وڌيا،
 ڇاتيون ڇلڪيون، مننار وڌيا،
 مانڊيون مُرڪيون، سنسار وڌيا،
 اڪڙيون اٽڪيون، انبار وڌيا،
 سانوڻ سڻڪيون، قهار وڌيا،
 بهاني پٽڪيون، بازار وڌيا،
 يلجي پٽڪيون، بهار وڌيا،
 تو ڪنڌ ڪپيا، تو لوڪ لُٽيا.

آزاد نظم

دل چيو هو دارون، درمل،
 وچن وراثيو،
 رات نه رنئي ڇا؟
 رات ريجهايو روئندي رلندي،
 ساهه سڻايو،
 چاهه نه چڪيئي ڇا؟

سپنا سرجيا، سورن سڌڪيو،
 نيٺن ننڊ جا نينهن گڏيا،
 گهءُ گهرايو لڏندي لمندي،
 آه اٿاريو،
 سڌ نه سڻئي ڇا؟

پيرا ڪڏندي پريت ڪي پهتس،
 سڪ سنيها، سڻڪي سوريا،
 راهه رلايو تاءُ ۾ ٽپندي،
 منزل موٽايو،
 مند نه ڏٺئي ڇا؟

جاڳ ۾ جرڪي جوت جلائي،
 روئندي ننڊ نه آئي،
 پيڙ پڇايو پرندي پرندي،
 چاهت چورايو،
 چند نه چيئيءَ ڇا؟

منزل آ مٹاھین ”امر“ ازل کان،
 چکور وارو چاھ اسان جو،
 بادل بیهاریو پا کر پریندی،
 کائناتن کو کاریو،
 منزل نہ ملئی چا؟

جهڳي جهري ته جان جو ڪو،
 جيءُ ڪو جهوري
 پوءِ ڇا ڪجي؟
 ڪو منزل نه ماڻي ته ماڻهو ڪي مهڻا!
 ڪوئي ماڻهو مروڙي
 پوءِ ڇا ڪجي؟
 ڪنهن وڃن وساريو ته دغا ۽ دوڪو،
 ڪوئي واهرو ٿي ٻوڙي
 پوءِ ڇا ڪجي؟
 ڪوئي ساوڪ ڪي ساڙي ته بد ذوق باغي،
 ڪوئي وطن ڪي اڪوڙي
 پوءِ ڇا ڪجي؟
 ڪو چيڙا جي چوري
 ٿئي ديس دروهي،
 ڪوئي واڳون ٿي وڪوڙي
 پوءِ ڇا ڪجي؟
 ڪنهن قول قبوليو ته گهاٽي ۾ گهاڙيو،
 ڪوئي گردن جو توڙي
 پوءِ ڇا ڪجي؟
 ڪنهن سچ سڻايو ته تلواريون تڪيون ٿيون،
 ڪوئي بندو قن سان پوري
 پوءِ ڇا ڪجي؟

سٽجي تو ڪٽجي، ٿئي بيڇڙو ڪو بيوس،
 ڪوئي لڇو لفنگو ننگي، ڪي نچوڙي
 پوءِ ڇا ڪجي؟
 ڪٽيو ڪنڌ ڪڙمي ٿيو نياڳو نصيبن،
 ڪوئي وٺي ماس توري
 پوءِ ڇا ڪجي؟
 اجايو ”امر“ تو اٽڪين انهن سان،
 ڪوئي پنهنجو ٿي ولوڙي
 پوءِ ڇا ڪجي؟

تو پڇيو، پور تو ڪهڙو؟
 ورلاءِ آيو ويڳاڻي.
 دل چيو درد تو جهڙو،
 ساهه ڀانيو آکاڻي.

راهه رکيس، ماهه منيس چاهه به جهنديون هنيون،
 پاڳ چيو پوءِ ته ڪهڙو،
 ٺاهه چيو پاندياڻي.

پيار پليم، سور سليم، روح رليو جيءُ جهليم،
 اڪڙين چيو آر تو ڪهڙو،
 پيار چيو باندياڻي.
 پُ

ل پيرا، روز پيرا، راهه تڪيندي ايرا غيرا،
 چيڙن چيو چاهه تو ڪهڙو،
 نيڻن چيو آئون راڻي.

ننڊن جي نياپن تي،
اڻ مندائتن آتن تي سوچيندي نه ڪر،
بي وقتي بهارن تي،
يادن جي سهارن تي لوچيندي نه ڪر.

روح رلائي چين ڪسڻ،
پاڻ ڦرائي پوءِ سوچڻ،
من جي ماڻن کي
وقت ۽ نڪائڻ کي ڳوليندي نه ڪر.

احساس جڳائي،
پاڻ لتائي پوءِ الجھڻ،
اندر جي امنگن ۽
جسم جي رعنائين کي توڪيندي نه ڪر.

نئين ٽهلي جو اڀرندڙ شاعر 22 مارچ
1968 ۾ دادو ضلعي جي هڪ ننڍڙي
ڳوٺ کوهه وارا ڪلهوڙا ۾ جنم ورتو.

فهم عباسي جي شاعري ڪنهن
الهڙ نوجوان جذبن جي عڪاسي آهي. جنهن
۾ قومي درد به آهي ته مستقبل ۾ اميد به.

موجوده حالتن تي روئي به ٿوپر بهتري لاءِ جذبا اڏول نظر اچن
ٿا. قومي درد کان علاوه وڃڻي وڃڻ جو احساس سندس خيالن جو
پيچو ڪري ٿو. هن پنهنجي شاعري ۾ کوکڻ رستن، معاشرتي نا
انصافين ۽ براين تي ڪڙي تنقيد ڪئي آهي.

فهم پنهنجي بنيادي تعليم ضلعي دادو ۾ حاصل
ڪئي. هن سنڌ يونيورسٽي مان ايم. ايس. فزڪس ۾ فرسٽ
ڪلاس فرسٽ پوزيشن حاصل ڪئي. بنيادي طور پاڻ تعليم
کاتي کان سرڪاري ملازمت جو سفر شروع ڪيو ۽ هن وقت
نیشنل ڪمیشن فار هيومن ڊیولپمينٽ ۾ پراونشل
ڪوآرڊینیٽر سنڌ طور ذمیواري سنڀالي رهيا آهن. فهم کي ننڍپڻ
کان ئي شاعري سان لڳاءُ رهيو آهي. سندس پسنديده شاعرن ۾
شاهه عبدالطيف ڀٽائي، استاد بخاري، فيض احمد فيض ۽ ساحر
لڌيانوي سر فهرست آهن. هن جي شاعري ۾ استاد بخاري جو
گهڻو اثر نظر اچي ٿو. هن جو هي مجموعو 30 سيڪڙو پيار ۽ 70
سيڪڙو معاشرتي ناانصافين ۽ قدرتي آفتن کانپوءِ واري منظر
نگاري جي عڪاسي آهي. 8 آڪٽوبر 2005 واري زلزلي
پاڪستان سان گڏ هن جي جذبن کي نه ٽوڙي وڌو. هن جي دل
هيروشيما ۽ ناگاساڪي تي ويئي ۽ هن زلزلي فهم کي مڪمل
شاعر ڪري ڇڏيو. هن جي شاعري پڙهڻ کان پوءِ محسوس ٿئي
ٿو ته هن جي اک ڪنهن خوردبينيءَ جيان معاشرتي تي نظر رکيو
بيٺي آهي.

ميانداد راهو جو

The Reading Generation

1960 جي ڏهاڪي ۾ عبدالله حسين ”اُداس نسلين“ نالي ڪتاب لکيو. 70 واري ڏهاڪي ۾ وري ماڻِڪَ ”لُڙهندڙ نسل“ نالي ڪتاب لکي پنهنجي دورَ جي عڪاسي ڪرڻ جي ڪوشش ڪئي. امداد حُسينيءَ وري 70 واري ڏهاڪي ۾ ئي لکيو:

انڌي ماءُ جڙيندي آهي اونڌا سونڌا ٻارَ
ايندڙ نسل سَمورو هوندو گونگا ٻوڙا ٻارَ

هر دور جي نوجوانن کي اُداس، لُڙهندڙ، ڪُڙهندڙ، ڪُڙهندڙ، ٻَرنڊڙ، چُرندڙ، ڪِرندڙ، اوسيئڙو ڪَندڙ، پاڙي، ڪاڻو، پاڇوڪڙ، ڪاوڙيل ۽ وڙهندڙ نسلن سان منسوب ڪري سگهجي ٿو، پر اسان انهن سڀني وچان ”پڙهندڙ“ نسل جا ڳولائو آهيون. ڪتابن کي ڪاڳر تان ڪڍي ڪمپيوٽر جي دنيا ۾ آڻڻ، ٻين لفظن ۾ برقي ڪتاب يعني e-books ٺاهي ورهائڻ جي وسيلي پڙهندڙ نسل کي وَڌڻ، ويجهڻ ۽ هِڪَ ٻئي کي ڳولي سَهڪاري تحريڪ جي رستي تي آڻڻ جي آس رکون ٿا.

پڙهندڙ نسل (پن) ڪا به تنظيم ناهي. اُن جو ڪو به صدر، عهديدار يا پايو وجهندڙ نه آهي. جيڪڏهن ڪو به شخص اهڙي دعويٰ ڪري ٿو ته پڪ ڄاڻو ته اهو ڪوڙو آهي. نه ئي وري پن جي نالي ڪي پئسا گڏ ڪيا ويندا. جيڪڏهن ڪو اهڙي ڪوشش ڪري ٿو ته پڪ ڄاڻو ته اهو به ڪوڙو آهي.

جهڙيءَ طرح وڻن جا پَن ساوا، ڳاڙها، نيرا، پيلا يا ناسي هوندا آهن اهڙيءَ طرح پڙهندڙ نسل وارا پَن به مختلف آهن ۽ هوندا. اُهي ساڳئي ئي وقت اداس ۽ پڙهندڙ، ڀرندڙ ۽ پڙهندڙ، سُست ۽ پڙهندڙ يا وڙهندڙ ۽ پڙهندڙ به ٿي سگهن ٿا. ٻين لفظن ۾ پَن ڪا خصوصي ۽ تالي لڳل ڪلب Exclusive Club نه آهي.

ڪوشش اها هوندي ته پَن جا سڀ ڪم ڪار سهڪاري ۽ رضاڪار بنيادن تي ٿين، پر ممڪن آهي ته ڪي ڪم اجرتي بنيادن تي به ٿين. اهڙي حالت ۾ پَن پاڻ هڪٻئي جي مدد ڪرڻ جي اصول هيٺ ڏي وٺ ڪندا ۽ غيرتجارتي non-commercial رهندا. پَن پاران ڪتابن کي ڊجيٽائيز digitize ڪرڻ جي عمل مان ڪو به مالي فائدو يا نفعو حاصل ڪرڻ جي ڪوشش نه ڪئي ويندي.

ڪتابن کي ڊجيٽائيز ڪرڻ کان پوءِ اهم مرحلو ورهائڻ distribution جو ٿيندو. اهو ڪم ڪرڻ وارن مان جيڪڏهن ڪو پيسا ڪمائي سگهي ٿو ته ڀلي ڪمائي، رڳو پَن سان اُن جو ڪو به لاڳاپو نه هوندو.

پَن کي کليل اکرن ۾ صلاح ڏجي ٿي ته هو وَس پٽاندڙ وڌ کان وڌ ڪتاب خريد ڪري ڪتابن جي ليڱگن، ڇپائيندڙن ۽ ڇاپيندڙن کي همٿائين. پر ساڳئي وقت علم حاصل ڪرڻ ۽ ڄاڻ کي ڦهلائڻ جي ڪوشش دوران ڪنهن به رڪاوٽ کي نه مڃين.

شيخ آياز علم، ڄاڻ، سمجھ ۽ ڏاهپ کي گيت، بيت، سٽ، پُڪارَ سان
تَشْبِيه ڏيندي انهن سڀني کي بَمَن، گولين ۽ بارودَ جي مدِ مقابل بيهاريو
آهي. اياز چوي ٿو ته:

گيتَ به ڄڻ گوريلا آهن، جي ويريءَ تي وار ڪرڻ ٿا.

.....

ڄڻ ڄڻ ڄاڙ وڌي ٿي جڳ ۾، هو ٻوليءَ جي آڙ چُپن ٿا؛
ريٽيءَ تي راتاها ڪن ٿا، موٽي منجهه پهراڙ چُپن ٿا؛

.....

ڪالهه هُيا جي سُرخ ڪُٺن جيئن، اڄڪلهه نيلا پيلا آهن؛
گيتَ به ڄڻ گوريلا آهن.....

.....

هي بيت اُٿي، هي بَمَ - گولو،

جيڪي به ڪُٺين، جيڪي به ڪُٺين!

مون لاءِ ٻنهي ۾ فَرَقُ نه آ، هي بيتُ به بَمَ جو ساٿي آ،
جنهن رڻ ۾ رات ڪيا راڙا، تنهن هڏ ۽ چَمَ جو ساٿي آ -

ان حساب سان اڻڄاڻائي کي پاڻ تي اهو سوچي مڙهڻ ته ”هاڻي ويڙهه ۽
عمل جو دور آهي، اُن ڪري پڙهڻ تي وقت نه وڃايو“ نادانيءَ جي نشاني
آهي.

پَنَ جو پڙهڻ عام ڪتابي ڪيڙن وانگر رُڳو نصابي ڪتابن تائين
محدود نه هوندو. رڳو نصابي ڪتابن ۾ پاڻ کي قيد ڪري ڇڏڻ سان سماج
۽ سماجي حالتن تان نظر ڪڍي ويندي ۽ نتيجي طور سماجي ۽ حڪومتي
پاليسيون policies اڻڄاڻن ۽ نادانن جي هٿن ۾ رهنديون. پَنَ نصابي ڪتابن
سان گڏوگڏ ادبي، تاريخي، سياسي، سماجي، اقتصادي، سائنسي ۽ ٻين

ڪتابن کي پڙهي سماجي حالتن کي بهتر بنائڻ جي ڪوشش ڪندا.

پڙهندڙ نسل جا پڻ سڀني کي چو، چالاءِ ۽ ڪينئن جهڙن سوالن کي هر بيان تي لاڳو ڪرڻ جي ڪوٺ ڏين ٿا ۽ انهن تي ويچار ڪرڻ سان گڏ جواب ڳولڻ کي نه رڳو پنهنجو حق، پر فرض ۽ اڻٽر گهرج unavoidable necessity سمجهندي ڪتابن کي پاڻ پڙهڻ ۽ وڌ کان وڌ ماڻهن تائين پهچائڻ جي ڪوشش جديد ترين طريقن وسيلي ڪرڻ جو ويچار رکن ٿا.

توهان به پڙهڻ، پڙهائڻ ۽ ڦهلائڻ جي ان سهڪاري تحريڪ ۾ شامل ٿي سگهو ٿا، بس پنهنجي اوسي پاسي ۾ ڏسو، هر قسم جا ڳاڙها توڙي نيرا، ساوا توڙي پيلا پن ضرور نظر اچي ويندا.

وڻ وڻ کي مون پاڪي پائي چيو ته ”منهنجا پاءُ
پهتو منهنجي من ۾ تنهنجي پڻ پڻ جو پڙلاءُ.“
- اياز (ڪلهي پاتم ڪينرو)